

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
582

Subotica, 30. svibnja 2014. Cijena 50 dinara

HDZ POBJEDNIK
IZBORA ZA EU PARLAMENT

ZASJALI SU,
ZAISTA JESU

HOĆE LI OPSTATI
AD »MALA BOSNA«?

NIU »HRVATSKA RIJEČ«
NA »KNJIGOSU«

INTERVJU
STANKO KRSTIN

KAKO DALJE?

UVEK PRI RUCI

Redakcija Subotica,
Korzo 15/30

Tel: 024/553-189; 024/526-420,
Fax: 024/554-467

Redakcija Novi Sad, Pap Pavla 14
Tel: 021/472-5412,
Fax: 021/472-5412

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

SURFUJ BRŽE, ZA SAMO 1 DINAR!

OVOG PROLJEĆA

**izaberi BRŽI ADSL paket,
a plaćaj ga manje!**

Prijavi se sada i dobit ćeš ADSL paket Max 10 po cijeni
nižeg paketa, ADSL Max 5! I to nije sve!

Prva tri mjeseca plaćaj samo **1 din**

TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica
024/555-765

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Kampiranje u Hrvatskoj...

Kada i zašto su se ljudi odvojili od života po špiljama, otuđili od životinjskih navika, krenuli s održavanjem higijene na sve većem nivou, točno ne znam, niti bih ulazio u rasprave o znanosti iz prošlosti. Ono što znam jest ono što osjećam... Nazovite me komformistom, možda me je i razmazio lagodan život današnjice koji živimo i sve navike koje imamo, međutim – neki to vole prirodno, ili u prirodi.. Ova stranica je posvećena svim dobrim ljudima koji se najbolje osjećaju dok hodaju bosu po zemlji, ili kada udišu svjež jutarnji zrak s planina, dok se mi zarobljeni u betonskim kutijama ne usuđujemo riskirati... Što god!?

No dobro, nisam ja najpozvaniji prosuđivati o kvaliteti kampova u Hrvatskoj, međutim oni koji znaju i vole kampiranje dali su Lijepoj Našoj epitet »Europske kamping destinacije broj jedan«.

Zato treba obratiti pozornost na sve te kamping zone. Kamp je jedan od najpopularnijih oblika smještaja u Hrvatskoj, nećete vjerovati, ali 25 posto od ukupnog broja turističkih noćenja ostvaruje se u kampovima. Kampisti su uvijek dobrodošli gosti na naše prostore, a umilna klima, bezbroj prikladnih mjesta da zanoćite pod vedrim nebom, čine Hrvatsku ovako omiljenom destinacijom, gdje se možete prepustiti užitku toplih noći pod zvijezdama. Gotovo 90 posto kampova se nalazi pokraj jadranske obale ili na otocima, dok onih ostalih 10 posto budu pokraj rijeka i jezera. Velika većina tih kampova su u privatnom vlasništvu, što podrazumijeva visoku razinu organizacije i higijene. Moram napomenuti sljedeću činjenicu – kampiranje izvan kampova strogo je zabranjeno zakonom. Zato, ako ste si zamislili ležerno putovati i zaustaviti se gdje vam srce želi, te podići svoj luksuzni šator pokraj puta malo u dubini livadice ili šumice, e, to neće proći. Jednostavno možete očekivati »turističkog policajca« s baterijom kako vas budi usred noći...

Svakako da nije jedina mogućnost užitka u kampiranju ako imate šator ili kamp-prikolicu, tu su moderna kamp-naselja s bungalovima, kućicama s dvorištima, bazenima, igralištima, raznim atrakcijama i animacijama poput škola jahanja, jedrenja, surfanja, skijanja na vodi, ronjenja, planinarenja i sl. Sada je već lakše i ovakvim tipovima kao što sam ja... Ovaj bijeg u prirodu, ali s osiguranim komforom koji garantira da nema kukaca, zmija, gmazova i sličnih »prirodnih ljepota«, to je već nešto što se mora probati, i sve češće upražnjavati.

Za kraj ove kratke priče o ljubavi prema prirodi, evo što me je nagnalo napisati ove retke. Moj dobri prijatelj Hari, iz Graza u Austriji, obećao je svojim sinovima da će kampirati. Kupili su novi šator, i sve je trebalo samo provesti u djelo. Međutim, posao je danas prioritet uspješnih ljudi, nekako nije bilo vremena da se po planu otisnu u prirodu. S obzirom na to da djeca ne znaju za toleranciju kada su njihove želje u pitanju, oni su jednostavno razapeli novi šator u dvorištu svoje kuće, i užitak je bio takoreći potpun. Za prvu noć... Naravno, kasnije su krenuli u Francusku kako bi ispunjenje obećanja imalo svoj potpuni smisao. A znate li koja im je omiljena destinacija za ljetovanje? Otok Krk. Mogu reći da smo se tu pronašli na istom... Odoh i ja na otok Krk sljedećeg mjeseca, pa se možda usudim i prespavati u nekom šatoru. Ili ipak u bungalovu!?

Piše: Marjan Antić
urednik web-portala
www.dobrodosli.net

Photo: arhiva lagunaporec.com & photonet.hr

Zato znajte da ste uvijek dobrodošli u marine, kao i na naš web-sajt s imenom – www.dobrodosli.net

AKTUALNO

Održani izbori za Europski parlament

Nova europska klima? 6

TEMA

Igor Rotim, novinar HRT-a

Ljudi spremni da pomognu u nevolji .. 8-9

INTERVJU

Stanko Krstin, predsjednik Unije poslodavaca
Vojvodine**Za velike probleme nema lakih rješe-
nja..... 12-13**

SUBOTICA

Volontersko iskustvo iz Srijemske Mitrovice

Nevolja nas je ujedinila..... 19

ŠIROM VOJVODINE

Ispravnost odluke o održavanju Poljoprivrednog
sajma u Novom Sadu**Izbjegnuta dugoročna šteta 24**

KULTURA

NIU »Hrvatska riječ« na »Knjigosu«

Uspješan nastup 32-33

SPORT

Eva Đanić, legenda sončanskog rukometa

Perjanica »Dinama« 55

Zakovitosti struke i politike

Kada je katastrofalna poplava pogodila regiju prije dva tjedna, u idućih tjedan dana u medijima se nije govorilo o uzrocima i odgovornosti za ovu katastrofu koja je odnijela ljudske živote, a tisuće ljudi ostavila bez igrice ičega. Možda je to u neku ruku i očekivano, jer u vrijeme akutne krize nije pravo vrijeme za analize i razmatranja - pokušavaju se stvari dovesti u normalu, spašavati živote i imovina ljudi. Pa ipak, i za vrijeme najveće krize ljudi su se zapitali - je li se poplava mogla spriječiti, a ako se i nije mogla spriječiti, je li se mogla predvidjeti, brže reagirati i štetu umanjiti?

I premda se za Hrvatsku, Srbiju i BiH često govori kako funkcioniraju po principu spojenih posuda, a što se u bukvalnom smislu pokazalo proteklih tjedana (jer voda ne pita za granice), ipak se pokazalo kako neke razlike u nivoima postoje. U Hrvatskoj su se već na samom početku poplava i u vrijeme najveće krize počela postavljati pitanja zašto je pukao nasip uz Savu i tko su krivci za to, je li se novac građana koristio transparentno i je li se netko pokušao okoristiti imovinom svih građana Hrvatske.

U Srbiji su se ta pitanja pokušala potisnuti u drugi plan, ali kako se voda povlači, tako pitanja nadiru. Je li se katastrofa mogla spriječiti, tko je odgovoran za činjenje i nečinjenje - oni na lokalnu ili oni na vrhu, tko je trebao pritisnuti alarm za evakuaciju, je li bilo cenzure i sprečavanja slobodnog iznošenja mišljenja, jesu li ljudi privođeni na informativne razgovore bez zakonske osnove, hoće li prikupljeni novac otići tamo gdje treba - onima koji su najviše stradali...

Pitanja puno, odgovora malo. Do sada su, političari uglavnom, pokušali objasniti kako nemamo do kraja razrađen sustav za zaštitu od poplava, pa se pojedinačna odgovornost ne može niti ustanoviti u sveopćoj zapuštenosti i neizgrađenosti sustava.

Oglasili su se i stručnjaci za bujice i eroziju - u moru različitih tumačenja o ovim pitanjima ponudili su stručna objašnjenja, pa i rješenje za budućnost. Profesori Šumarskog fakulteta u Beogradu su 21. svibnja iznijeli kako su najnovije poplave u Srbiji bile neizbježne, s obzirom na količinu padalina, ali je šteta mogla biti znatno manja da su primijenjene preventivne mjere zaštite. Kao najveće probleme naveli su loše zakone, neprihvatljivo male sume novca koje država izdvaja za zaštitu od bujica i erozije i decenijsko zanemarivanje te oblasti, ruinirana vodoprivredna poduzeća s problemima u vlasničkim odnosima. Ukazali su i na neodgovornost stanovništva koje gradi kuće na plavnim područjima i baca ogromne količine smeća u bujične tokove.

Konkretno, između ostaloga, naveli su kako na 75 posto teritorija Srbije postoje problemi s erozijom i da postoji 11.500 bujičnih tokova, da se za zaštitu od bujica i erozija izdvaja tek 300.000 eura, što je gotovo zanemarivo, da je neophodno ukinuti lošu odredbu Zakona o vodama kojom je država prenijela odgovornost na lokalne samouprave da se bave zaštitom od bujica i vratiti to u republičku nadležnost, da se mora uvesti oštra kaznena politika za bacanje smeća u priobalje i u vodene tokove, da su slijevovi rijeka neuređeni a vodoprivredna poduzeća u potpunom rasulu, da se ne smiju graditi kuće u zoni plavnih korita... I još mnogo toga.

Nesumnjivo Srbija ima stručnjake za bujice i oni znaju što su uzroci i što treba činiti. Ostaje samo pitanje - ima li ih tko čuti?

Imajući u vidu da je šteta od poplava procijenjena na milijardu eura, morali bi ih ne samo čuti, nego i poslušati. I postupati i po zakonitostima struke, a ne samo dnevne politike.

J. D.

ODRŽANI IZBORI ZA EUROPSKI PARLAMENT

Nova EUropska klima?

Rezultati izbora za parlament u Bruxellesu potvrdili veliki sraz ljevice i pučana * Od 11 mjesta za Hrvatsku, koalicija na čelu s HDZ-om osvojila je 6 zastupnika s potporom od 41 posto, Kukuriku koalicija je osvojila 4 mandata s 30 posto, a jednog predstavnika imat će i ORaH s 9 posto

U nedjelju održani izbori za Europski parlament, koji predstavlja zemlje članice EU, mogao bi odrediti novu političku klimu Starog kontinenta. Nakon toga će se definirati novi sastav Europske delegacije, koja je ranije kritizirana kako nema dovoljno legitimiteta. Sada se to mijenja: »Izbori su vrlo značajni zbog mnogih zakona koji utječu na svakodnevni život naših građana, a koje donose Bruxelles i Strasbourg. Europska komisija podnosi prijedloge, no oni stupaju na snagu tek kad ih odobre vlade i izglasa Europski parlament. Sada po prvi puta, zahvaljujući Lisabonskom sporazumu, ishod ovih izbora bit će uzet u obzir prilikom izbora sljedećeg predsjednika Europske komisije«, kazao je Jose Manuel Barroso, koji dužnost predsjednika Europske komisije napušta u listopadu.

STATISTIKA

Europski parlament broji 751 zastupnika, a po prvi puta je potencijalnih 400 milijuna birača moglo neizravno utjecati na izbor novog predsjednika Europske komisije. Ipak, zemlje središnje i istočne Europe masovno su apstinirale od izlaska na ove izbore. Na začelju je s rekordno niskih 13 posto Slovačka, slijede ih Česi s 19,5 posto, Slovenci s 21, Poljaci 22,7 posto te Hrvati s 25 posto birača.

Ipak, u više zemalja EU izlaznost je veća nego prije pet godina, uglavnom u starijim zapadnim demokracijama. Najveći odaziv bio je u zemljama u kojima je glasovanje obavezno, Luksemburgu i Belgiji 90 posto,

Malti 75 posto. Slijede Italija s 60 posto, Grčka 58, Danska 56, Irska 52 posto. To daje ukupan odaziv na razini Unije od 43 posto.

GRUPACIJE

Izbori su protekli u tijesnoj borbi pučana i socijalista. Demokršćani kancelarke Angele Merkel su osvojili 36 posto njemačkih glasova, SDP 28 posto, Zeleni 10, a euroskeptici 7 posto. U Grčkoj je pobijedila stranka radikalne ljevice Syriza, u Sloveniji stranka Slovenskih demokrata bivšeg premijera Janeza Janše, u Francuskoj je pobijedio desničarski Nacionalni front, u Poljskoj proeuropska opcija premijera Donalda Tuska.

U ranijem sazivu socijalisti su usprkos slabijim rezultatima imali predsjednika Europske komisije, a sada se čeka dogovor aktera nakon utvrđivanja mandata. Pučani (demokršćani) su prema preliminarim rezultatima osvojili 213 mjesta, socijaldemokrate 190, liberali 64, Zeleni 52, konzervativci 46, euroskeptici 38, ljevičari 42 zastupnika... To znači da su u odnosu na prije 4 godine pučani izgubili dio pozicija, a da je ojačala brojnost »nesvrstanih« zastupnika.

HRVATSKA

Od 11 mjesta za Hrvatsku, koalicija na čelu s Hrvatskom demokratskom zajednicom (HDZ-HSS-HSP AS-BUZ-ZDS-HDS) osvojila je 6 zastupnika s potporom od 41 posto, Kukuriku koalicija (SDP, HNS, IDS, HSU) 4 mandata s 30 posto, a jednog

predstavnika imat će i ORaH s 9 posto.

Sastav hrvatskih zastupnika u Europskom parlamentu činit će: Andrej Plenković (HDZ), Dubravka Šuica (HDZ), Ivana Maletić (HDZ), Davor Stier (HDZ), Ruža Tomašić (HSP-AS), Marijana Petir (HSS), Tonino Picula (SDP), Biljana Borzan (SDP), Ivan Jakovčić (IDS), Jozo Radoš (HNS) i Davor Škrlec (ORaH).

Koalicija okupljena oko Socijaldemokratske partije bila je nadmoćna u Međimurskoj, Varaždinskoj, Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji, a u svim ostalim pobijedio je HDZ s partnerima. Premijer Hrvatske i predsjednik SDP-a Zoran Milanović izjavio je da rezultat vladajuće koalicije smatra poticajem da nastavi raditi dalje. »Nema odustajanja, idemo naprijed još jače, odlučnije, odgovornije. Iz ovih rezultata prihvatamo pouku i kritike«, izjavio je u izbornoj noći Milanović. »Naš sljedeći korak je pobjeda na predsjedničkim izborima, a zatim i ozbiljna priprema za pobjedu na parlamentarnim izborima«, poručio je Lider HDZ-a Tomislav Karamarko. Predsjednik Ivo Josipović kratko je čestitao izabranim zastupnicima:

»Nadam se da će Hrvatska voditi aktivnu politiku na dobrobit Europe, ali i Hrvatske«.

SUBOTICA

Birači su birali europsku budućnosti i u Subotici. Pristizali su do Ulice Maksima Gorkog gdje je, kako neslužbeno sazna-

jemo, u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske glasovalo nešto više od 120 osoba.

»Više od sto osoba glasovalo je dva sata prije zatvaranja birališta u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici do nedjelje popodne, a izbori su trajali do 19 sati. Posredno Vojvodina i Republika Srbija sudjeluju u izborima za Europski parlament, premda Republika Srbija trenutačno još nije članica Europske unije, ali će zasigurno to biti. Oko toga moja malenkost nema nikakve dvojbe«, izjavio je za HR generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici Dragan Đurić.

Premda se to može činiti kao mala izlaznost, do 17,30 sati je u mađarskom konzulatu glasovalo 170 osoba, premda je među kandidatima bio i Ándor Deli, pokrajinski tajnik za propise, upravu i nacionalne zajednice Izvršnog vijeća AP Vojvodine kao kandidat Saveza vojvođanskih Mađara na listi Fideszove koalicije.

»Ovo je jedna situacija bez presedana, koju je Mađarska izvršila na izborima za EU parlament, jer se do sada nije desilo da jedna država uključi svoje dijelove nacije koji se nalaze izvan njenih granica i da razmišlja u svenacionalnom, u ovom slučaju svemađarskom zastupanju interesa«, izjavio je Ándor Deli.

»Generalni konzulat Republike Hrvatske ima izvanrednu suradnju s Ándorom Déljem, osobito na projektima međunarodne suradnje, gdje se uključuju i fondovi EU, poput Festivala pameti koji je vrlo značajan projekt«, rekao je generalni konzul RH Dragan Đurić.

Nikola Perušić

ODGOVOR MSGR. DR. SC. ANDRIJE ANIŠIĆA PETRU KUNTIĆU

Poziv na TV duel

G. Kuntiću, Vi ste već ušli u polemiku sa mnom, tako da je tvrdnja »ne želeći ulaziti u polemiku« neistinita i besmislena.

Na pet sastanaka s gospođom Alajbeg u Generalnom konzulatu osim Vas sudjelovalo je još nekoliko osoba koje su to potvrdile, a ni Vi na sastanku sa svećenicima to niste demantirali, nego ste rekli kako je u Zagrebu dogovoreno da se ne daje novac za otplatu dugova HKC-a, nego da se osnuje novi HKC koji će Hrvatska podržati.

Ja nisam tumačio Vaše navode u svom članku u prošlom broju Hrvatske riječi, nego sam Vas citirao, jer sam zapisao ono što ste rekli na sastanku sa svećenicima. Za razliku od Vas, ja

imam dvadeset svjedoka, tako da meni u prilog ide Vaša tvrdnja »Pravu istinu i genezu procesa nepodržavanja proračuna Grada Subotice za 2014. godinu detaljno sam objasnio svećenicima na istoj sjednici.« Ono što ste nam »objasnili« to sam ja napisao u prošlom broju Hrvatske riječi.

Koji su to konstantni napadi na HNV i DSHV s moje strane? Niste naveli ni jednu moju izjavu-napad. A, tko koliko pridonosi boljitku i poboljšanju položaja hrvatske zajednici u Vojvodini vrlo sam spreman i osobno i javno u TV duelu raspravljati s Vama. Imam na više stranica zabilježena obećanja, kako Vaša i članka HNV-a, koja ste dali u nastojanju poboljšanja položaja

naše zajednice od kojih nijedno niste ispunili. To znaju svi u hrvatskoj zajednici, a Vi to sada najbolje osjećate na svojoj koži.

A o onom »u uvijek je bolje sjesti i razgovarati o problemima« samo nekoliko napomena. Prošlo ljetu pozvao sam Vas dva puta na razgovor o »aktualnoj situaciji u hrvatskoj zajednici«. Niste ni odgovorili. Kad je zakazan sastanak i razgovor o Dužijanci prošle godine u Generalnom konzulatu, na koji ste osobno pozvani i Vi, niste se odazvali, a nije došao ni g. Martin Bačić, iako ste g. generalnom konzulu Draganu Đuriću rekli da će Vas on mijenjati na tom sastanku. Dogovarali smo razgovor o Dužijanci i nakon osnutka Udruge bunjevačkih Hrvata

»Dužijanca«. Na tom sastanku trebali ste sudjelovati i Vi. To je bio naš uvjet, rekli ste da ne želite doći i da će umjesto Vas na sastanak doći Vesna Prčić. Na što mi nismo pristali, jer smo htjeli razgovarati s Vama kao predsjednikom stranke koja je predložila Skupštini Grada Subotice odluku o budućem organiziranju Dužijance. Niste došli, a željeli smo čuti Vaše tumačenje i objašnjenje spomenutog prijedloga. Mislim da je dovoljno o tom koliko ste spremni i koliko je za Vas bolje »sjesti i razgovarati o problemima«.

Kad budete spremni za javnu raspravu, javite se.

msgr. dr. sc. Andrija Anišić

KOMENTARI: Molimo vas da se u komentarima držite teme teksta. Redakcija »Hrvatske riječi« zadržava pravo da – ukoliko ih procijeni kao neumjesne – skрати ili ne objavi komentare koji sadrže osvrte na nečiju ličnost i privatni život, uvrede na račun autora teksta i/ili članova redakcije »Hrvatske riječi«, kao i bilo kakvu prijetnju, uvredu, nepristojan rječnik, govor mržnje, rasne i

nacionalne uvrede ili bilo kakav nezakonit sadržaj. »Hrvatska riječ« nema nikakvu obvezu obrazlaganja odluka vezanih za komentare i njihovo objavljivanje. Redakcija ne odgovara za stavove čitatelja iznesene u komentarima. Smatra se da ste slanjem komentara potvrdili suglasnost s gore navedenim pravilima.

Uplaćeno 11,9 milijuna eura pomoći ugroženima u poplavama

Prema podacima Ministarstva financija Srbije, do 26. svibnja na dinarski račun za pomoć ugroženima u poplavama uplaćeno

je 1.120.246.784 dinara (oko 9,68 milijuna eura), prenosi Beta. Na devizni račun uplaćeno je 1.702.522 eura, 261.122 dolara, 14.960 švicarskih franaka, 376 britanskih funti, 1.003.000 ruskih rubalja, 1.550 norveških kruna, 700 danskih kruna, 2.200 švedskih kruna i 100 kanadskih dolara.

Preko Pej-pal računa uplaćeno je 486.727 eura za pomoć stanovništvu ugroženom poplavama u Srbiji.

Vlada Republike Srbije otvorila je dinarski i devizni račun za uplatu pomoći postradalima u poplavama:

ŽIRO RAČUNI ZA POMOĆ (dinarski i devizni računi Vlade Srbije za pomoć ugroženima):

Dinarski račun: 840-3546721-89. Svrha uplate: Otklanjanje posljedica izvanrednih okolnosti – poplave.

Devizni račun: 01-504619-100193230-000000-0000, namjenski devizni račun za uplatu sredstava za otklanjanje posljedica od poplava.

SMS BROJ ZA POMOĆ (važi za sve mreže, cijena 100 dinara): 1003

Kuntićeve čestitke Karamarku

U ime Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i svoje osobno ime želim čestitati Vama i Vašoj stranci na rezultatima koje ste ostvarili na izborima za Europski parlament. Vjerujem da ćete ovim putem promovirati europske ideje, ali i interese pripadnika hrvatskog naroda, gdje god se oni nalazili. Želim Vam da u narednom razdoblju ostvarite puno uspjeha u Vašem radu.

Predsjednik DSHV-a dipl. ing. Petar Kuntiće

IGOR ROTIM, NOVINAR HRT-A KOJI JE IZVJEŠTAVAO S POPLAVLJENIH PODRUČJA U SRBIJI

Ljudi spremni da pomognu u nevolji

Snimatelj HRT-a Emil Gujesler

Nezapamćene poplave, prouzročene obilnim kišama i izlivanjem mnogih rijeka u regiji, prouzročile su golemu elementarnu nepogodu koja je, pokraj velike materijalne štete, u svojoj bujici odnijela i mnogo ljudskih života. Zahvaljujući hrabrim spasiteljima i njihovim herojskim podvizima u zbrinjavanju postradalog stanovništva nekoliko srbijanskih i vojvođanskih gradova i sela, brojnim volonterima koji su danonoćno gradili i branili nasipe od podivljale vodene stihije, sprečena je mnogo veća katastrofa.

A da bi javnost saznala brojne detalje i stekla pravu sliku o svim događanjima s terena, pobrinuli su se također odvažni i hrabri pripadnici sedme sile. Novinar HRT-a *Igor Rotim*, skupa sa snimateljem *Emilom Gieslerom* proveo je nekoliko dana u središtu događanja, a na našu molbu odazvao se i za čitatelje Hrvatske riječi prenio dio svojih dojmova s ovog zbilja dinamičnog reporter-skog zadatka

KAKO JE KOD VAS?

»I da hoće voda da izbije, ne može ko'ko tu ima ljudi!« Kazao

nam je ovo vozač traktora na plus tridesetak, usred šabačkog kukuružišta uz savski nasip. Uz još na desetine traktora, redom različitih veličina, godišta i stanja, od John Deera do starih, rasklimanih IMT-a, koji voze beskrajne vreće pijeska i svježju ekipu dragovoljaca na kilometar udaljen nasip«, započeo je priču Igor, nastavljajući:

»Spužva s HRT-ovim kockicama na mikrofoni i kameri djeluje kao i na svim drugim nasipima i gradovima tih dana. Tridesetak sekundi tišine, dok se od čovjeka do čovjeka ne pronese

glas da je, čini se potpuno neočekivano, eto baš i do njih došla Hrvatska televizija. Na većinu mjesta po prvi put«.

Na posve logičko pitanje, s obzirom na događanja iz ne tako davne prošlosti dviju susjednih zemalja, je li reporterska ekipa HRT-a imala određenih problema tijekom rada na terenu, Igor Rotim se samo nasmiješio:

»Ne. Obično se najumorniji od obližnjih ljudi, preumoran da bi se i u primisli bavio politikom bilo koje vrste, znao zaletjeti s pitanjem – a kako je kod vas? Objašnjavam redom kako su

pucali nasipi, Rajevo Selo, Gunja, ljudi izbjegli, ostali bez ičega, evakuacija, stoka ostala...«

Svi slušaju, suosjećaju s ljudima kao da su rod rođeni, pa krene priča tko koga ima s one strane granice. Zamislio sam se u jednom trenutku, pa mnogi ovdje bolje poznaju županijsku Posavinu od mene! Deset minuta kasnije kao da smo kod kuće. Teško bi, kad bolje razmislim, i moglo biti drukčije kad se drndaš s petnaestak umornih i zabrinutih ljudi u prikolici traktora natovarenog vrećama pijeska.«

30. svibnja 2014.

Novinar HRT-a Igor Rotim, skupa sa snimateljem Emilom Gieslerom proveo je nekoliko dana u središtu događanja, a na našu molbu odazvao se i za čitatelje Hrvatske riječi prenio dio svojih dojмова s ovog dinamičnog reporterskog zadatka

VAL SUOSJEĆANJA

S terena pogođenog poplavlama potpuno prepuštamo našem sugovorniku riječ:

»Istovaruju nas nakon oko 700 metara, dalje ni traktor ne može. Blato je toliko duboko da posljednjih tristotinjak metara mogu samo golemi bageri s gumama većim od metra. Prvog vojnika s više čvaraka pitamo možemo li s jednim do nasipa? Gleda nas, gleda opremu, spazi mikrofona, na trenutak se skoro i nasmije i zaustavlja prvog bagerista.

Na bageru dolazimo na nasip, zemlja stara, raskvašena savskom vodom nabujalom u koritu, pritišće žestoko. U tom trenutku nekih 5-6 tisuća ljudi je u lancu i prebacuju vreće s ruke na ruku. Nervoza se osjeti u zraku. Nitko naglas ne izgovara, a strah je svakome u očima. Ako ovdje pukne, poviše Drenovca, Šapca više nema. A slika iz Obrenovca već tri dana ne silazi s ekrana. I opet, kao u svakoj od balkanskih tragedija, ljudska empatija proključa tek na kadrovima životinja. Iz nekog razloga, i to je, čini se univerzalni model ponašanja, na kadrove potopljenih ljudi, što poginulih, što obeskućenih, naviknemo se prilično brzo. I sve se više glave okreću na drugu stranu u potrazi za nekim manje tragičnim sadržajem. Ali, kad se u eteru ili na novinskom papiru pojavi slika krave koja se batrga u bujici, ili koker španijela kojeg su volonteri izvukli nakon tri dana drhtanja u hladnoj vodi, val suosjećanja se ponovno pokreće još većom žestinom.

OD MOROVIĆA DO OBRENOVCA

»Iste ljudske reakcije i slične sudbine snimali smo od Morovića do Obrenovca. Svugdje su ljudi stisnuli redove

i, koliko god se medijski pokušalo ući u zonu senzacionalizma s pričama o lažnim telefonskim brojevima za pomoć u Beogradu ili uhićenjem trgovaca koji su probali ekstra zaraditi na vodi i gumenim čizmama čak i u Obrenovcu, u fokusu medijskih izvješća ostala je spremnost ljudi na pomoć drugima u nevolji. Bez obzira na to jesu li iz susjednog sela, grada ili države«, kaže Rotim.

»U četiri dana prešli smo između Jamene i Obrenovca oko 1500 kilometara, upoznali

stotine ljudi koje vjerojatno više nikada nećemo sresti, nailazili na bake u Srijemskoj Mitrovici koje su nam zahvaljivale što smo došli i do njih, iako im baš nikako nismo u teškoj muci pomogli, slušali kako se u deset minuta dogovara uklanjanje ježeva s divljeg graničnog prijelaza, da ljudi mogu preko granice u slučaju proboja vode na Bosutu, dijelili sendviče i vodu s graditeljima nasipa kraj Šapca... i svugdje naišli na suosjećanje i zanimanje za poplavljen narod i kuće s naše strane Save.

Vrlo je lako scenarij mogao ići smjerom – neka, neka, to su i zaslužili, ili nek' i susjedu crkne krava, pa i doslovce, ali nije! I oni izravno pogođeni bujicama i oni koji su u pomoć priskočili napravili su – i još uvijek rade upravo suprotno«, zaključio je ovu bilježenja vrijednu priču Igor Rotim, novinar HRT-a i rođeni Subotičanin, koji je hrvatskoj javnosti približio sliku s poplavljenih područja u Srbiji i Vojvodini. I podijelio je s našim čitateljima.

Dražen Prčić

Igor Rotim kod Šapca

NOVE MEDIJSKE PLATFORME MEDIJSKOG CENTRA CROATICA

Dan otvorenih vrata Izdavačkog poduzeća Croatica u Budimpešti

U Izdavačkom poduzeću Croatica u Budimpešti 15. svibnja upriličen je Dan otvorenih vrata u sklopu kojeg su predstavljene medijske platforme Medijskog centra Croatica (mcc.croatia.hu), organizacijskog ustrojstva koji ujedinjuje medije financirane iz proračuna Vlade Mađarske kroz stavku proračuna Hrvatske državne samouprave, u okviru Izdavačkog poduzeća Croatica.

Centar ujedinjuje tri platforme: Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, Internetski radio hrvatske zajednice u

Mađarskoj – Radio Croaticu (radio.croatia.hu), te od svibnja i novu inicijativu Uredništva web portal Hrvatskoga glasnika (glasnik.hu). Oni su dostupni i preko redizajnirane naslovnice poduzeća Croatica (www.croatia.hu).

DUG PUT CROATICE

Nazočne je pozdravio Čaba Horvath, Croaticin ravnatelj, koji reče kako je poduzeće Croatica utemeljeno prije četrnaest godina, te je prošlo dugi put, a zahvaljujući zaposlenicima ostvarilo velike rezultate, i

to unatoč svim teškoćama, kojih nije bilo malo, stalno pokazuje i dokazuje svoje potencijale. Među uglednim gostima toga su dana u Croatici bili: konzulica gerant Republike Hrvatske u Pečuhu Ružica Ivanković, prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislav Živković, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, ujedno hrvatski glasnogovornik u mađarskom parlamentu, parlamentarni zastupnik Matija Firtl, dopredsjednica HDS-a Angela Šokac Marković, ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata

u Mađarskoj Stjepan Blažetin, ravnatelj pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležę Gabor Győrvári, ravnateljica budimpeštanske Hrvatske škole Ana Gojtan i mnogi drugi.

WEB PORTAL HRVATSKOG GLASNIKA

Obraćajući se nazočnima, glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin između ostaloga je naglasila kako u početnim koracima ustrojstvo MCC-a izrađuju temeljem postojećih kapaciteta s time da iz vlastitih snaga pokreću posve novu medijsku platformu, web-portal Hrvatskoga glasnika s provedenom racionalizacijom i optimalnijim iskorištavanjem postojećih ljudskih i tehničkih resursa. Dodala je kako je u drugom koraku prijeko potrebno stvoriti uvjete koji mogu dugoročno osigurati kvalitetan rad. Glavne su zadaće MCC-a, kazala je, zadovoljavanje potreba Hrvata u Mađarskoj za svestranim informiranjem na hrvatskom jeziku, čuvanje i širenje hrvatskoga pisma i govora, sveukupnoga hrvatskog kulturnog naslijeđa, jačanje nacionalne svijesti, populariziranje hrvatskoga jezika, povijesti, kulture i nacionalne baštine, unapređivanje i razvijanje medijskog prostora kroz različite oblike medija – tiskane i elektronske (novine, radijske i mrežne stranice, audiovizualne zapise), te prije svega objektivno, nepristrano i svestrano informiranje, vlastitom proizvodnjom programskih sadržaja, kroz brze,

Branka Pavić Blažetin glavna urednica Medijskog centra Croatica

točne, potpune i korisne informacije u dnevnim, tjednim i povremenim terminima. Uz to, potrebno je stvarati okvire demokratskog dijaloga, davati potporu slobodi mišljenja i govora, iznošenju stavova i širenju tolerancije... Sve to uz dodatne djelatnosti kao što je i Dan otvorenih vrata Medijskog centra Croatica.

Slijedilo je predstavljanje medijskih platforma MCC-a: Radija Croatice, koji je s glavnom urednicom prikazala urednica *Kristina Goher*, redizajniranog tiskanog izdanja Hrvatskoga glasnika, te web-portala Hrvatskoga glasnika, što ga je predstavila glavna ured-

nica MCC-a *Branka Pavić Blažetin* uz pomoću urednice *Bee Leterjei*.

Otvoreni dan je počeo nadasve zanimljivom radionicom pod nazivom Čitajte malu stranicu!, koju je vodila, jednako kao i kviz s učenicima viših razreda budimpeštanske Hrvatske škole, *Bernadeta Blažetin*. Slijedila je tribina, zanimljiv razgovor s *Timeom Horvat* o novinarstvu i pjesništvu, a razgovor je vodio novinar *Stipan Balatinac*. U sklopu Dana zainteresirani su mogli razgledati prostore Izdavačkog poduzeća Croatica i upoznati se s radom uredništva Medijskog centra Croatica.

-hg-

KOMPROMISOM DO NOVOG STATUTA APV

Bez rasprave

Dva dana nakon što je Skupština Srbije dala prethodnu suglasnost na Statut APV, na sjednici Skupštine Vojvodine, koja je održana 22. svibnja, zastupnici su velikom većinom glasova i bez rasprave usvojili pokrajinski Statut. Na ovaj je način ispoštovana odluka Ustavnog suda Srbije, a Statut je definiran kao najviši pravni akt Autonomne Pokrajine Vojvodine koji mora biti suglasan Ustavu i zakonu. Predsjednik Pokrajinske vlade Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* ocijenio je izmjene Statuta kao »iznuđen potez« istaknuvši kako nije vrijeme za teške riječi zbog teških okolnosti u zemlji. Sjednica je s tim u svezi počela minutom šutnje za nastradale u katastrofalnim poplavama.

Izmijenjen Statut nosi odredbe po kojima je Vojvodina autonomna teritorijalna zajednica Republike Srbije i neodvojivi dio Srbije. Dalje je predviđeno da građani ostvaruju pravo na pokrajinsku autonomiju sukladno Ustavu i zakonu, kao i da se njeguju europski principi i vrijednosti. Kompromisnim rješenjem utvrđeno je da su simboli Vojvodine zastava i grb, ali tako da su uz postojeće uvedeni i tradicionalna trobojka i tradicionalni grb Vojvodine iz 1848. godine. Novi Statut ne sadrži odredbu o glavnom gradu Pokrajine nego Novi Sad definira kao administrativno središte AP Vojvodine u kojem

se nalazi sjedište pokrajinskih tijela. Novina je i promjena naziva Vlade Vojvodine u Pokrajinska vlada, a uz pojam »pokrajinski zaštitnik građana« naveden je i »pučki pravobranitelj«, s tim što su ta dva termina razdvojena crticom, a u dijelu Statuta posvećenom ostvarivanju ljudskih i manjinskih prava napravljen je kompromis tako što je, pokraj naziva nacionalne manjine, ostao i naziv nacionalne zajednice, »nacionalne manjine – nacionalne zajednice«. U Statutu Pokrajine stoji i da su, osim srpskog jezika i ćirilskog pisma, u tijelima AP Vojvodine u ravnopravnoj službenoj uporabi i mađarski, slovački, hrvatski, rumunjski i rusinski jezik i njihova pisma, sukladno zakonu. Skupština AP Vojvodine je definirana kao najviše tijelo AP Vojvodine koje vrši normativne i druge funkcije, sukladno Ustavu, zakonu i Statutu. Kada je riječ o financiranju Pokrajine navedeno je da proračun Vojvodine iznosi najmanje 7 posto proračuna Srbije, kao i da se tri sedmine pokrajinskog proračuna koristi za financiranje kapitalnih rashoda.

Na sjednici je usvojena i Odluka o provedbi ovog akta, kojom je utvrđeno da je 30. studeni ove godine krajnji rok za usuglašavanje svih akata Pokrajine s novim Statutom.

M. H.

Anti-injekcija

Injekcija je jedna od onih suvremenih riječi koja može značiti svašta, a najčešće njome namjeravamo označiti potpuno i trenutačno rješenje. Krenimo od medicine: injekcijom nazivamo zahvat kada nam netko nešto ubrizga u tijelo. Najčešće je to neko cjepivo za koje nam uopće ne kažu od čega je, zašto je bitno, kako djeluje, što su posljedice, imamo li pravo izbora. To su farmaceuti odavno unijeli u zakon, pa smo u situaciji da borba za pravo izbora postaje skandal. Toliko vjerujemo onima koji nas cijepi, koliko duhovnim liječnicima nikada ne bismo. Vjerujemo da će nas efikasno i neupitno izliječiti od bolesti to što će nam netko ubrizgati malu količinu toga istoga. Na taj se način navodno stvara otpor prema bolesti, mada u posljednje vrijeme taj koncept biva preispitivan. No, i dalje, injekcija je kada nam se nabrzaka nešto riješi navodno efikasno, jer zaboravimo gledati dugoročne posljedice.

Tu su i financijske injekcije. Banke nam toliko vole pomagati, da ne znam što će nam uopće Crveni križ i humanitarne udruge. Financijske injekcije pomažu nam premostiti situacije. Naplata dolazi kasnije. Jedan problem rješavamo otvaranjem drugog. I tako ukруг. Ali, gledajući samo puki trenutak sadašnjosti, injekcija djeluje.

Injekciju imamo i u auto industriji, motore koji na drugačiji način dopremaju gorivo radi sagorijevanja. To doista neupitno pomaže. Možemo trošiti manje, a ići dalje. Štedimo novac. I zaboravljamo zašto uopće idemo tamo gdje smo naumili. Toliko je važno štedjeti, da putujemo sve više. Putujemo zemljopisno, ali pravo putovanje je unutarnje. Ljudi su ranije putovali kako bi upoznali nešto novo i transformirali se. Sada često putujemo kako bismo nešto na silu proveli, potpisali ugovor, prodali robu. Spaja li nas povećanje prijevoza, ili udaljavanja?

O injekcijama govore i političari. Oni toliko vole te magične izraze, ta mala čuda. Zaljubljeni su u ideju da se trenutačni problem riješi odjednom kako bi oni imali što pokazati u rukama, čak i ako će time svoje nasljednike gurnuti u dublju jamu. Od tih injekcija su mi jedino gore anti-injekcije. To je kada nam obećavaju da valja uraditi nešto loše, da bi nam kasnije bilo bolje. Kada su najavljivali smanjenje službenika, primili su nove. Govorili su o smanjenju plaća u javnom sektoru, a meni se čini da one rastu jedino u javnim poduzećima.

Mislim da injekcije u realnom životu nisu moguće. Moguće je jedino vrijedno raditi, ali ni to nikako ne jamči polučivanje uspjeha. Stoga gledam što čine naše vođe. Nekada ugasim ton i samo gledam sliku. Ne želim čuti prazna obećanja. Često vidim kako se ostalo svodi uglavnom na mahanje rukama. Čast iznimkama.

Nikola Perušić

STANKO KRSTIN, PREDSEDNIK UNIJE POSLODAVACA VOJVODINE

Za velike probleme nema lakih rješenja

U dubokoj smo ekonomskoj i socijalnoj krizi jer predugo slijedimo pogrešan ekonomski model
Od ključnog značaja je uspostavljanje pravne države koja kod nas u praksi ne postoji*
Ukoliko želimo poći putem oporavka, umjesto krivaca moramo tražiti rješenja*

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Unija poslodavaca Vojvodine je nestranačka i nevladina organizacija poslodavaca zasnovana na dragovoljnom članstvu. Štiti i zastupa interese poslodavaca s područja AP Vojvodine, analizira stanje gospodarstva i poduzetništva, problematiku vezanu uz rad i predlaže izmjene propisa i rješenja u cilju sigurnijega poslovanja, veće konkurentnosti i stvaranja povoljnijeg gospodarstvenog ambijenta. Kroz Uniju poslodavaca Srbije, kao krovnu organizaciju, Unija poslodavaca Vojvodine ostvaruje zaštitu interesa svojih članova i na državnoj razini. Od svibnja 2011. godine predsjednik Unije je Stanko Krstin, rođen 1956. godine u Odžacima, danas žitelj Novog Sada. Vlasnik je i direktor male, ali vrlo uspješne kompanije »Pre – Print«.

HR: Koliko ste osobno zadovoljni urađenim u prethodne tri godine vašega mandata?

Cilj mogeg rada je jačanje Unije, kroz jačanje utjecaja na donositelje odluka koje se odnose na gospodarstvo, kroz omasovljavanje članstva, kroz formiranje lokalnih poslodavnih organizacija. Za vrijeme mogeg predsjedničkog mandata ostvareni su vidljivi rezultati. U Uniju je učlanjeno 136 pojedinačnih kompanija koje upošljavaju 5070 radnika i 2 kolektivna člana (83 kompanije sa 1024 radnika), što je ukupno 221 gospodarstveni subjekt sa 6094 uposlena. Osnovani su lokalni uredi u Rumi, Zrenjaninu, Odžacima, Baču i utvrđena je reprezentativnost u Staroj Pazovi i Vrbasu. Sudjelovali smo u procesu izrade i izmjene brojnih zakona iz područja rada, poslovanja, zaštite na radu i slično. Unija je stručnom analizom trenutnog stanja u gospodarstvu Srbije i razloga koji su do toga doveli, te prijedlozima neophodnih konstruktivnih mjera, postala jedan od autora Programa za

poboljšanje stanja u oblasti gospodarstva, poduzetništva i zanatstva u Vojvodini, predloženog od strane Vlade APV. Samostalno smo realizirali i više projekata - »Obuku poslodavaca u oblasti zaštite životnog okoliša« financirala je Nacionalna agencija za regionalni razvoj, »Dodjelu poticajnih sredstava udruženjima poslodavaca« financiralo je Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo i »Suradnjom partnera do razvijenih općina« financiralo je Pokrajinsko tajništvo za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu. U suradnji s Unijom poslodavaca Srbije realizirano je još 19 projekata.

HR: Pokrivajte li svojim mrežom sve općine u Vojvodini?

Aktivni smo u cijeloj Vojvodini, ali osnivanje organizacija u svakoj općini potrajat će još nekoliko godina. Na do sada otvorenim lokalnim uredima, formiranim sukladno strogim propisima Ministarstva

rada, nećemo se zaustaviti. Konstantno radimo na formiranju novih ureda s krajnjim ciljem da svaka općina u AP Vojvodini ima svoju lokalnu Uniju poslodavaca. S obzirom na tendenciju decentralizacije našeg državnog uređenja i prijenosa velikog broja nadležnosti na lokalne samouprave, položaj poslodavaca na lokalnu u velikoj mjeri će biti ovisan od postojanja udruga poslodavaca na lokalnoj razini, po uvjetima utvrđenim Zakonom o radu. Zbog toga je jedan od strateških ciljeva Unije potpora poslodavcima koji žele ustanoviti svoje udruge sukladno propisima i ranijoj praksi. Isto tako, u momentu dobijanja zelenog svjetla za datum pridruživanja Europskoj uniji, uvjet za povlačenje financijskih sredstava bit će postojanje relevantnih institucija i strateških planova tih lokalnih samouprava.

HR: Definirani ste kao nestranačka i nevladina organizacija koja

štiti interese poslodavaca. Od koga?

Prije bih se pitao od čega. Najpotrebnija nam je zaštita od loših uvjeta poslovanja, jer se političari, koji realno imaju najjači utjecaj, mijenjaju, a ambijent postaje sve lošiji. Srbija je jedina zemlja u Europi koja nije dostigla ni 50 postotaka industrijske proizvodnje iz 1989. godine. Poslije promjena 2000. godine nova politička elita do danas nije zaustavila uništavanje gospodarstva. Izgubili smo većinu poduzeća, isključeni smo sa svjetskog tržišta, sve više zaostajemo u praćenju razvoja, a osobito u primjeni suvremenih tehnologija. Izgubili smo najvažniji dio kapitala poduzeća, ljudske resurse. Ukoliko želimo poći putem oporavka, umjesto krivaca moramo tražiti rješenja.

HR: Obvezuju li vas vaši interni propisi i na zaštitu interesa radnika uposlenih kod vaših članova?

Svakako. Iako smo prije svega sindikat poslodavaca, u svakom momentu smo svjesni da uspješni poslodavac mora imati i zadovoljne uposlenike. Uvijek razdvajam iskrene poslodavce, koji su u taj svijet ušli kako bi živjeli od određenoga posla, od onih koji su tu zbog drugih namjera pa im uposlenici i nisu potrebni. Ključna uloga poslodavaca u uspostavljanju modernog gospodarstvenog ambijenta je nezamisliva bez odgovornog odnosa koji predmnijeva dragovoljno prihvaćanje i primjenu etičkih načela, kojima se uspostavlja pravila ponašanja i djelovanja poslodavaca. Profesionalna pravila ponašanja i djelovanja predstavljaju osnovu za donošenje i uspostavljanje široko prihvaćenih etičkih načela, kako bi se omogućilo ponovno uspostavljanje odnosa poštovanja i povjerenja između poslodavaca i ostalih sudionika u gospodarstvu. Dobrim poslodavcima, koji rade savjesno i poštuju zakone, potrebni su i dobri radnici. Jedni bez drugih ne mogu, a međusobno uvažavanje je osnovni preduvjet napretka kompanije. Upravo

korektnim poslodavcima najveću štetu čine ti drugi, jer rade u sivoj zoni, ne plaćaju ni uposlene, ni poreze i doprinose i onda država, da bi napunila proračun, uzima od nas koji sve radimo legalno. Stvaranjem dobrog gospodarstvenog ambijenta, stvorili bi se bolji uvjeti, kako za poslodavce, tako i za uposlene.

HR: Nova Vlada Srbije ubrzano je formirana. Ima li naznaka da će se ubrzano rješavati i problemi na koje poslodavci već dugo ukazuju?

Ne vjerujem ni u šta »ubrzano«, problemi su toliko veliki da nema lakih rešenja. Već samo okretanje broda zvanog »gospodarstvo Srbije« u pravom smjeru dalo bi nam veliku nadu. Od ključnog značaja je uspostavljanje pravne države koja kod nas, praktično, i ne postoji. Prije svega, ovoj Vladi treba pomoći u osmišljavanju i provođenju pravih, suštinskih reformi. Reforme se predugo odgađaju, mi u Uniji odavno ukazujemo da je to jedini pravi put. Alternativa je bankrot države.

HR: Svi problemi vrte se u krugu Vlada – poslodavci – sindikati. Može li se donijeti zakon koji bi zadovoljio sve tri strane i kako?

Ne postoji zakon koji išta može sam po sebi pokrenuti na bolje i tu su nam potrebne suštinske reforme. Cjelokupni sustav mora se mijenjati, vidimo da je i Europa prepoznala što je uvjet svih uvjeta za uspjeh reformi. To su pravosuđe, temeljna ljudska prava, pravda, sloboda i sigurnost u svakom pogledu, odnosno poglavlja 23. i 24. kojima ćemo se prvo posvetiti u procesu pridruživanja Europi. Zakon o radu trebao bi biti samo okvir u kojem će svi socijalni partneri funkcionirati. Gospodarstvenici smatraju da se Zakon o radu mora osloboditi naslijeđa iz socijalističke Jugoslavije i da mora smanjiti birokratizaciju procesa upošljavanja i otpuštanja, osobito kod malih i srednjih poduzeća. Procedure moraju biti kraće, a papirologija manja. Zarada se

mora jednostavnije ugovarati s uposlenima, a otpremnine bi se trebale isplaćivati za godine radnog staža provedene kod poslodavca, a ne za cjelokupan staž uposlenog.

HR: Koliko je u prethodnom vremenu bila efikasna strategija otvaranja novih radnih mjesta davanjem inozemnim poslodavcima puno većih financijskih poticaja nego domaćim?

Unija je protiv davanja prednosti bilo kojem investitoru, od strane države svi moraju biti jednako tretirani. Od ključnog značaja je sposobnost Vlade da provede sve najavljene reforme, što se u prošlosti nije događalo. Zakoni su bili donošeni, ali njihovo provođenje nije bilo dosljedno. U situaciji kad gospodarstvo vrlo teško opstaje, podjednako su bitni i domaći i inozemni investitori. Financijski poticaji su značajniji i imaju veći efekt ako se ogledaju kroz smanjenje poreza i doprinosa, uklanjanje parafiskalnih opterećenja, smanjenje birokracije, uvođenje elektronske uprave. Osobno, navedenim poticajima dajem prioritet u odnosu na subvencije.

HR: Koje bi mjere najbrže oživjele gospodarstvo Srbije?

Od ključne važnosti za uspostavljanje makroekonomske stabilnosti i održivog gospodarstvenog rasta je vođenje racionalnih ekonomskih politika i ubrzanje strukturnih reformi koje oslobađaju potencijal za rast. Neophodan nam je koncept reformi koji mora sadržati: politiku realnog i stabilnog kursa, smanjenja kamatnih stopa i reformu financijskog i poreznog sektora, mjere za podršku izvoznima, politiku suzbijanja sive ekonomije i njezinog uvođenja u legalne tokove, politiku eliminacije proračunskog deficita i smanjivanja javne potrošnje te njezino dovođenje u sklad s ostvarenim BDP-om, politiku snažne podrške agraru, politiku pokretanja industrijske proizvodnje, ubrzanog rasta i upošljavanja. Na koncu, možemo imati najbolje namjere i

donijeti najbolje zakone, ali samo ukoliko ih uspijemo provesti, bit će nam bolje.

HR: U jednom broju vojvođanskih poduzeća prava radnika se najgrublje narušavaju, prije svega isplatom primanja i upola nižih od minimalca, čak i uz rad od 250 sati na mjesečnoj razini. Ima li Unija ikakvog utjecaja na ovu pojavu?

Takve pojave i takvi poslodavci su proizvod nepostojanja pravne države. Korektni poslodavci na tržištu bivaju potisnuti od tih drugih »poslodavaca« kroz njihove političke veze i manipulacije, njihov utjecaj na pravosudna i represivna tijela. U cijelosti sam svjestan postojanja ovih problema i problema uposlenih, pa iskreno osuđujem ovakve pojave. Unija se svom snagom bori za uvođenje reda na tržište, a prije svega uvođenje pravne države, koju danas nemamo. Čelništvo, stručna služba i svi članovi Unije podržavaju stvaranje povoljnog gospodarstvenog ambijenta i zalažemo se za neophodne reforme u gospodarstvu! Svjetska ekonomska kriza do kraja je razotkrila da dosadašnji model gospodarskog rasta i razvoja Srbije nije održiv i da se mora temeljito mijenjati, ukoliko želimo izbjeći sudbinu nerazvijenih i prezaduženih zemalja. U dubokoj smo ekonomskoj i socijalnoj krizi jer predugo odgađamo reforme i uporno slijedimo pogrešan ekonomski model. Glede reformskih i tranzicijskih procesa, Srbija je tek na početku puta. Razvijeni odnosi privatnog i javnog partnerstva, osobito u infrastrukturnim djelatnostima, regulirano tržište rada s uređenim odnosima između uposlenih i poslodavaca, napredak u smanjenju sive ekonomije i korupcije te politička stabilnost povećat će kredibilitet zemlje i smanjiti rizik za ulaganje. Ukoliko budemo stvorili atraktivniji gospodarski ambijent, uspjeh ćemo prevazići i teške situacije u kompanijama, što će doprinijeti eliminaciji ovako surovih pojava.

U UGROŽENIM SELIMA ŠIDSKE OPĆINE

Normalizacija života

Ministri zdravlja Republike Srbije Zlatibor Lončar, ministar zdravlja Republike Hrvatske Rajko Ostojić i ministar zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske Dragan Bogdanić posjetili ugrožena područja i dogovorili zajedničko djelovanje, kako bi se stanje na ugroženim područjima što prije saniralo i spriječilo da dođe do zaraznih bolesti i epidemija

»Sada slijedi borba za zdravlje naših građana i zato smo tu, da se zajednički borimo za zdravlje u čitavoj regiji i da spriječimo bilo kakvu epidemiju«, izjavio je hrvatski ministar zdravlja **Rajko Ostojić**.

Poslije višednevnog rasta, rijeke Bosut i Studva stagniraju, a razina Save u Srijemu opada. Međutim, još uvijek su prisutne mjere opreza u mjestima Morović, Višnjićevo i Jamena. Stanovništvo iz tih sela, stoka i materijalna dobra, prošlog je tjedna evakuirano, međutim odlukom kriznog stožera u ponedjeljak 26. svibnja, u mjesta Višnjićevo i Morović dopušten je povratak i žena i djece. Krizni je stožer dopustio povratak i radno sposobnom stanovništvu u mjestu Jamena kako bi očistili svoje kuće iz kojih se povukla voda, a ostanak u kući bit će dozvoljen tek kada se obave sve neophodne provjere, nakon dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije.

U Moroviću je smješten i krizni stožer za izvanredne situacije, koji je tijekom proteklih dana uspješno koordinirao sa svim nadležnim institucijama radi preventivnog djelovanja u slučaju izlivanja rijeke Bosut i

Studva. O situaciji u Moroviću i susjednim selima razgovarali smo i s koordinatorom stožera za izvanredne situacije **Mladenom Kuribakom**: »Poslije nekoliko dana provedenih na ovom prostoru u naseljenim mjestima

Mladen Kuribak

Višnjićevu, Moroviću i Jameni i uz poduzimanje državnih i mjera svih pratećih subjekata, mogućnost poplavljenja ovih dvaju mjesta svedena su na minimum. Do sada su izvršene četiri faze evakuacije, dok je u Jameni ostao značajan dio stoke i na našu sreću nema toliko uginuća koliko se pretpostavljalo da će biti. Uz nadzor snaga sigurnosti, radno sposobno stanovništvo pristupilo je prikupljanju životinja kako bi one mogle preživjeti, dok se ne stvore normalni uvjeti za život kako samih ljudi tako i

životinja u Jameni. U Jameni je ponovno uspostavljen energetska sustav, kao i telekomunikacijske veze, a završen je i radni sastanak s predstavnicima Republike Hrvatske, koji se bave istim problemom voda. Poduzeća poduzimaju sve neophodne mjere kako bi se ta voda vratila u Savu, na način kako to stručnjaci budu procijenili«, istaknuo je Mladen Kuribak. Kako tijekom razgovora ističe, količina vode koja se u ovom dijelu Srijema izlila, a koja je trenutačno ostala samo u pojedinim dijelovima Moravičkih šuma, krenula je iz Republike Hrvatske iz dva pravca: uz samu rijeku Savu i kroz Moravičke šume gdje se na pojedinim mjestima u ovim naseljenim mjestima i izlila: »Ta voda negdje mora završiti. Nešto će zbog visokih temperatura ispariti, ili će zemlja upiti, ili će se naći negdje u slijevu Bosuta i Studve, a krajnji cilj je rijeka Sava. Država je organizirano pristupila pružanju logističke potpore u organiziranju svih aktivnosti, a mi smo ovdje da pomognemo lokalnoj samoupravi kako bi imala brz, lak i efikasan način djelovanja u izvanrednim okolnostima«, rekao je Kuribak.

POSJET PREDSEDNIKA POKRAJINSKE VLADE

Početkom tjedna, selo Jamena posjetio je i predsjednik Pokrajinske Vlade dr. **Bojan Pajtić**, koji je izjavio kako ukoliko se trend opadanja rijeke Save nastavi, svih dvije i pol tisuće stanovnika iz Srijema moći će se vratiti svojim kućama: »Svi članovi pokrajinske Vlade i pokrajinski stožer za izvanredne situacije imat će zadatak da za šest mjeseci budu sanirane sve posljedice od poplava«, i tom prilikom naglasio kako će biti popravljena infrastruktura, a sve vrijeme je prisutna pomoć u hrani, higijenskim i sanitarnim sredstvima ugroženom stanovništvu. Također, Pajtić je istaknuo kako će Jamenčanima biti nadoknađena šteta u poljoprivredi, a stanovnicima čije su kuće oštećene preko Direkcije za robne rezerve, bit će osiguran građevinski materijal, kako bi svoje objekte doveli u predašnje stanje.

SUSRET MINISTARA ZDRAVLJA UGROŽENIH REGIJA

Povodom poplava koja su zahvatile regiju, ministar zdravlja

kada je najidealnije vrijeme kako bismo počeli sa zaprašivanjem komaraca. Sve institucije koje postoje na ovom teritoriju stavili smo u zajedničku priču, koja će se odgovorno ponašati prema našim građanima i Europskoj uniji. Naš je zadatak odraditi sve što je u našoj moći kako bismo spriječili zaraze kojima pogoduju ovakvi vremenski uvjeti«, istaknuo je ministar Lončar. Sve tri države sudjelovat će u zajedničkim akcijama na sprečavanju epidemije: »Postoji apsolutna indikacija za zaprašivanje iz zraka, a za to postoji konsenzus, kako je rekla i struka i znanost, i zahvaljujući EU mi smo u pripremama da se zaprašivanje komaraca izvrši ovog vikenda na prostoru od barem 100.000 hektara. Situacija u Republici Hrvatskoj, posebice u Vukovarsko-srijemskoj županiji gdje se desila katastrofa, zdravstveno je stabilna i nema epidemije i endemije. Sada slijedi borba za zdravlje naših građana i zato smo tu, da se zajednički borimo za zdravlje u čitavoj regiji i da sprečimo bilo kakvu epidemiju«, izjavio je hrvatski ministar zdravlja Rajko Ostojić.

Kako je, obraćajući se novinarima izjavio ministar zdravlja u Republici Srpskoj, situacija je trenutno najteža u gradu Šamcu, Doboj je potpuno devastiran, dok je epidemiološka situacija nesigurna: »Do sada su poduzete sve mjere za sprečavanje zaraznih bolesti i sve ekipe javnog zdravlja, Regionalnog centra i epidemioloških službi su na terenu. Trudimo se situaciju održati stabilnom kako ne bi došlo do neželjenih posljedica«, rekao je Dragan Bogdanić.

Prema navodima direktora Instituta za javno zdravlje »Batut« iz Beograda dr. *Dragana Milića*, ne očekuje se da će doći do epidemija velikih razmjera. Prema njegovim riječima, mogu se očekivati pojedinačne, obiteljske epidemije crijevnih zaraznih bolesti, a ono o čemu građani s ugroženih područja trebaju povesti računa, jest da se pridržavaju svih savjeta zdravstvenih službi i da konzumiraju bakteriološki ispravnu vodu za piće. Osim Europske unije, pomoć Hrvatskoj, Srbiji i BiH osigurat će i Svjetska zdravstvena organizacija.

Suzana Darabašić

Republike Srbije *Zlatibor Lončar*, ministar zdravlja Republike Hrvatske *Rajko Ostojić* i ministar zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske *Dragan Bogdanić*, tijekom posjeta ugroženim područjima u Republici Hrvatskoj i Republici Srpskoj, posjetili su u utorak 27. svibnja i mjesto Morović u šidskoj općini. Kako su tijekom konferencije za medije istaknuli, razlog njihova posjeta je zajedničko djelovanje na svim ugroženim područjima u regiji. Prema riječima ministra zdravlja Zlatibora Lončara, Europska unija je spremna osigurati sva neophodna sredstva i novac, kako bi se stanje na ugroženim područjima što prije saniralo i spriječilo da dođe do zaraznih bolesti i epidemija: »Pomoću satelitskih snimaka dobivamo podatke o najugroženijim područjima, o vlažnosti i o dubini vode, kao i vremenskim uvjetima, kako bismo znali

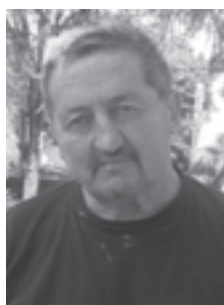

Kako ste preživjeli poplavu i očekujete li pomoć pri povratku u svoje domove?

IVAN ĐOKIĆ,
Jamena

Samo da se vratim

Prije poplave nalazio sam se s ostalim mještanima Jamene pokraj pumpe u blizini brane gdje smo učvršćivali nasipe kada nisam ni slutio što nas može snaći. Nismo se nadali da će voda tako brzo i u tolikoj količini doći u selo. Navečer sam se vratio kući da se malo odmorim i u pola noći susjed me je zvao da izađem van jer nam prijete velika opasnost od nadolazeće vode. Živim sam, nemam nikoga, stoke na svu sreću nisam imao i na brzinu sam uspio uzeti samo dvije vreće sa stvarima – garderobu, nakon čega sam sjeo na bicikl i otišao na seosku ekonomiju gdje su bili i ostali mještani. Autobusom smo došli do Šida i tu sam smješten u prihvatni centar, jer nemam nikog od rodbine. Kuća u Jameni mi se nalazi u Novosadskoj ulici, najbližoj brani, koja je i bila prva na udaru nadolazeće vode, a kako sam čuo od ostalih mještana, kuća i vrt su mi potpuno poplavljeni i ne vjerujem da je bilo što ostalo. Ovako nešto nisam doživio u svom životu i nadam se da više neću. Ne znam kako ću i kada se vratiti. Živim od socijalne pomoći, koju nisam dobio dva mjeseca, i nadam se nekoj vrsti pomoći, makar da stvorim iole normalne uvjete za život. Ali znate kako se kaže: »u se i u svoje kljuse«, tako da ne očekujem previše. Pokazalo se u ovoj teškoj situaciji da ima mnogo dobrih ljudi i ne sumnjam da će pomoć izostati. Ovdje u prihvatnom centru smo lijepo primljeni, redovito dobivamo hranu, sredstva za higijenu i odjeću, ali dom je dom. Samo da se vratim kući pa ću vremenom uraditi nešto, jedno po jedno, a država kad pomogne dobro će doći.

S. D.

LJILJANA ANIČIĆ,
Jamena

Najgore je prošlo

Ostala sam u Jameni među posljednjima, jer nisam željela ostaviti svinje i dva psa. Žao mi je što se nije reagiralo na vrijeme, jer bismo mogli mnogo više spasiti. Moje mišljenje je da su zakazale mnoge institucije i mjesni i općinski stožeri, koji nisu reagirali na vrijeme. Svi smo zajedno s volonterima iz drugih mjesta u selu punili vreće s pijeskom kako bismo obranili selo, međutim bilo je i onih koji su htjeli iskoristiti našu situaciju. U selu su bili kamioni i ljudi koji su nudili otkupiti našu stoku po cijenama daleko nižim od tržišne vrijednosti, na što nisam pristala, a ni ostali Jamenčani. Iz kuće sam izašla tek kada je policija došla po mene, povela sam svoja dva psa, dok je stoka ostala. Pristala sam jer su mi obećali da će je evakuirati sutradan, ali još uvijek ne znam što je s njima. Živim u nadi i ne smijem ni pomisliti kako je tamo i jedva čekam da me puste da se vratim. Najveća je pogreška što u našem selu nije na vrijeme pročišćen kanal, jer da jest, do ovoga ne bi došlo. Najviše mogu pohvaliti ljude koji su uložili maksimalne napore da nam pomognu i spase živote mnogih, a to su u prvom redu specijalne postrojbe policije i žandarmerija. Nikada ništa od države nisam dobila iako sam boračko dijete, a tako i sada. Ne očekujem pomoć od državnih tijela, prije od šire društvene zajednice, jer Jamena kao selo nikada ništa nije dobila. Mnogo je nesreće, a malo istine o nama. Ono strašno je prošlo, a najgore je što će biti ekološke katastrofe i velike mogućnosti zaraze, toga se najviše plašim.

S. D.

ĐORĐE SIMIĆ,
Jamena

Idemo dalje

Novosadska ulica u Jameni, gdje sam i ja živio, najviše je stradala. Kako sam čuo voda mi nije ušla u kuću, ali je zato bakina kuća sasvim poplavljena. Iz kuće nisam uspio ništa spasiti, jer sam večer prije evakuacije radio na nasipima i kada sam otišao odmoriti se, u tijeku noći su me zvali zbog hitne evakuacije.

Jamenčani su bili dobro organizirani i za samo dva sata vreće s pijeskom su bile postavljene. Bili smo potpuno sigurni da voda neće prodrijeti do sela, ali ispostavilo se drugačije. Naša kuća će se moći srediti, trebat će vremena da se isuši, a nakon toga ćemo dalje sređivati.

Stoku sam uspio izvući, ali perad nisam, ali kako sam čuo preživjela je. Stradalo mi je tri jutra zemlje pod pšenicom koja je bila na samom udaru blizu nasipa, a što se tiče stočnog fonda nismo oštećeni i idemo dalje.

Otac mi je ostao u selu hraniti stoku koja je ostala tamo i mi mu odavde šaljem namirnice, vodu i cigarete. Dobili smo stočnu hranu i razne vrste humanitarne pomoći u obliku hrane, sredstava za higijenu i garderobe. Također, mnogo nam je značila i pomoć momaka kako iz šidske općine tako i iz ostalih krajeva, koji su nam pomogli kada nam je bilo najteže.

Bez pomoći države, teško da ćemo moći sanirati objekte, a mislim da najugroženijima zaista treba pomoći.

S. D.

RAZGOVOR POVODOM POPLAVA:

GORAN JEŠIĆ, KOMANDANT KRIZNOG STOŽERA
NA POKRAJINSKOM NIVOU

Hrvati su nam pomogli

Dobili smo i veoma važne informacije oko samih prodora količine vode koja se mogla očekivati i to nam je puno značilo, jer u trenutku proloma nasipa na dva mjesta u Republici Hrvatskoj jednostavno nismo znali koliko vode možemo očekivati

Zbog poplava i obilnih padalina, Vlada Republike Srbije je na zahtjev republičkog stožera za izvanredne situacije 15. svibnja proglasila izvanrednu situaciju na teritoriju cijele Republike. Od tog momenta formirani su općinski stožeri za obrane od poplava, kao i krizni stožer na pokrajinskom nivou, koji je tijekom svih proteklih dana koordinirajući sa svim nadležnim institucijama na svim nivoima, organizirao sve neophodne radnje kako bi se izbjegle poplave većih razmjera i kako bi se evakuiralo stanovništvo sa svih ugroženih područja. Također tijekom tih dana predstavnici pokrajinskog stožera surađivali su i s predstavnicima hrvatske vodoprivrede s kojima je proteklog vikenda na tehničkom sastanku u Srijemskoj Mitrovici dogovorena puna suradnja i razmjena bitnih podataka u ugroženim područjima.

Povodom novonastale situacije nakon poplava u Srijemu, suradnji s hrvatskim institucijama i daljnjim koracima na pomoći ugroženom stanovništvu, razgovarali smo s *Goranom Ješićem*, komandantom kriznog stožera na pokrajinskom nivou.

Kako ocjenjujete trenutnu situaciju na ugroženim područjima u Vojvodini i Srijemu?

Sva naseljena mjesta u zoni odgovornosti Pokrajinskog stožera za izvanredne situacije zaštićena su lokalizacijskim nasipima do maksimalne kote obrane. Situacija u Srijemu je stabilna, ali je daleko od sigurne. Svi tehnički radovi su završeni, operativni

nadzor nad tehničkom mehanizacijom ostaje na lokalitetima obrane sve do potpunog prestanka opasnosti. Osmatračka služba, koja radi u tri smjene, nadzire sva dešavanja na nasipima iako je vodostaj niži od mjera izvanredne obrane od poplava. Sava lagano pada, a s druge strane imamo frontu obrane koja se preljeva od dva proloma na nasipima iz Republike Hrvatske, gdje ta voda praktično dolazi kopnom. Na žalost, selo Jamena je prvo stradalo zato što je najbliže, a zatim se pristupilo kompleksnim hidrotehničkim mjerama zaštite i u drugim mjestima šidske općine. Lagani je priliv vode preko Moravičkih šuma, a ta voda hrani dva vodotoka, a to su rijeke Bosut i Studva, gdje se bilježi lagan rast. Kota Save na ušću kod Bosuta je niža od obrambenih linija okolnih naselja i tehničkim mjerama su maksimalno zaštićena sva naselja. Najznačajnija stvar je da nivo Save što više padne i da se crpnom postajom voda iz Bosuta može ispuštati u Savu.

Osim Jamene, proteklog tjedna preventivno je evakuirano i stanovništvo Morovića i Višnjiceva. Kada će se stvoriti uvjeti da se stanovništvo vrati u svoje domove?

Čim su se u Srijemskoj Mitrovici stvorile neke mogućnosti, mi smo dali tehničku preporuku da se stanovništvo vrati, dok za ova sela još uvijek ne postoji nagovještaj za povratak. Evakuacija nije samo pitanje neposredne opasnosti po stanovništvo, nego je često neophodna zbog nesmetanih tehničkih rado-

va u slučaju nekakvih opasnosti. Također ni voda u naseljenim mjestima Višnjicevu i Moroviću nije za uporabu i trenutačno se vrši hiperklorizacija vodovoda, tako da je i to jedan od razloga zbog čega se stanovnici još uvijek ne mogu vratiti.

Kako ocjenjujete dosadašnju suradnju tijekom izvanredne situacije s predstavnicima Republike Hrvatske?

Suradnja je na odličnom nivou. Kontakti su neprestani i mi imamo stalnu suradnju s kolegama iz Hrvatske, a preko pokrajinskog i republičkog stožera smo ostvarili kontakte i sve nužne radnje tipa razmjene informacija trenutačne situacije na terenu. Dobili smo i veoma važne informacije oko samih prodora količine vode koja se mogla očekivati i to nam je puno značilo, jer u trenutku proloma nasipa na dva mjesta u Republici Hrvatskoj jednostavno nismo znali koliko vode možemo očekivati. Tako da su informacije koje smo dobili s hrvatske strane bile od izuzetne važnosti za uspostavljanje plana obrane, koji je potom i proveden. Na posljednjem sastanku s kolegama iz hrvatske vodoprivrede je dogovoreno da će oni zatvoriti proboj nasipa u Rajevom selu, čime će se potpuno zaustaviti priljev vode na naš teritorij.

Imate li podatke kakve će posljedice od poplava imati stanovništvo s poplavljenih područja i mogu li očekivati bilo kakvu pomoć?

Ukoliko se situacija dodatno ne zakomplicira, do sada je naj-

veću štetu pretrpjelo selo Jamena, gdje je dvije trećine objekata pod vodom. Tek kada voda ode iz tog mjesta, moći će se utvrditi točna šteta. Prema nekim prethodnim iskustvima koje vodoprivreda ima, u Banatu npr. u Jaši Tomiću, koje je pretrpjelo sličnu katastrofu, siguran sam da stariji objekti neće izdržati tu vodu i da će oštećenja biti velika, dok na novim objektima očekujemo da oštećenja neće biti velika. Na teritoriju cijele Vojvodine imamo nekih zona koje su prevlažne, tako da će šteta koja je na poljoprivrednom zemljištu sigurno biti dosta velika. Procjena te štete je u tijeku i moram pri tome dodati da je Vodoprivreda Vojvodine od 2003. godine uložila 40 milijuna eura u izgradnju nasipa i u čišćenje i izgradnju kanalske mreže, što je doprinijelo da pri ovakvim situacijama ne pretrpimo i veće štete na poljoprivrednom zemljištu. Vlada Vojvodine je odmah, nakon tehničke procjene proteklog tjedna, osigurala potpunu logistiku za evakuaciju i hranu evakuiranog stanovništva, za prehranu stoke, tako da je logistika podignuta na maksimum. Za sada nemamo problema, siguran sam da ćemo pružiti i svu pomoć u saniranju poplavljenih objekata i poljoprivrednog zemljišta, a redovito nam se u stožere javljaju i međunarodne organizacije nudeći nam svoju pomoć.

Suzana Darabašić

Humanitarna akcija DSHV-a »Pomoć poljoprivrednika poljoprivredniku«

Akciji prikupljanja humanitarne pomoći za poplavljena područja, koju je pokrenuo Demokratski savez Hrvata u Vojvodini pod nazivom »Pomoć poljoprivrednika poljoprivredniku«, odazvale su se sve stranačke mjesne organizacije, ističe *Hrvojka Stantić*, koordinatorka akcije. »Najčešće su sudjelovanje u akciji uzeli sami poljoprivrednici, jer oni najbolje znaju kako je teško biti poljoprivrednik. Osim njih, sudjeluju i ostali naši članovi i simpatizeri stranke, kupujući čak viškove od proizvođača, poput lucerne, kukuruza, ječma, zobi i slično. U razgovoru s poljoprivrednicima najčešće sam čula rečenicu kako je poskupjelo sjeme i herbicidi, zbog čega se sami nalaze u vrlo teškom položaju, te da subvencija nema ili kasne, o čemu se još nitko od nadležnih nije oglasio, ali se naravno solidariziraju s ljudima iz poplavljenih područja, te su zbog toga i sudjelovali u ovoj našoj akciji. Na moju radost stalno imamo nove pozive od strane članova i simpatizera, i naš telefon 551-348, kao i moj osobni, je bukvalno usijan«, kaže *Hrvojka Stantić*. Ona dodaje kako je bilo malo zastoja zbog rješavanja pitanja prijevoza, jer u Crvenom križu nisu znali kakvu vrstu prijevoza treba osigurati budući da je riječ o kabastoj stočnoj hrani i zrnavlju. »Ovaj problem je sada riješen s Asocijacijom poljoprivrednika, a mali problem je predstavljala i papirologija. Nadamo se da ćemo to sve sada prevladati, kao i da će ovo biti samo početak daljnje pomoći poplavljenim područjima od strane DSHV-a«, kazala je koordinatorka *Stantić* i dodala kako će uskoro biti transportirano prvih 500 bala lucerne, te da će akcija biti nastavljena prikupljanjem i ovogodišnjih prinosa.

U srijedu se otvara subotički sajam

»Mali biznis i stari zanati – veliki izazov na pragu EU« moto je ovogodišnjeg Međunarodnog i regionalnog sajma gospodarstva, osmog po redu, koji će biti održan od 4. do 7. lipnja u Dvorani sportova. Sajam će u srijedu 4. lipnja u 11 sati otvoriti ministrica poljoprivrede *Snežana Bogosavljić-Bošković*, a najavljen je sudjelovanje oko 200 izlagača iz Srbije, Hrvatske, Crne Gore, Mađarske, Rumunjske, Bosne i Hercegovine i Švedske.

»Na sajmu će biti izlagači iz raznih proizvodnih i uslužnih djelatnosti, a po prvi će puta štandove sa svojim proizvodima imati i učenici triju subotičkih škola. Na ulazu u Dvoranu sportova predviđen je prodajni prostor, gdje će posjetitelji moći kupiti proizvode starih zanata, umjetničke predmete i cvijeće«, kazala je *Ilinka Vukoja*, v.d. direktorica JKP »Subotičke tržnice«, poduzeća koje je organizator sajma. Kao i ranijih godina na sajmu će svoje štandove imati poduzetnici iz partnerskih gradova, zemlja partner je Crna Gora, a izlagači su poglavito iz obrtništva, te prerađivačkog, metalnog i uslužnog sektora. Kada je riječ o domaćem gospodarstvu, na sajmu će biti zastupljeno deset okruga i šest gospodarskih komora. Glavni pokrovitelj manifestacije je Grad Subotica, koji je izdvojio dva milijuna dinara za organizaciju, a očekuje se i oko milijun i pol od Pokrajine, te određena sredstva od izlagača. Sajam će sva četiri dana biti otvoren od 10 do 18 sati, ulaz će biti besplatan, a posjetitelje očekuju i nagrade.

Okusi tradicije

Četvrti po redu Sajam domaće hrane, vina i rakije »Okusi tradicije 2014« bit će održan od 30. svibnja do 1. lipnja na Trgu republike, na šetalištu između Strossmayerove i ulice Dimitrija Tucovića kod

Plave fontane. Na sajmu će sudjelovati oko pedeset izlagača domaće hrane, vina, rakije, rukotvorina i zanatskih proizvoda, koji će svoje proizvode prodavati i promovirati na oko 40 specijaliziranih štandova. U okviru sajma bit će organizirana i humanitarna akcija, naime mesara »Bata Kole« će na svom štandu prodavati paprikaš od svinjskih papaka s domaćom lepinjom po cijeni od 200 dinara, a cjekupan prihod će biti uplaćen kao pomoć postradalima od poplava.

Sigurnije učvršćen spomenik Balintu Vujkovu

Početkom svibnja Ravnateljstvo za izgradnju grada skinulo je brončanu bistu Balinta Vujkova nakon što je uočen pokušaj odnošenja tog dijela spomenika, odnosno odvajanje veze između biste i postamenta. Bista je postavljena u parku pokraj Gradske kuće, a Ravnateljstvo je prije desetak dana postavilo nove, antivandalске i sigurnije ankere, te je spomenik vraćen u prvobitno stanje.

»Ankeri, koji su veza između postamenta i biste ranije su bili urađeni sa zavrtneževima, i to je omogućilo osobama koje su pokušale odvojiti postament od biste da to relativno lako učine, i skoro su uspjeli u namjeri da je odnesu. Budući da smo to na vrijeme uočili, sami smo skinuli bistu i sklonili je na sigurno, te našli pogodniji način da je učvrstimo. Sada ta veza više nije demontažna nego smo ankere dovoljne dužine zavarili za bistu, ugradili ih u beton i zalili sve ekspanzivnom žbukom, tako je to sada sigurno«, kaže *Jasmin Šečić*, tehnički direktor Ravnateljstva za izgradnju grada.

Bista Balintu Vujkovu (Subotica, 1912.-1987.) književniku, sakupljaču i obrađivaču narodnih djela, postavljena je prošle godine, a izradio ju je kipar *Sava Halugin*.

OBAVJEŠTENJE o izdanom rješenju suglasnosti na studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta, BAZNA POSTAJA MOBILNE TELEFONIJE, »SU71/SUU71 SU- Somborski put (Velpro)« u Subotici, Batinska br. 94 operatoru Telekom Srbija AD Beograd.

Obavještenje proslijeđeno 26.5.2014. godine
Gradska uprava Grada Subotica temeljem članka 25. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04, 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE

Nositelju projekta Telekom Srbija AD Beograd, Takovska br. 2, izdano je rješenje o suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta Bazna postaja mobilne telefonije »SU71/SUU71 SU- Somborski put (Velpro)« u Subotici Batinska br. 94, izrađena od strane Instituta Vatrogra Novi Sad.

Rješenje se u cijelosti može preuzeti na adresi <http://www.subotica.rs/sr/4903/oglasi>

SUBOTIČANIN VOLONTIRAO U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Nevolja nas je ujedinila

Premda je postojala velika prijetnja od poplave i bila je dosta ozbiljna situacija, moram reći da sam bio oduševljen pozitivnom atmosferom u kojoj se nije osjećala nervoza ili strah, ispričao je Mario Horvacki

Brojni Subotičani proteklih su dana i tjedana dragovoljno volontirali pomažući ljudima na području zahvaćenom poplavama. Među volonterima bio je i *Mario Horvacki*, koji je 17. svibnja u Srijemskoj Mitrovici pomagao postavljajući vreće s pijeskom na obale nadolazeće rijeke. »Suosjećam s tim ljudima, zato sam se i prijavio. Nikada se ne zna kada će kome biti potrebna pomoć, stoga sam odlučio otići i pomoći koliko mogu«, kaže Mario Horvacki.

Priča kako je poziv i apel da su potrebni dragovoljci najprije čuo putem televizije, a potom je putem facebooka pokušao saznati ima li organiziranog odlaska iz Subotice, te tako saznao za broj telefona na koji se prijavio. »Nazvao sam i pitao idu li za poplavljena područja i mogu li se prijaviti, i rekli su mi da sutradan u osam ujutro kreće autobus ispred Žute kuće. Nisam znao s kim idem, bio sam tamo ujutro i krenuli smo. Bili su to radnici iz subotičkih poduzeća čiji je odlazak u poplavljena područja organizirao Savez vojvođanskih Mađara«, ispričao je Mario.

PREDUSRETLJIVI MJEŠTANI

Kaže kako je po dolasku u Srijemsku Mitrovicu zapazio na kratko određeno nesnalaženje i slabu organiziranost, no ubrzo je cijela grupa volontera upućena na kej gdje su mještani već slagali vreće s pijeskom. »Ovdje je trebalo ojačavati nasipe, već je bilo poslaganih vreća, ali ih je još bilo nedovoljno. Naš posao je bio da, kada dođe kamion i istrese

pijesak, punimo vreće i slažemo ih na nasip. Kasnije su nas premjestili na drugu stranu gdje uopće nije bilo nikakve brane te je trebalo pod hitno krenuti s podizanjem, jer se poslije podne oko 16 sati očekivao poplavalni val, i trebalo je žurno raditi«, kazao je Mario.

On dodaje da se sve to vrijeme nije osjećala nervoza, nego naprotiv, ljudi su savjesno radili u veoma pozitivnoj atmosferi. »Veoma sam oduševljen ljudima iz Mitrovice. Oni koji su imali pekarnicu ili hamburgeriju, neprestano su svojim autima donosili hranu za sve volontere koji su ondje radili. Jedan čovjek je iz svoje prodavaone iznio svo piće koje je imao nudeći nam da se poslužimo. Doista, niti jednoga trenutka nije bilo toga da netko nije imao što jesti. Ljudi su bili nevjerojatno predusretljivi. Bilo je djevojaka i žena koje su također došle pomoći, one su držale vreće prilikom punjenja i vezale ih. Premda je postojala velika prijetnja od poplave i dosta ozbiljna situacija, moram reći da sam se oduševio cijelom tom atmosferom, nije se osjećala nervoza ili strah. U jednom trenutku je bilo malo napetosti kada je jedan nasip počeo popuštati te ga je trebalo žurno ojačati, i tada su ljudi opominjali da se neplivajući odmaknu jer bi mogli stradati ukoliko krene val. Toga dana je također u jednom dijelu mjesta počela evakuacija stanovništva, onih koji su živjeli u najugroženijem području, odmah pokraj rijeke. Tada je bilo malo napetosti i zabrinutosti, ljudi su pitali zašto se evakuiraju, hoće li voda probiti nasipe«, ispričao je Mario.

PODRŽAVAM RADNE AKCIJE

Volonteri su u Srijemskoj Mitrovici ostali do 11 navečer, a Mario kaže kako sa suosjećanjem neprestano putem interneta i tiska prati stanje u poplavljenim područjima u cijeloj zemlji. Također kaže kako podržava prijedlog da se organiziraju radne akcije i tako pomogne ljudima u saniranju posljedica od poplava. »Ne samo da podržavam tu ideju, već bih rado opet otišao pomoći, jer samo tako možemo stvari učiniti boljim, a ne očekujući da će netko drugi umjesto

nas to uraditi. Oduševljen sam onim što je do sada učinjeno i kako se ljudi ispomažu bez obzira koje su vjere, nacionalnosti. Čini mi se kao da nas je ova nevolja ujedinila, i stvarno je lijepo vidjeti kako su ljudi pokazali veliku solidarnost. Apsolutno podržavam ideju da se poslije ovih poplava organiziraju radne akcije, da se pomaže i tim ljudima osigura kakav-takav život, jer većina njihovih kuća je uništena. Što će biti s tim ljudima ne znam, ali treba im pomoći koliko možemo«, ispričao je Mario Horvacki.

S. M.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 30. svibnja do 5. lipnja

30. SVIBNJA 1880.

U obitelji vlasnika putujućeg muzeja u Brašovu (danas Rumunjska) rođen je *Aleksandar Lifka*, pionir srednjoeuropske i jugoslavenske kinematografije.

S bratom *Karlom* utemeljio je 1908. i otvorio prvu stalnu kino dvoranu u Subotici. Osim prikazivanja, također je snimao i filmove o značajnim zbivanjima za grad i njegove stanovnike. Umro je 12. studenoga 1952.

30. SVIBNJA 1941.

U ljeto 1941. mađarske okupacijske vlasti, u dijelu atara južno od Subotice, započinju s naseljavanjem Székelya (Szekleri, Sikuli), koje se smatra pripadnicima mađarske nacije. Od Žednika i drugih okolnih naselja – iz kojih je prognan, nakon I. svjetskog rata koloniziran, srpski živalj – formirano je desetak sela, s oko 13.500 Székelya. U jesen 1944. oni su preseljeni u Južno Zadunavlje (mahom Tolnansku i Baranjsku županiju). U današnjoj Rumunjskoj najviše Székelya je naseljeno u transilvanijskim županijama Harghita, Covasna i Mureș, njih oko 670 tisuća.

30. SVIBNJA 2000.

U 75. godini umro je *Marko Fabčić*, istaknuti sportski djelatnik, čelnik više sportskih organizacija i klubova, nosilac nagrade Jovan Mikić Spartak i drugih priznanja.

31. SVIBNJA 1924.

Na skupštini Proširenog senata Slobodnog kraljevskog grada Subotice prisutnima je predstavljen novopostavljeni veliki župan i načelnik grada dr. *Franjo Sudarević*. Na istoj su sjednici senatori (vijećnici) dali suglasnost da se na Štrandu kupališta Palić izgradi 180 kabina te da se za taj posao izdvoji 200 tisuća kuna.

31. SVIBNJA 1945.

Nakon četveromjesečne stanke grad ponovno dobiva svoj dnevni list – Slobodnu Vojvodinu, glasilo Jedinstvene narodnooslobodilačke fronte Vojvodine u Subotici. Pisano je standardnim hrvatskim jezikom i tiskano latiničnim pismom. Na čelu uredništva bio je Osječanin dr. *Dragutin Franković*, dotadašnji urednik latiničnog izdanja Slobodne Vojvodine u Novom Sadu.

1. LIPNJA 1921.

Doktor prava *Dragutin Kalor Stipić* postavljen je za gradskog odvjetnika. Dužnost je obnašao do svibnja 1927. kada je postaje gradonačelnik, tada još uvijek Slobodnog kraljevskog grada Subotice. Bio je jedini ovdašnji gradonačelnik, u novije vrijeme, koji je na tu dužnost izabran – a ne postavljen.

1. LIPNJA 1989.

U 65. godini preminula je *Teza Bukvić*, profesorica filozofije u mirovini i istaknuta javna i politička djelatnica.

2. LIPNJA 1764.

Zidari *Adam Harbić*, *Ivan Fajl*, *Jakov Rihter* i *Đuro Pihler*

okončali su gradnju franjevačkog samostanskog trakta. Prema pisanim navodima (*Historia domus Conventus Szabadkiensis*) podizanje samostana i pratećih objekata trajalo je od 1736. do 1767., odnosno 31 godinu.

2. LIPNJA 1912.

U Verušiću je rođen *Ivan Kujundžić* (književno ime: *Krešimir Bunić*), župnik u crkvi svetog Roka u Keru, prozni spisatelj, prevoditelj s francuskog, dugogodišnji urednik Subotičkih novina između dva rata. Autor je kapitalnih djela: *Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata* (1968.), *Bunjevačko-šokačka bibliografija* (1959.) i dr. Umro je 23. svibnja 1969.

2. LIPNJA 2000.

U povodu 500. obljetnice objavljivanja Judite, čiji je autor otac hrvatske književnosti *Marko Marulić* (Split, 1450. – 1524.), u HKU-u »Bunjevačko kolo« održan je dvodnevni skup na kojem je akademik *Mirko Tomasović* govorio o ovom istaknutom književniku.

3. LIPNJA 1729.

Arhiv subotičkog franjevačkog samostana čuva pismo kalačkog nadbiskupa *Emerika Csányija*, datirano prije 281 godine, o tome da su franjevci stvarni, zakoniti dušobrižnici i ravatelji rimokatoličke župe u Subotičkom vojnom šancu. Tada, naime, većinu ovdašnjeg življa čine Bunjevci, odnosno Hrvati. Upravo u to vrijeme započinje postupno doseljavanje Mađara i Nijemaca.

4. LIPNJA 1745.

Gradsko vijeće povlaštenog kraljevsko-komorskog grada Sveta Marija (Subotica) obnarodovalo je prvi gradski statut, pisan onodobnom dalmatinskom ikavicom, koja se glede fonetike i morfologije ne razlikuje od, i danas živog, lokalnog govora bunjevačkih Hrvata.

4. LIPNJA 1997.

Kazališni muzej Vojvodine u okviru serijala Portreti kazališnih umjetnika priredio je hommage umirovljenom prvaku subotičkog teatra *Gezi Kopunoviću*. O scenskim i pisanim ostvarenjima ovoga glumca i spisatelja govorili su njegovi suvremenici iz teatra, kazališni kritičari i pisci.

5. LIPNJA 1761.

Rođen je *Đuro Juraj Arnold*, skladatelj, dirigent i spisatelj. Od 1800. sve do svoje smrti 1848. bio je zborovođa župne crkve svete Terezije Avilske, utemeljitelj prvog orkestra, glazbenog života i glazbene umjetnosti u gradu. U puku je sakupio, pribilježio i objavio (1819.) zbirku bunjevačkih crkvenih pjesama: Pismenik iliti sakupljenje pisama razlisciti za nediljne, svetsane i ostale dneve...

5. LIPNJA 1971.

Okružno javno tužiteljstvo zabranilo je rasturanje knjige *Albe Kuntića* »Počeci borbe za preporod bačkih Bunjevaca«, koju je objavio vlastitom nakladom. Zabrana je uslijedila nakon što je, na više javnih skupova, oštro osuđen sadržaj djela koje krivotvori, neistinito i tendenciozno interpretira povijest bunjevačkih Hrvata.

POGLED S DRUGE STRANE: ISCRPLJENOST, BOLJKA SUVREMENOG ČOVJEKA

Njegovo veličanstvo Odmor

Zanatlija koji veći dio (dugog) radnog dana provodi u radionici u centru grada, proizvođači, ali i strepeći hoće li proizvodima ostvariti prihod neophodan za egzistenciju, svakodnevno u predvečerje kreće pješice put šume izvan grada. U pješaćenju bira nove, još neviđene puteljke kroz ulice predgrađa, vinograde, uz vrtove i rubom šume, ništa ne planira, ne razmišlja o poslovnim i drugim problemima, isključuje mobitel i pušta poglede preko mira zelenila i prirode. Tih sat-dva dnevno odvaja za pješaćenje i mir radi psihičke i tjelesne obnove. U novom načinu odmaranja hodajući, umjesto dosadašnjeg

ispred televizora i u fotelji, našao je, kaže, okrepljenje i video nove subotičke pejzaže. Tvrdi kako je s ovim načinom planiranja dana produktivniji i inovativniji u poslu.

Drugi samostalni poduzetnik pet radnih dana u tjednu posvećen je isključivo poslu, a dva dana se odmara uz vodu. Također u tom odmoru ostavlja telefon i poslovne i druge probleme negdje po strani.

I mnogi biciklisti u vrijeme za dnevni i vikend odmor odlaze izvan urbanih i asfaltiranih ulica »puneći baterije« u prirodi.

Odmor, tj. opuštanje od mnoštva informacija i podataka, elektroničkih uređaja, kon-

stantne urbane buke, a pogotovo od brige pa i strepnje nad egzistencijom, radnim mjestom, karijerom ili očekivanjima o materijalnom napretku, postao je nasušna potreba suvremenog čovjeka. Tražeći individualne putove do osjećaja odmorenosti i pune životne vitalnosti, neki rješenje vide u sedativima, čija potrošnja godinama raste, drugi se okreću prirodi, rekreativnim skupinama, ili bilo kojem obliku individualne ili grupne relaksacije. Proljeće u tim traganjima kao novo godišnje doba i simbol buđenja uvijek ponudi i nove načine. Psiholozi i drugi stručnjaci u području savjetodavnog i terapijskog rada, s proljećem, poput potrebe za velikim proljetnim pospremanjem, uočavaju veću spremnost i interes ljudi za konstruktivno suočavanje s problemima i nalaženje načina za rješavanje. Kao u pjesmi *Arsena Dedića*: »Čistim svoj život, kroz prozor, ormar stari, čistim svoj prostor od nepotrebnih stvari. Gdje li sam ih kupio? Gdje sam ih sakupio?«.

S »pomicanjem« radnog vremena s početkom od 8 sati i završetkom u 16, a vrlo često i kasnije, prevladava osjećaj kako se radi »cijeli dan«, što je u nekim slučajevima i točno. Time vikend odmor dobiva na značenju. I uopće, odmor je postao visoko cijenjeni godišnji period među zaposlenicima, ne bez razloga. Mnogi zaposleni po potpisanim ugovorima godišnje imaju pravo na odmor od 20 radnih dana, minimalno propisanih Zakonom o radu, mada isti zakon omogućuje povećanje broja dana po osnovi doprinosa na radu, uvjeta rada, radnog iskustva, stručne sprema i sl. Prevedeno na praktičnu primjenu, to znači jedan tjedan odmora u zimskom i dva tjedna u ljetnom periodu. Zato se trošenju i ovog skromnog »proračuna« dana pristupa planski,

kako i svim ostalim stavkama u kućanstvu, s promjenom stava i prema značaju i načinu »trošenja« dnevnog odmora.

Dudova šuma je ovoga proljeća puna rekreativaca. Na stazu i sprave se dolazi timski ili individualno, u svim dobnim uzrastima. Pogotovu su mladi na rekreativnim spravama, ljestvama, preponama i sl, ali i grupe starijih žena i muškaraca koriste hladovinu gradskog parka za održavanje tjelesne kondicije. U toplim danima predvečerje je ovdje najposjećenije. Dudova šuma je, inače, nastala iz davnog plana grada o gajenju svilene bube i proizvodnji svile, zbog čega su u dva navrata u osamnaestom stoljeću na dvije lokacije podignuti dudinjaci. Noviji dudinjak se vremenom razvio u Dudovu šumu, uređenu u gradski park još polovicom devetnaestog stoljeća, i u njemu, kako i ime kaže, još ima dudovog drveta.

Podizanje dudinjaka bio je gradski eksperiment u razvoju gospodarske grane svilarstva od kojeg se kasnije odustalo, te je za naredna pokoljenja vremenom nastao koristan hladoviti park i rekreativni prostor, a u sred Subotice iz potrebe za korisnim provođenjem dnevnog odmora u spoju s tjelesnom rekreacijom, nastao je jedan privatni tropski vrt. Spasavajući se »od stresa«, kako kaže gospođa koja ga je načinila, počela je prije nekoliko godina u svom dvorištu saditi mladice limuna, palme, masline, banane, kivi, mandarine... I sve joj je pošlo za rukom, tako u njenom vrtu danas i cvjetaju i rode limun i drugo tropsko voće, koje zimi štiti folijama. Presađujući tropski i morski ambijent u kontinentalnu Suboticu, višegodišnjim angažiranjem u svom dvorištu napravila je i prostor i panoramu za odmor. I dnevni, i godišnji odmor.

Katarina Korponaić

HOĆE LI OPSTATI PODUZEĆE U RESTRUKTURIRANJU AD »MALA BOSNA«?

Prodavati imovinu, a ne kapital

AD »Mala Bosna« jedino je poduzeće u restrukturiranju na području Subotice, od 153 takva u Srbiji, koje je izmjenama Zakona o privatizaciji još pet mjeseci zaštićeno od prinudne naplate vjerovnika. Cjelokupna vrijednost poduzeća, kroz njenu nepokretnu i pokretnu imovinu, sadržana je u 437 hektara zemljišta, građevinskim objektima i opremi, a iznos obveza za 81 posto veći je od vrijednosti te ukupne imovine. Stoga direktor *Milorad Kočić* smatra da se kod sljedeće privatizacije može isključivo prodavati imovina, a ne i kapital poduzeća. Taj svoj prijedlog, koji podrazumijeva i zadržavanje svih uposlenih, podnio je Agenciji za privatizaciju i Ministarstvu gospodarstva, te upoznao s njime i novu subotičku vlast od koje očekuje potporu.

KROZ TVRTKU JE PROŠAO TSUNAMI

Do tada poduzeću predstoji uknjižba i ukрупnjavanje čestica, jer potencijalni kupci žele čiste

račune. Premda raspolaže s 437 ha vlastite zemlje, od toga je 270 ha uknjiženo, dok je preostalih oko 160 ha u suvlasništvu s državnim i privatnim sektorom. Kočić ističe da su nesređeni katastri problem u cijeloj državi, te i »Mala Bosna« ima neraščišćene odnose od prije 15-20 godina kada je, primjerice, zbog izgradnje obilaznice izvršena komasacija, ali nije uknjižena, kao i nešto kasnije kada je po zakonu o restituciji dio zemlje vraćen bivšim vlasnicima.

Kada je prije nešto više od tri godine došao na mjesto direktora, AD »Mala Bosna« je već imala rješenje za restrukturiranje. Tada je bilo 28 uposlenih, a osim spomenutih 437 hektara, poduzeće je radilo još oko 300 ha crkvene zemlje u zakupu, koja je bila vraćena. Za zastupnika državnog kapitala imenovan je *Pavle Gros*, a osim Kočića u odboru direktora su dr. *Albina Šušnjar* i *Jelena Šulajić* iz Agencije za privatizaciju. »Restrukturiranje znači odlaganje dugova vjerovnika i to je kao da krećemo od

nule. Za ovo razdoblje od kada vodim poduzeće, super sam zadovoljan postignutim. Od svih tvrtki u restrukturiranju postigli smo najzapaženije rezultate, i ovo poduzeće sada može opstati i živjeti od svog rada. Ali kroz ovu tvrtku kao da je prošao tsunami. Najviše je tome pridonijela »Agrobanka«, i još neke druge banke, koja je kreditirala i davala garancije, te dovela poduzeće u tešku situaciju. Za bivšeg vlasnika *Peđu Mališanovića*, koji je imao 'Azohem' i još pet, šest umreženih tvrtki, AD 'Mala Bosna' je služila kao jedan protočni bojler. Znači, te dugove mi ne možemo vratiti niti postoji čarobni štapić, niti je taj novac ostao u 'Maloj Bosni'. U odnosu na to vrijeme, sada je to razlika kao nebo i zemlja«, kaže Kočić.

On ističe kako iz tvrtke nitko nije otjeran već je 11 uposlenika na temelju socijalnog programa i uz otpremnine dragovoljno napustilo poduzeće, te je danas 18 uposlenih. »Poduzeće danas uspijeva samo sebe financirati, od trenutka mog preuzi-

manja nismo nikome dužni niti dinara, ispunjavamo sve svoje obveze, a osim toga sve smo na vrijeme zasijali i odradili kako treba. Dakle, tvrtka i te kako ima normalne uvjete da živi i radi. Ali ako gledate stare dugove, koji su bliže milijardu dinara, onda poduzeće ne može opstati. Međutim, nije realno očekivati da ih tvrtka vraća jer ih nije niti zadužila. Taj novac je izvučen prije restrukturiranja, i o tome se vodi postupak u Specijalnom sudu. Svu dokumentaciju sam priložio sudu i nek on to rješava«, ističe Kočić.

POTENCIJALNO VODEĆI U REGIJI

Da je poduzeće sada dobro pokazuje i priličan broj potencijalno zainteresiranih koji su poslali u Agenciju svoje pismo namjere o kupovini. »Ako bi Vlada odlučila prodati samo imovinu, poduzeće može ne samo stati na noge, nego može biti vodeće sa svojim resursima kojima raspolaže. U ovom teškom razdoblju

Od svih tvrtki u restrukturiranju postigli smo najzapaženije rezultate, i ovo poduzeće sada može opstati i živjeti od svog rada. Ali kroz ovu tvrtku kao da je prošao tsunami, kaže direktor Milorad Kočić

uspio sam uraditi jednu kolsku vagu od 60 tona, obnovljena je mehanizacija tako da tvrtka s lakoćom može raditi ne samo svoju zemlju nego i dodatnih do tisuću petsto hektara, a prosjek plaća je neto oko 43.000 dinara», kaže Kočić.

Na temelju svog četrdesetogodišnjeg iskustva u agraru, Kočić smatra da Mala Bosna ne samo da može živjeti od svog rada nego bi proširivanjem svoje djelatnosti mogla postati vodeća tvrtka regije. »Za ovo područje postoji izuzetna zainteresiranost ljudi iz europske zajednice, jer se ovdje, s obzirom na bonitet i podlogu zemljišta, mogu raditi izuzetno veliki voćnjaci, što može biti deset puta rentabilnije od samog ratarstva. Problem čine, a to se mora brže rješavati na razini države, sustavi navodnjavanja i iznalaženje rješenja kako koristiti vode, bušiti bunare. Istodobno sve tvrtke plaćaju i navodnjavanje i odvodnjavanje, ali ta sredstva od 'Vojvodinavoda' nisu adekvatno usmjerena nazad kako bi ljudi imali neku korist.«

NOVE ŠANSE

Na imanju Male Bosne u posljednje tri godine najviše se sijao pivski ječam, merkantilni suncokret i merkantilni kukuruz. Među prvim potezima koje je napravio kao novi direktor bilo je ispitivanje zemljišta, koje je izvršila Viktorija Group, kao i osiguranje usjeva zahvaljujući kojem je prošle godine znatno ublažena

I SELU NEDOSTAJE VIŠE USPJEŠNIH PODUZEĆA

»Premda je AD 'Mala Bosna' danas u nezavidnom položaju, divim im se što se i danas staraju i održavaju svoje objekte, uvijek je lijepo očišćana ograda i sve je uredno«, kaže Branko Ivković, poljočuvar u Maloj Bosni i član Skupštine Mjesne zajednice Mala Bosna. Branko ističe kako je odrastao i vezan uz ovo poduzeće budući da je njegov otac kao blagajnik ovdje radio 40 godina. Osnivana najprije kao zadruga, kasnije je jedan dio pripojen »Agrokombinatu« Mikićevo, a dio ostao u Maloj Bosni i pripojio se »Peščari«, čiji je dugogodišnji direktor bio agronom Mirko Vidaković.

Na pitanje od kolike je važnosti za selo i mještane imati na svom području uspješno poduzeće, Branko Ivković se prisjeća nekadašnjih vremena. »Taj nekadašnji OUR u Maloj Bosni bio je jedan od najuspješnijih u okviru 'Peščare', i bilo je normalno da budu okrenuti suradnji sa selom. Oni su se starali o održavanju seoskih cesta, čišćenju snijega, 'Peščara' je održavala Dom kulture, tada je riješeno grijanje u mjesnoj zajednici i domu, nogometni klub su održavali. Danas AD 'Mala Bosna' loše stoji financijski i dobro je da su se riješili bivših vlasnika. Čekamo neka bolja vremena i da stanu na svoje noge. Što se tiče nekih seoskih aktivnosti, najviše potpore stiže od poduzeća 'HV Partner'«, kaže Branko Ivković.

šteta od leda. Kočić smatra da bi prometovanje robom mogla biti također jedna od šansi uspješnog poslovanja ovog poduzeća, te da bi zahvaljujući dobrom geografskom položaju, poduzeće moglo biti lider na cijelom teritoriju Subotice i Sombora. »Imajući u vidu novine koje donose europske tvrtke koje ulaze na naše područje, poput zaštitnih sredstava, sjemena, itd., Maloj Bosni glavno zanimanje može biti prometovanje robom, i tada se ne bi dešavalo ono što imamo sada da Subotica nema jedno ozbilj-

nije poduzeće koje se razumije u promet. Zato imamo tako velike propuste i u proizvodnji i u prometu roba, a nerijetko i nekontroliranu uporabu kemije«, smatra Kočić.

Sigurnost u dobru perspektivu AD »Male Bosne« Milorad Kočić temelji na vlastitom ogromnom iskustvu i poznavanju poljoprivrede, području u kojem je proveo cijeli svoj radni vijek i zabilježio zavidne rezultate od vođenja makro i mikro ogle- da u institutima Zemunpolje i Novosadskom, potom vodeći

SOUR »Bačka Topola« s 30.000 hektara zemlje, te »Zobnaticu«, koju je za tri godine napravio jednim od najuspješnijih poduzeća, i na čijem je čelu bio od 1983. do 2000. godine. »Tako sam i ovdje prihvatio voditi 'Malu Bosnu', jer to za mene nije teško raditi. To je za mene izazov, kao kad čovjek igra šah, treba samo znati, umjeti i uspostaviti tehnološku disciplinu«, kaže Milorad Kočić, danas umirovljeni ekonomist i agronom.

S. Mamužić

ISPRAVNOST ODLUKE O ODRŽAVANJU POLJOPRIVREDNOG SAJMA U NOVOM SADU

Izbjegnuta dugoročna šteta

U pitnost održavanja 81. međunarodnog poljoprivrednog sajma u Novom Sadu od 20. do 26. svibnja prekinuto je valjda u posljednjem trenutku, jer, kako je na otvorenju istaknuo ministar vanjskih poslova Srbije *Ivica Dačić*, u Vladi je ipak prevagnuo stav kako život mora ići dalje.

HUMANITARNI KARAKTER

Recimo i nakon činjenice da je ove godine bilo manje posjetitelja nego ranijih kako je donesena ispravna odluka iz bar dva bitna razloga: otkazivanje u posljednjem trenutku potencijalno bi, napose kod inozemnih izlagača, dovelo u pitanje njegovu daljnju ozbiljnost i kredibilitet, a također bi sami organizatori izgubili ono što se na svakom sajmu dobiva: uspostavu novih kontakata, razmjenu iskustava, prodaju ili sklapanje novih poslova. Ove su godine, recimo, ti rezultati obogaćeni i činjenicama da je Vlada Nizozemske kao pomoć Srbiji uputila 500.000 eura, a Italije 200.000; da su organizatori u iste svrhe od ulaznica uplatili 2 milijuna dinara; da je francuska kompanija »Axereal« (koja je izlagala na Sajmu) farmerima u Srbiji poklonila 25 tona hraniva za stoku...

NIZOZEMSKA – PARTNER SAJMA

Međutim, iako je kompletno ozračje bilo u znaku poplava u Srbiji, svakako da jedna takva manifestacija ne može proći bez zanimljivosti. Primjerice, pripišemo li čak i kulturi gosta kurtiozne riječi ministra vanjskih poslova Nizozemske, ovogodišnje zemlje-partnerice Sajma, *Fransa Timmermansa* da ne vidi nijedan razlog zbog čega Srbija ne bi postala značajna europska

Otkazivanjem Sajma Novi Sad, Vojvodina i Srbija dovele bi u pitanje kredibilitet i ozbiljnost ove manifestacije, te propustile priliku za uspostavu novih kontakata, razmjenu iskustava, sklapanje poslova i donacije – kojih je od 20. do 26. svibnja itekako bilo

izvoznica hrane, ostaje činjenica da za to postoji na desetke uzroka. Jedan od njih, koji mu je bio skoro pa pred očima, a o čemu je prilično jasno govorio i profesor s departmana za voćarstvo na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu *Zoran Keserović*, tiče se pitanja totalne zapušteno-

Frans Timmerman

sti kanalske mreže, iako se za te namjene u Srbiji godišnje izdvaja 1 posto! Ovih dana vidimo da se i Vlada počela zanimati za sudbinu tih financijskih tokova, a javnost vjerojatno željno očekuje rezultate istrage i imena odgovornih. Drugo što je neporecivo, a tiče se riječi Timmermansa, jest da Nizozemska (sa 70 milijardi eura izvoza poljoprivrednih proizvoda druga zemlja u svijetu, iza SAD-a) svoja iskustva može

ponuditi Srbiji kako bi stvorila elementarne uvjete za razvoj do razine ozbiljne izvoznice hrane. U tom kontekstu mogu se shvatiti i riječi njegovog kolege, pomoćnika ministra poljoprivrede Nizozemske *Roalda Laperrea*, koji je ovu načelnu tvrdnju konkretizirao riječima kako bi Srbija

Roald Laperre

paralelno trebala više poraditi na intenzivnoj proizvodnji, s naglaskom na »više faze« (industrijske preradevine), ali i na bazičnim disciplinama kao što su unapređenje sjemenskog i genetskog potencijala, što u kombinaciji s preradom stvara visoku kvalitetu proizvoda, bilo da je riječ o cvijeću, luku ili muznim kravama. Istina, slično je o tome govorio i spomenuti profesor Keserović riječima da se primarno ratarstvo

uz rahitično stočarstvo nikako ne može nazvati intenzivnom proizvodnjom, ali tko je još kod nas od političara ikada slušao stručnjake? To svakako nije učinila nova ministrica poljoprivrede *Snežana Bogosavljević-Bošković*, koja, nakon što je završila s pohvalama Nizozemskoj i mantrama o poljoprivredi kao našoj razvojnoj šansi, nije našla za shodno niti ostati sa svojim jednakorangiranim gostima na okruglom stolu o zajedničkoj europskoj poljoprivrednoj politici, a kamoli odvojiti nekoliko minuta za odgovore na novinarska pitanja.

SKROMNIJE I SKUPLJE

U sjeni misli i ponašanja tako uglednih gostiju i domaćina za ovaj tekst ostala su brojna, također važna pitanja. Jedno od njih primijetio je *Franjo Richter* s Malog Palića, koji, kao redoviti posjetitelj, kaže kako je ponuda ove godine bila prilično skromnija, ali zato znatno skuplja. U kombinaciji s polupraznim boksovima goveda zbog izostanka izlagača iz dijela Srbije i isto tako punim lisnicama posjetitelja dobije se očekivani rezultat: većina je ulaz od 500 dinara platila samo da bi parila oči. Iako boljeg raspoloženja i općeg dojma o Sajmu u odnosu na Franju, s njim se u ovom dijelu slaže i *Danijel Kovačević* iz Male Bosne. U Novi Sad je, kaže, stigao samo da bi razgledao sve što neće kupiti. Kako navodi, prošle se godine iz istih razloga zadužio kreditima, a za nove će morati pričekati neku drugu prigodu.

Kao odgovor uvaženom ministru Timmermansu: i primjeri ovih ljudi jedan su od razloga zbog čega Srbija izvozi skoro 30 puta manje poljoprivrednih proizvoda u svijet u odnosu na Nizozemsku.

Z. R.

SOMBOR DOBIO GRADSKJE ČELNIKE

DSHV bez funkcija

Mjesec dana poslije smjene lokalne vlasti u Somboru, koju je predvodila Demokratska stranka, nova većina na sjednici Skupštine grada Sombora 22. svibnja je izabrala nove gradske čelnike. Za gradonačelnika Sombora izabran je *Saša Todorović*, profesor povijesti iz Srpske napredne stranke, a za predsjednika Skupštine grada Sombora politolog *Borislav Staničkov* iz Socijalističke partije Srbije.

TIM GRADONAČELNIKA

Zamjenik gradonačelnika je *Vladimir Živanović* iz SPO-a. Tim gradonačelnika čine i vijećnici Gradskog vijeća *Siniša Todorović* iz SNS-a, koji će funkciju vijećnika zaduženog za gos-

i zaštite životnog okoliša. Za oblast omladine i sporta u Gradskom vijeću je zadužen *Dragan Nenadov* (LSV), koji tu funkciju neće obavljati na stalnom radu. Funkciju zamjenika predsjednika Skupštine grada obavljat će *Miodrag Sekulić* iz SNS-a.

SASLUŠATI GLAS JAVNOSTI

»Vrlo brzo organizirat ćemo radni sastanak s gospodarstvenicima s teritorija Grada, a radit ćemo i na partnerskim odnosima s našim građanima. U skladu s tim bit će otvoren ured gdje će svi zastupnici, odbornici, Gradsko vijeće, gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika i svi koji su u sustavu upravljanja gradom, imati obvezu saslušati glas javnosti, uvažiti inicijative kako

podarstvo obavljati na stalnom radu, dr. *Zoran Parčetić* (SNS) zadužen je za socijalnu i zdravstvenu zaštitu, *Miroslav Kovačić* (SNS) je vijećnik na stalnom radu zadužen za komunalnu oblast, *Čaba Sakač* (SVM) će kao i do sada biti vijećnik na stalnom radu zadužen za nacionalne zajednice. Vijećnik *Đurađ Milanović* (SPS) brinut će o obrazovanju kao vijećnik koji nije na stalnom radu, dok će *Nemanja Sarač* iz SPO-a o kulturi brinuti kao vijećnik na stalnom radu. *Nataša Petojević* (UG »Bolji Sombor«) će funkciju vijećnice za oblast mjesne uprave i općih poslova obavljati na stalnom radu, a na stalnom radu u Gradskom vijeću bit će i *Zoran Miler* (UG »Sombor za sve«) zadužen za oblast poljoprivrede, razvoja sela

osobne, kao i organizacija koje rade u našem gradu«, kazao je poslije izbora novi gradonačelnik Todorović.

Izvan lokalne vlasti u Somboru poslije ovih promjena ostale su Demokratska stranka, Demokratska stranka Srbije i Srpska radikalna stranka. Funkcije u lokalnoj vlasti više nema ni DSHV koji je bio dio odborničke grupe DS-a. Od smjene svojih funkcionera DS ne sudjeluje u radu lokalnog parlamenta. Zanimljivo je da se odbornička grupa DS-a osipa i da tu stranku napuštaju dojučerašnji najvjerniji suradnici predsjednika DS-a u Somboru i donedavnog predsjednika Skupštine grada *Siniše Lazića*.

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Tresla se gora, a miša nema

Mjesecima smo slušali priče o prekomponiranju lokalne vlasti u Somboru. Te sad će, te ipak neće, a onda kad se to i desilo prošlo je po onoj narodnoj – Tresla se gora... Među obećanjima novog gradonačelnika pažnju mi je privukla rečenica u kojoj je rekao da će svi koji na bilo koji način kreiraju politiku u Somboru imati obvezu saslušati i glas građana. Lijepo će biti ukoliko to ne ostane samo na javno izrečenom obećanju na koje će poslije svi, zbog važnijih poslova koje rade, zaboraviti. Da, i još reče novi gradonačelnik kako će se preispitati ugovori koje je sklapala Gradska uprava i da će svi štetni ugovori biti raskinuti. Podsjetilo me to na davnu 1996. godinu kada je nova demokratska vlast u Somboru puna poleta i elana, što je srušila omrznete socijaliste, formirala razne anketne i druge odbore kako bi razotkri-la sve nezakonite radnje. I gdje smo došli? Skoro dva desetljeća kasnije mogu samo reći da je mehanizam zlorabe vlasti itekako usavršen.

Prijelazni rok je u tijeku. Ne, nemojte me pogrešno shvatiti. Nije ovdje riječ o nogometu ili nekom drugom sportu, već o politici. Svjedoci smo sveopće bježanje iz DS-a i to, da sve bude zanimljivije, u bijeg su se dale upravo one demokrate koje su do nedavna bile stup obrane politike te stranke u Somboru i lika i djela njenog predsjednika *Siniše Lazića*. Odjednom su se osvijestili i baš sada shvatili da se njihove sposobnosti i želja da pomognu Somboru mogu bolje iskoristiti u nekim drugim strankama. Upravo sada, ni pola godine prije, ni pola godine kasnije, već upravo sada! Jer treba na vrijeme uskočiti u dolazeći vlak i tako sačuvati radno mjesto na koje ih je namjestila bivša stranka ili, još bolje, pomaknuti se još koju stubu više.

Od politike se ne živi, ili barem od toga ne živi većina Somboraca, već od onoga što zarade, ako imaju sreću da uopće negdje i rade. Zato je vijest za zabrinutost da se stečaj nadvio nad nekada gospodarskom uzdanicom Sombora, Tvornicom akumulatora. Nažalost, to je nekako i logičan slijed višemjesečnih dešavanja, koja su obilježili štrajkovi radnika, kašnjenje u isplati zarada i opće posrnuće poslovnog imperija *Miroslava Bogičevića*, vlasnika Tvornice akumulatora. A donedavno su novinske stupce punili tekstovi o milijunskim ulaganjima u Tvornicu akumulatora, povećanju proizvodnje, širenju na nova tržišta i razvoju tvornice koja je i prije privatizacije bila uspješna. Upropastiti nešto što je dobro – treba i to znati.

Z. Vasiljević

DEVASTACIJA SPOMENIKA PRESVETOG TROJSTVA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Uvijek je nešto drugo prioritet

TROJSTVENI PLAC

Spomenik Presvetom Trojstvu u Srijemskoj Mitrovici podignut je u drugoj polovici XIX. stoljeća u neposrednoj blizini rimokatoličke crkve svetog Dimitrija (1810.) i zgrade župnog ureda (1827.), u samom središtu parka kojeg uokviruje Ulica svetog Dimitrija. Na ovom se mjestu krajem XIX. i početkom XX. stoljeća odvijala živa trgovina mješovitom robom i živim namirnicama, tako da je cijeli prostor po ovom spomeniku dobio svoj prepoznatljivi naziv – Trojstveni plac. Naspram spomenika je u prvim desetljećima XX. stoljeća podignuta i zgrada Hrvatskog doma, tako da je ovaj dio grada postao stjecište vjerskog i kulturno-prosvjetnog života mitrovačkih Hrvata. Danas je ovaj spomenik ruiniran, devastiran i desakraliziran, s obzirom da više nije ograđen i da već godinama služi uglavnom za okupljanje i sjedenje mladeži, a njegov izgled ruže grafiti u raznim bojama. Pregledom spomenika stručnjaci Zavoda za zaštitu spomenika kulture iz Srijemske Mitrovice su ustanovili kako je materijal, kamen pješčar, oštećen tijekom vremena djelovanjem atmosferske vlage, a teško je oštećena i skulptorska skupina na vrhu spomenika Sveta Trojica – nedostaje dio desne ruke kojom Bog Otac blagoslivlja križ u Kristovoj desnoj ruci i zraci koji isijavaju iz Svetog Duha u vidu goluba.

INICIJATIVA ZA OBNOVU ZA SADA BEZ ODGOVORA

Srijemska biskupija, rimokatolički župni ured svetog Dimitrija, koga zastupa *Eduard Španović*, začasni kanonik,

U okvirima nekadašnjeg Austrijskog Carstva postojala je duga tradicija podizanja spomenika posvećenih Svetom Trojstvu ili Bogorodici, naročito u XVIII. stoljeću, što ih je činilo svojevrsnim obilježjem srednjoeuropskog kulturnog kruga. Funkcija spomenika Svetom Trojstvu je bila ta da slave i veličaju Crkvu i kršćansku vjeru za razliku od

spomenika podizanih u slavu Bogorodice, koji su podizani u znak zahvalnosti zbog zaustavljanja epidemije kuge koja je harala u Europi toga vremena.

Na prostoru današnje Vojvodine podignuto je tijekom XVIII. i XIX. stoljeća više spomenika posvećenih Svetom Trojstvu, koji su tijekom vremena postali prepoznatljivi vizualni simboli ovih gradova.

Većina spomenika ove vrste u Vojvodini je potpuno uništena u prvim godinama nakon Drugog svjetskog rata, a tek mali broj je sačuvan do današnjih dana. Jedan od sačuvanih spomenika ovog tipa nalazi se na cesti Ruma – Irig i podignut je u znak zahvalnosti žitelja Rume svetiteljima koji su ih sačuvali od kužne poštasti.

Spomenik Presvetog Trojstva predstavlja temelj kršćanske vjere i zato smatram da bi kršćani trebali bolje braniti svoje svetinje, kaže Eduard Španović

dekan i župnik, podnio je 2011. godine zahtjev Gradu Srijemskoj Mitrovici inicijativu za obnovu tog spomenika. Zavod za zaštitu spomenika kulture izradio je uvjete i mjere tehničke zaštite za obnovu spomenika Presvetom Trojstvu u parku Trga svetog Dimitrija, međutim do sada još ništa nije poduzeto. Kako nam tijekom razgovora ističe župnik Eduard Španović, taj spomenik za sam grad predstavlja temelj kršćanske vjere, a također je i opće dobro Srijemske Mitrovice kojega su svojevrremeno podigli katolici svome gradu, kao znak svoje prisutnosti. »Poslije Drugog svjetskog rata počela je devastacija i desakralizacija kršćanskih spomenika, a negdje 90-ih godina još više. Kršćanstvo je miroljubiva religija, a taj spomenik predstavlja temelj kršćanske vjere i zato smatram kako bi kršćani trebali bolje braniti svoje svetinje. Kada su spomenici takve vrste nastajali, bilo je jedno društveno i pravno ustrojstvo i Crkva je pravila spomenike po svim gradovima, na otvorenom. Mi kao župa ne možemo poduzeti ništa po pitanju obnove, jer se spomenik ne nalazi na našem nego na gradskom zemljištu. Da bismo se natjecali za sredstva moramo posjedovati gruntovni list, a to u ovom slučaju nemamo. U ovoj situaciji mislim kako su najveći problem financijska sredstva, ali i pravni okvir i općina bi se trebala kao vlasnik zemljišta natjecati kod Pokrajine ili Ministarstva kulture. Mi o spomenicima kulture brižno vodimo računa i surađujemo sa Zavodom za zaštitu spomenika kulture, ovim problemom trebao bi se netko ozbiljno pozabaviti, a čak i kada bi se to učinilo, potrebno ga je ograditi, kako ne bi ponovno bio izložen napadima«, ističe župnik Eduard Španović.

NEDOSTATAK SREDSTAVA

Odgovornu stranu potražili smo u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Srijemskoj Mitrovici. Kako su nam

Dekan Eduard Španović

tamo rekli, posljednjih su godina najveći problem česta devastacija i desakralizacija spomenika kulture: »Najveći problem su spomenici koji se nalaze na javnim površinama i koji su najčešće izloženi krađama. Trudimo se sve te spomenike urediti koliko je to moguće, jer uvijek je problem nedostatak sredstava. Konkretno, za spomenik Presvetog Trojstva uradili smo prijedlog sanacije i projekt, ali se uvijek dogodi neki drugi prioritet, pa se to ostavlja za neki drugi put, jer se smatra kako nije u velikoj mjeri ugrožen. Donacije za sanaciju spomenika od velikog značaja dobivamo od Republike, Pokrajine i lokalne samouprave i nama je također u interesu sve te spomenike dovesti u red. Međutim, mislim kako kod nas postoji drugi veći problem, pa čak i u situaciji kada se izvrši obnova, a to je nedovoljna svijest građana o značaju kulturne baštine. Mislim kako u ovom momentu treba najprije raditi na tome. A kada se radovi izvedu, moramo osigurati video nadzor i zaštitu, jer nitko nam ne jamči da do devastacije ponovno neće doći«, izjavio je Svetozar Šulaja, ravnatelj Zavoda za zaštitu spomenika kulture u Srijemskoj Mitrovici. Obratili smo se i Gradskoj upravi i potražili načelnika za kulturu, ali kako su nam rekli, trenutno se nalazi na poslovnom putu u inozemstvu. Prema riječima njegove zamjenice Mirjane Marković, obrada pokrenute inicijative je u tijeku, a detaljnije informacije su nam obećane po povratku načelnika s puta.

Dok se ne osiguraju sredstva za obnovu jednog od spomenika kulture od velikog značaja, posebice za pripadnike hrvatske nacionalne zajednice u Srijemskoj Mitrovici, ovo će mjesto i dalje biti meta grafita i tko zna čega još, onih koji ne shvaćaju i ne cijene dovoljno vrijednosti kulturnog naslijeđa i kršćanske vjere.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Solidarnost

Iako se situacija u mnogim gradovima Srbije koji su bili pogođeni poplavama, barem što se tiče vodostaja, polako smiruje, stanovnici šidske općine još uvijek žive u strahu da voda iz okolnih šuma ne dopre do njihovih mjesta, prevashodno do Višnjićeva i Morovića. Taj strah, panika i neizvjesnost, obilježili su protekli tjedan u Srijemu. Kako oni direktno pogođeni poplavama, u ovom slučaju Jamenčani, tako i ostali evakuirani stanovnici Morovića i Višnjićeva proteklih su dana u posljednjoj fazi izmjestili i stoku iz svojih sela. Ne može se ostati ravnodušan na izjave mnogih koji to nisu uspjeli uraditi i kojima sve ono materijalno što su izgubili - kuće, pokućstvo, ne znači toliko koliko bespomoćne životinje koje su u Jameni ostale. Kako utješiti Srijemce koji su već decenijama u svojim okućnicama hranili stoku, perad, bikove, sijali oranice i od tog prihoda živjeli? Kako krenuti iz početka u mjestu kao što je Jamena, koja je po svim geografskim uvjetima posjedovala sve za razvoj sela, ali to, na žalost, nije mogla iskoristiti. Najudaljenije mjesto šidske općine u neposrednoj blizini granice s Republikom Hrvatskom, gdje se nekada i te kako dobro živjelo prvenstveno zbog dobrosusjedskih odnosa i trgovinske suradnje, danas je doživjelo potpuni krah. Pitam se, zašto baš uvijek nastradaju oni koji su najmanje krivi i oni kojima je život i do ovakve situacije bio jako težak? Izgleda da je tako moralo biti. Zapamtila sam rečenicu jedne žene, koja se svojom kćeri sklonila u prihvatni centar u Šidu, koja je kazala da kad bi znala da će Jamenu još jednom pogoditi poplava tolikih razmjera, nikada se više ne bi vratila tamo, po cijenu da nema kuće i da mora zarađivati za kruh radeći po tuđim kućama. Jedan intelektualac - nastavnik, ne žali ni za čim toliko koliko za svojim knjigama kojih je imao preko 2000 i za seoskim grobljem koje se jedva vidi od nabujale vode. Sve te izjave navode na razmišljanje o tome koliko je malo vremena potrebno da se za kratko vrijeme izgubi sve: uspomene, materijalna dobra, a ponekad i život. Ali ono što nas u ovom momentu sve tješi i o čemu se od momenta proglašenja izvanredne situacije najviše govori, jest solidarnost ljudi i ponovna bliskost svih nacija u nevolji. Prateći mnoge stranice društvenih mreža, vijesti, možemo pročitati samo takve stvari: Kinezi, Muslimani, Hrvati i mnogi drugi, pomažu jedni drugima u nevolji. Je li zaista trebalo jedno ovakvo zlo da se desi, kako bi nestale predrasude o nacionalnoj pripadnosti i o tome da je čovjek čovjek, bez obzira kojoj nacionalnoj zajednici pripada?

S. Darabašić

FARMA GOVEDA »DULIĆ«

Sloga kuću gradi

Obitelj Dulić iz Đurđina. Posao koju su preko roditelja naslijedila i djeca. Mnogi bi rekli na ove riječi - ništa neobično i do sada već neispričano. Međutim, obitelj Josipa Dulića iz Đurđina se pokraj ovih tvrdnji s punim pravom može dičiti i još jednom zanimljivom činjenicom - ljubav oca Josipa prema poslu kojim se bavi ne samo da je zarazila jednog, nego oba sina, ženu i obje snahle!

Farma goveda »Dulić« trenutno ima 180 grla, od kojih je 60 muznih krava koje dnevno daju preko 1.000 litara mlijeka.

U poslovima vezanim za farmu sudjeluju svi ukućani, svatko na svoj način - Josip sa sinovima Lukom i Markom, ali i ženski dio obitelji, žena Gordana sa snahama Biljanom i Ivanom te unukama Mateom, Nađom i uskoro još jednom unukom.

OTAC JOSIP

Kako je sve počelo i da u početku nije bilo sve tako idilično kako se danas čini, svjedoči Josip prisjećajući se svojih prvih koraka u stočarstvu: »Kao mali naučio sam od oca osnovne stočarske

vještine jer smo na salašu imali nekoliko goveda, među kojima je bilo i krava. Moj otac iako nije volio posao koji je radio, bio je pravi stručnjak za goveda, a to svoje znanje prenio je i na mene te sam, za razliku od njega, od djetinjstva zavolio životinje. Iako sam od malih nogu želio biti stočar bilo je perioda kad nismo imali goveda. Za vrijeme bombardiranja Srbije 1999. godine kupili smo tri junice, od kojih nam je ostala jedna krava te mogu reći da je od nje sve počelo«, govori Josip.

Iako radi ono što voli i uspješan je u tome, Josip s obzirom na

situaciju u stočarstvu, konkretnije u govedarstvu, dodaje: »Da, volim goveda više nego zemlju... Nažalost«. Nabrajajući more problema s kojima se stočari susreću sve češće, Josip izdvaja među njima kompliciranu regulativu. »Prisiljeni smo prilagođavati se nekim standardima koje nije moguće provesti niti zakonski, niti u praksi. Svima je poznata afera s aflatoksinom, a osim nje, mi stočari se suočavamo veoma često i s drugim zahtjevima takozvanih stručnjaka iz ureda koji nam diktiraju uvjete pod kojima smijemo

Luka, Josip i Marko Dulić

proizvoditi i prodavati, i koji su nerijetko skupi i nemogući za ostvariti. Najnovija njihova, usudio bih se reći, izmišljotina, je potrebna potvrda da goveda ne boluju od Q groznice, bez koje ih je sad nemoguće prodati. Iako se ova bolest do sada nigdje nije spominjala kod goveda, nego samo kod koza i ovaca, netko je našao za shodno da nam uvede još jedan papir za platiti«, kaže Josip svjedočeći da održavanje farme ne znači samo nahraniti goveda i pomući krave.

Prije je ovaj konstantan posao održavanja farme Josip sam obavljao, a sada, kad su mu sinovi postali odrasli ljudi koji već imaju zasnovane svoje obitelji, kaže da nije šef niti se trudi to biti i da posao polako prepušta njima. Sebe naziva »žolikom« koji izvršava naredbe i provodi ih u djela.

SINOVI NASLJEDNICI

Stopama oca Josipa koji je zavolio stočarstvo još u djetinjstvu pošli su i Luka i Marko. Obojica su kao mali željeli raditi kad porastu ono što im rade roditelji te im se ta želja i ostvarila. Luka, stariji sin, završio je srednju školu za poljoprivrednog tehničara i svoj dio posla za obiteljsku farmu obavlja u ratarskom dijelu, odnosno u radovima na njivi i pripremanju hrane za stoku. Dvije godine mlađi Marko je pokraj dječje želje da ostane kod kuće na farmi koju je dijelio s Lukom, želio biti i veterinar. Kako navodi, stjecajem okolnosti je upisao neku drugu srednju školu, ali ideja o veterini nije jenjavala, te je on »svoju veterinu« sam nastavio nakon srednje škole pohađajući razne tečajeve. Kao što se može i pretpostaviti, kako je Luka zadužen za poslove

izvan štale, Marko je onaj koji vrijeme provodi u njoj i vodi računa o govedima. Iako je u teoriji posao u obitelji Dulić podijeljen, sva trojica, Josip, Marko i Luka, ističu da svi rade sve kad je potrebno, tj. kad ima puno posla.

Iako su mladi, puni elana i znanja, Marko i Luka, kad je riječ o budućnosti, ne idu daleko. Najveća im je želja sačuvati ono što su njihovi roditelji vrijednim radom stekli i pri tome i dalje živjeti kao jedna velika složna obitelj, a kako kažu, ako to uspiju, ništa drugo nije niti važno i doći će samo od sebe ako Bog da.

ŽENE

Na pitanje kako su se žene snašle u svemu ovome uz smijeh je uslijedio odgovor: »Morale su«. I Marko i Luka rekli su da su im djevojke od početka znale čime

se bave i što sve ide u »paketu« s njima. Iako na ovoj farmi glavninu posla obavljaju muški, žene također imaju zadatak, tj. dva: održavati mljekaru i sam bazen i onaj drugi, kako ističu najvažniji, je odgajati djecu.

Na razgovor o ženama uključio se i svekar Josip prepričavši jedan događaj: »Prije nekoliko godina bila je takva situacija da sam želio prodati sve krave i za to mi se i ukazala prilika. Nakon što sam završio telefonski razgovor sa ženom koja ih je htjela kupiti sinovi nisu htjeli pričati sa mnom, a snahe... Snahe su počele plakati. Naravno da ih onda nisam prodao«.

Nakon ispričane ove anegdote, bilo je besmisleno postaviti pitanje za kraj - tko je šef farme »Dulić«, kad je jasno da su to, uskoro i duplo brojnije od muških - žene!

Jelena Dulić

Vrijednim i upornim radom Josip i njegova obitelj uspjeli su u proteklih petnaest godina umnožiti broj goveda svoje farme zavidnim brojem * Najveća im je želja i dalje živjeti kao jedna velika složna obitelj, a sve ostalo je manje važno

Bake performansa

Dvije bake performansa i multimedijalne umjetnice imaju značajne nastupe tijekom ove godine. Retrospektiva umjetnosti *Vlaste Delimar*, »To sam ja«, otvorena je prošloga tjedna u zagrebačkom Muzeju suvremene umjetnosti, trajat će tri mjeseca, a obuhvaća 35 godina djelovanja umjetnice. Tijekom njezine retrospektive, Vlasta Delimar će održati dva performansa: »Moj privremeni dom«, u sklopu kojega će ona živjeti i stvarati u muzeju dok traje izložba, te »Poziv na druženje«, gdje će, uz ručak s posjetiteljima retrospektive, rado razgovorati i o umjetnosti. I ova retrospektiva je prigoda da se posjetitelji upoznaju sa snažnom vizualnom kulturom i beskompromisnošću stvaralaštva ove multimedijalne umjetnice.

Druga baka performansa, *Marina Abramović*, ovoga će ljeta gostovati u londonskoj galeriji »Serpentine«. Održat će novi performans, »512 sati«, tijekom kojega će umjetnica svakog dana biti u galeriji od lipnja do kolovoza. Neće biti izložen niti jedan njezin rad, već će posjetitelje dočekati sama umjetnica, koja će lutati galerijskim prostorom. Dakle, bit će to interakcija s posjetiteljima, neizvjesna, napeta, emotivna. Kako to i podrazumijeva ova forma akcije umjetnosti, publika će na performansima obiju umjetnica sa svojim reakcijama biti sastavni dio performansa.

No, je li i danas performans ključ koji pred nama otvara vrata spoznaji, predočavajući nam izraze slika svijeta putem akcije, pokreta i procesa, uz karakteristiku kritike razdvojenosti između umjetnosti i samog života? Je li u pitanju umjetnost koja je samo egoistična, bez dubljih sadržaja duhovnosti? Postoji li danas i etička ustrojenost u performansima?

Pokušajmo promisliti o ovim pitanjima tako što ćemo napraviti iskorak na jednu drugu stranu – prema arhitekturi. Arhitekti su u srednjem vijeku stvarali u okviru umjetničke tradicije koja je nadilazila granice individualnosti, bio je to okvirni plan. Tada su arhitekti bili svjesni zanačaja duhovnog u arhitekturi, primjene duhovnih principa, a danas takvo što ne postoji, glede rada suvremenih arhitekata na Zapadu.

Isto važi i za umjetnost performansa, kao i za druge vidove umjetnosti. U slučaju da umjetnici nisu svjesni pogubnosti gubitka duhovnog u vremenu kada postmodernizam dovodi u pitanje kategorije osobnog identiteta, vlastitosti i subjekta, a umjetnost se definira po principima komercijalizma, stiže se do jedne vrste nihilizma. Angažirana umjetnost je neophodna i danas, sve dok društvo ne doživi korjenitu transformaciju prema mogućnosti duhovnog osvita. Zbog toga su i sada važni radovi spomenutih baka performansa.

Z. Sarić

PROLJETNI KONCERT SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

Svom gradu na dar

Proljetni koncert Subotičkog tamburaškog orkestra održan je u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici u utorak, 27. svibnja, i okupio je ljubitelje tamburaške glazbe, koji su mogli uživati u izvođenju klasičnih kompozicija prerađenih za tamburaški orkestar i nekoliko tradicijskih kompozicija.

Što su radili i naučili od jeseni, subotičkoj publici pokazali su Dječji tamburaški orkestar pod ravnanjem Stipana Jaramazovića i Veliki tamburaški orkestar pod ravnanjem Marijane Marki. Oba orkestra u posljednjih pola godine imala su brojne zapažene nastupe, te je ovo bila prilika pokazati i u svome gradu što rade i čime se bave. »Ovaj koncert je zapravo dobar stari običaj, koji prerasta u tradiciju, kada Subotički tamburaški orkestar sve ono što izvodi tijekom godine u drugim mjestima, na kraju pokaže i svojoj vjernoj publici«, kazao je Stipan Jaramazović. Pokraj ova dva orkestra publici su se predstavile i vokalne solistice, te je s Dječjim tamburaškim orkestrom nastupila Mila Kujundžić s pjesmom »Slike stare«, a s Velikim tamburaškim orkestrom Antonija Piuković, koja je publiku oduževala novom pjesmom »Ti si moj dom«, koja je izvede-

na na prošlogodišnjem festivalu »Zlatna tamburica« u Novom Sadu, te latino-američkom pjesmom »Quizás, Quizás, Quizás«.

RADNO LJETO

Iako će mnogi na odmor, Subotički tamburaški orkestar nastavlja s radom i tijekom ljeta, kazao je Jaramazović i dodao: »Pokazalo se dobrim da ne pravimo veliku pauzu, jer djeca, ona mlađa, zaborave ono što su tijekom godine naučila, tako da će za nas ljeto biti radno. Dječji orkestar čine učenici od 5. do 8. razreda i od jeseni će njih nekoliko prijeći u Veliki tamburaški orkestar. Nakon dugog rada oni su postali homogena skupina, što je dobro. Ove godine su pokazali da zaista mogu puno.«

Pokraj ova dva orkestra postoji i obuka polaznika, mlađe djece s kojima rade Stipan Jaramazović i Danijela Romić. Subotički tamburaški orkestar tijekom cijele godine prima nove članove, svi zainteresirani koji žele naučiti svirati tamburu mogu se javiti utorkom i četvrtkom od 19 sati, dvorana broj 3 u zgradi Nove općine u Subotici.

Ž. V.

Aktivnosti slikara »Croarta«

KISKUNFÉLEGYHÁZ/VINKOVCI – Slikari HLU »CROART« bili su 24. svibnja gosti Likovne udruge »Hollo Laszlo«, koja već 52 godine postoji i djeluje u Mađarskoj. 240. rođendan grada Kiskunfelegyhaza slikari domaćini, kao i slikari Croarta i gosti iz Budimpešte obilježili su manifestacijom »100 kutija« na kojoj su iskazali svoju inspiraciju.

Danas i sutra, 30. i 31. svibnja, slikari HLU »Croarta« gostuju u Vinkovcima gdje su im domaćini Građansko društvo »Moji Vinkovci« i Tehničko učilište Vinkovci gdje rade sa slikarima Likovne udruge Vinkovci, a prihod od prodaje slika namijenjen je kao pomoć nastradalima u katasrofalnim poplavama.

J. H.

Predstavljena knjiga Katarine Firanj

LEMEŠ – Predstavljanje knjige poezije »Žagor iz opaklije« pjesnikinje iz Sombora *Katarine Firanj*, poznate po sudjelovanjima na susretima »Lira naiva«, održano je u Lemešu 25. svibnja u velikoj dvorani Mjesne zajednice. Uz autoricu, knjigu je predstavio i urednik

knjige, novinar i pisac *David Kecman*. U programu su sudjelovali i *Aleksandra Pletikosić*, učenica glazbene škole, i *Kristina Kemenj*, članica recitatorske sekcije HBKUD »Lemeš«.

L. T.

Samostalna izložba Ane Tudor

SONTA – Samostalna izložba slika *Ane Tudor*, nastalih u posljednje dvije godine, održana je u Sonti u nedjelju 25. svibnja. Anini prijatelji, kako iz svijeta umjetnosti, tako i iz svakidašnjice, ispunili su prostore rustikalne kavane »Bačka 1924«. Izložbu su najavili zvuci klavijatura učenika 2. razreda apatinske glazbene škole *Davidu Kuruca* i *Ane Domić*, moderatorica *Sanja Andrašić* govorila je pjesmu »O mati« autorice *Magde Tudor* iz Londona, a u završnici su prostore kavane ispunili zvuci tamburica Aninih Šokadinaca. Ova je izložba uvod u Anin životni projekt »Kilometar Dunava«, koji će 30. svibnja biti javno predstavljen, opet u Aninoj rodnoj Sonti.

Povijest loze Perušić

SUBOTICA – Predstavljanje knjige »Tragovima predaka« *Lajče Perušića*, u kojoj možete upoznati *Gašpara Perušića*, njegove pretke i potomke, političko i kulturno okruženje toga doba u krajevi-

ma u kojima su Perušići živjeli, te čime su se bavili, kao i mnoge druge osobe koje su imale neke veze s Perušićima, bit će održano u Gradskoj knjižnici 31. svibnja u 15 sati. Knjiga dokumentirano obrađuje Perušićevu lozu od 15. stoljeća, pa sve do današnjih dana.

Sredstva iz proračuna Grada Subotice za kulturu

Temeljem raspisanog Javnog natječaja za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u kulturi za 2014. godinu, dodijeljena su sredstva u iznosu od 21.243.000 dinara, koja će se realizirati u ovoj godini.

Hrvatske udruge, društva i institucije, koje su aplicirale na natječaju, dobile su sredstva u sljedećim iznosima:

»Hrvatska čitaonica« - za redovitu djelatnost 100.000 dinara, za manifestaciju XIII. dani Balinta Vujkova 200.000 dinara, za manifestaciju XIII. pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku 50.000 dinara, za XII. pokrajinski susret pjesnika Lira naiva 100.000 dinara, za VII. etno-kamp »Hrvatske čitaonice« 50.000 dinara, za tiskanje knjige »Sve i svašta da poleti dječja mašta« 20.000 dinara.

HGU »Festival bunjevački pisama« - za objavljivanje CD-a 30.000 dinara, za X. smotru dječjih pjevača i zborova 120.000 dinara, za XIV. festival bunjevački pisama 200.000 dinara.

Katoličko društvo za povijest i duhovnost »Ivan antunović« - za redovitu djelatnost 200.000 dinara, za dokumentarni film »Svatovski običaji« 40.000 dinara.

NIU »Hrvatska riječ« - za tiskanje knjige Lazara Novakovića »Panorama duhovnog pjesništva« 22.000 dinara.

Hrvatsko akademsko društvo - za tiskanje 14. sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca 30.000 dinara.

HKPD »Matija Gubec« - za XXIX. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame 200.000 dinara, za III. seminar bunjevačkog stvaralaštva 150.000 dinara, za XIX. festival dječjeg folkloru 100.000 dinara. Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut - za izložbu, tribinu i edukaciju 100.000 dinara, za Noć muzeja 80.000 dinara.

Festival hrvatskih duhovnih pjesama »HosanaFest« - 200.000 dinara.

HKPD »Đurđin« - za godišnji koncert 40.000 dinara.

HLU »Croart« - za IV. saziv Međunarodne umjetničke kolonije »Stipan Šabić« 60.000 dinara.

Z. S.

DODJELA STIPENDIJA

Javni poziv za dodjelu stipendija za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za 2014./15.

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je Javni poziv za dodjelu naknada/stipendija za učenje hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj u akademskoj godini 2014/15.

Na Javni poziv mogu se prijaviti pripadnici hrvatskoga naroda, njihovi supružnici kao i prijatelji hrvatskoga naroda i Republike Hrvatske koji njeguju hrvatski identitet i promiču hrvatsko kulturno zajedništvo, sa završenom najmanje srednjom školom, nisu mlađi od 18 godina, imaju prebivalište izvan Republike Hrvatske ili imaju prebivalište/boravište u Republici Hrvatskoj najviše dvije zadnje godine zaključno s danom objave ovoga natječaja.

Rok za dostavu prijava na Javni poziv je 10. lipnja 2014. godine.

Nepotpune, netočne i prijave dostavljene izvan roka neće se razmatrati.

Odluka o dodjeli naknada/stipendija za učenje hrvatskoga jezika bit će objavljena na internetskim stranicama Državnog ureda: www.hrvatiizvanrh.hr.

NIU »HRVATSKA RIJEČ« NA »KNJIGOSU« U OSIJEKU

Uspješan nastup

NIU »Hrvatska riječ« predstavljena je prošlog vikenda u sklopu sajma knjiga »Knjigosu« u Osijeku. Sajam se održavao od 23. do 25. svibnja na sajamskom prostoru Pampas, te je okupio čak šest manifestacija s više od 120 izlagača iz cijele Hrvatske i susjednih zemalja. Objedinjeni su tako sajmovi Dom, tehnika, stanovanje, te Oprema i uređaji, Sajam automobila – Motomobil, Sajam Obrazovanja, sajamska priredba Moje zdravlje, te manifestacija koja je pobudila najviše pozornosti, po prvi puta u Osijeku, Sajam knjiga – »Knjigosu«.

Prva je to manifestacija pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, rekla je u pozdravnoj riječi direktorica Osječkog sajma *Darija Vuković*, a sajam je otvorio dogradonačelnik *Vladimir Ham*. S obzirom da su na sajmu bili prisutni i gradovi-prijatelji Osijeka, Slovenija je predstavljena posredstvom Udruge slovensko-hrvatskog prijateljstva, Tuzla publikacijama Turističke zajednice njihovog kantona, a Subotica je bila zastupljena s NIU »Hrvatska riječ« i Poslovnim inkubatorom.

Prezentirana novinska i nakladnička djelatnost *
Knjigu je mogao kupiti svaki posjetitelj,
neke već od 5 i 10 kuna

SUBOTICA – OSIJEK

Komercijalistica »Hrvatske riječi« *Mirjana Dropulja* istaknula je kako rado dolaze na sajmove u Hrvatsku gdje ih već prepoznaju po izdavačkoj djelatnosti i u kratkom vremenu

svim dijelovima Vojvodine pa i u Hrvatskoj, posebice od kako je prisutan i u elektroničkoj formi. Također je izrazila zadovoljstvo što Osijek, grad s kojim već imaju dobru suradnju, ima sajam knjiga. Ravnateljica Poslovnog inkubatora *Ildiko Zedi* rekla je kako

Subotičani na sajmu

objavljenim naslovima (55), te tjednikom »Hrvatska riječ« koji je više od desetljeća prisutan u

već godinama dolaze u Osijek na sajam i uvijek dovode predstavnik nove tvrtke. Ove godine tu

su Geotermika i Energo Balaž, koje se bave obnovljivim izvorima energije i Brainturbo Studio koji pomaže u interaktivnom učenju stranih jezika.

GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

Brojni izdavači i posjetitelji ranijih su godina dolazili na ovaj sajam radi »limenih ljubimaca«, ali su ove godine bili u drugom planu. U prvom je bila, usudim se reći, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, čija je djelatnost knjigu učiniti dostupnom svim knjigoljupcima, a na sajmu su bili zaduženi za njenu promociju. U tri dana sajmovanja, pod njihovim je ravnanjem održano desetak radionica i isto toliko promocija novih naslova, poput »Pričam ti priču«, »Druženje sa Sovkom-Slovkom«, »Nije me strah«, »Kako čitati e-knjigu« i još puno toga. Ravnateljica GSKO *Dubravka Pađen-Farkaš* izrazila je zadovoljstvo već prvim dojmovima na prvom sajmu knjiga, s nadom da će ovo zaživjeti i postati tradicija grada na Dravi. Drago joj je da su sajmu mogli dati i svoj doprinos, jer ne

bave se samo posuđivanjem knjiga već i mnogim drugim stvarima, što je dijelom viđeno na radionicama.

BOGATO, RAZNOVRNSNO I JEFTINO

Grgur Marko Ivanković, ravnatelj Muzeja Slavonije, više je već zadovoljan, jer su na zajedničkom štandu, s Državnim arhivom u Zagrebu i Arhivom u Osijeku i svatko je svoj dio popunio vlastitim nakladama, vrlo bogato i raznovrsno, i što je najvažnije – jeftino i tako dostupno većini posjetitelja.

Dražen Prčić, urednik sporta i zabave u Hrvatskoj riječi

Proveo sam dva dana na osječkom sajmu predstavljajući novinsku i nakladničku djelatnost NIU »Hrvatska riječ«. Osobno, za mene je to bilo posve novo iskustvo, jer se prirodom svoga posla uvijek nalazim s druge strane sajamskih štandova, bilježeći sva događanja a sada sam se našao u ulozi izravnog sudionika. Nastup NIU »Hrvatska riječ« je bio dobro primljen kod brojnih posjetitelja koji su obišli naš štand, a putem ovakvih izravnih kontakata na najbolji način se može šira javnost upoznati s našim dosadašnjim radom i stoga naš nastup u Osijeku smatram iznimno uspješnim i svrsishodnim.

Da je prvijenac sajam knjiga Knjigos pun pogodak, ustvrdio je i Mirko Čurić, predsjednik Društva hrvatskih književnika – Ogranka Slavonsko-baranjskog i srijemskog, s razloga što je knjigu učinio dostupnom, danas kada se u manjim mjestima knjižare zatvaraju. Zadovoljan je brojem izlagača, a tu su najvažniji nakladnici i zadovoljan je sniženjem jer je knjigu mogao kupiti svaki posjetitelj, neke već od 5 i 10 kuna. Drugo, na jednom mjestu su bili svi slavonski izdavači pa su ljudi mogli kupiti i ono čega inače nema u knjižarama, a ako i ima, izloženo je na rubu ili u kakvom budžaku, jer knjižara izlaže ono što je trenutačno hit. Preporučuje svima da posjete sajam i nada se da će on i opstati u Osijeku.

Slavko Žebić

PRVI PUT U KALENDARU MINISTARSTVA

Natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture

Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture održano je u srijedu, 28. svibnja, u OŠ »Vladimir Nazor« u Đurđinu. Natjecalo se 14 učenika iz sedmih i osmih razreda iz osnovnih škola: »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković« iz Subotice, »Matija Gubec« iz Tavankuta, te iz škole domaćina »Vladimir Nazor«.

Prilikom kratkog uvodnog programa ravnateljica škole domaćina Ljiljana Dulić

icirati na veći broj upisanih učenika u ove odjele.

Najbolji rezultat i osvojeno prvo mjesto iz sedmih razreda postigla je Kristina Matković OŠ »Matko Matković«, drugo mjesto pripalo je Ana Piuković, OŠ »Ivan Milutinović«, a treće Martinai Kutuzov, OŠ »Matko Vuković«. Prvo mjesto u osmom razredu osvojila je Ivana Dulić, OŠ »Matko Vuković«, drugo Katarini Petreš, OŠ »Matija

pozdravila je nazočne, poželjela sreću učenicima i njihovim mentorima i izrazila veliko zadovoljstvo što je baš njihova škola domaćin ovog natjecanja koje je prvi puta u kalendaru Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

Iren Nyilas, prosvjetnoj savjetnici Ministarstva prosvjete Republike Srbije, pripala je čast otvoriti ovo natjecanje te je tom prigodom uputila riječi ponosa što je natjecanje uspješno organizirano i naglasila da je ono potpuno službeno, registrirano i potpisano od strane ministra, te da će onima koji su osvojili neku nagradu donijeti dodatne bodove prilikom upisa bilo koje srednje škole, ne samo škole na hrvatskom jeziku. Kao najvažniju prednost ovog natjecanja istaknula je poboljšanje uvjeta obrazovanja na hrvatskom jeziku, što bi se trebalo pro-

Gubec«, a treće Ines Bajić OŠ »Matko Vuković«.

Dodijeljene su i nagrade: šestoro najboljih HNV je nagradio ljetovanjem u Novom Vinodolskom, a darovani su i knjigama od Zavoda za kulturu vijviđanskih Hrvata, a NIU »Hrvatska riječ« je svima podijelila prigodne darove.

Natjecanju su, osim sudionika i njihovih mentora, nazočili i konzul Republike Hrvatske u Subotici Neven Marčić, članica Hrvatskog nacionanog vijeća zadužena za obrazovanje Anđela Horvat, prosvjetna savjetnica Ministarstva prosvjete Republike Srbije Iren Nyulas te ravnateljica OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta Stanislava Stantić-Prčić.

Je. D.

STROJEVI U POLJODILSTVU

Pokretna snaga

Piše: Alojzije Stantić

Ljudskom društvu je vremenom za razvoj tribalo i više roda (ploda) žitarica za rānu, zato i više snage za njevo odranjivanje. Ponajprija čovik je počo šnjotat (razmišljat) kako da za tu nakanu izhasnira, osim svoji mišića i pokretnu snagu vitra, vode i mišića životinja. Iz te nakane su nastale i prve naprave, koje su mu olakšale odranjivanje žita(rica) i drugog raslinja za rānu. Već u prvom mileniju pr. Kr. ljudi su hamade (skoro) uporedo, u raznim krajevima svita, počeli hasnirati blagodat i sva tri oblika pokretne snage. U prvim oblicima doradivanje roda raslinja obavljeno je pokretnim bubnjom (volovi su bubanj vukli priko vlatova prostrtim po zemlji). Rod su samlili snagom vitra prinetom na mlin sa okretnim kamenom (žrvnjom).

HASNIRANJE VODE

U poljodilstvu voda je prika (nužna) potriba, jel ako kiša ne pada kad je najviše triba za rast usiva, poželjno je da je čovik doda – navodnjava. Tako su postale nama najbliže i najpoznatije velike žitnice starog vika: egipatska oko Nila i mezopotamijska izmed Tigrisa i Eufrata. Navodnjavanje, dolivanje vode u njivu, obavljano je snagom mišića i vode, na više načina i koliko je tribalo.

HASNIRANJE VITRA

Iako snaga vitra nije uvijek jednaka vrmenom je smišljeno kako je jedrima ukrotit. U poljodilstvu je najprija vitar hasniran za doradu zrna, od vršaja do meljave u brašno. Ovršeno zrno očišćeno je vijanjem na vitru, a posli je samliveno na

Vitrenjača

žrvnju (mlinu) u vitrenjači. U našem kraju su još i prvoj polovici XX. vika hasnirali mlinove u vitrenjačama, najviše u pustarama dalje od naselja. Sićanje na vitrom hasniranje snage čuva nam najbliža vitrenjača u Malom Bajmoku (od nje je osto spo-ljašnji zid) a najbliža obnovljena vitrenjača je na Zobnatici. Od kad je nastala vitrenjača iznutra skoro nije minjana. Mana je vitrenjača što nije radila kad je ajer stao, kad nije bilo ni daška vitra, el kad je on bio odviše jak, onda su ukočena krila, da vitar priko krila ne ošteti uređaj vitrenjače.

HASNIRANJE MIŠIĆA

U poljodilstvu se dosta hasnira snaga čovika i snaga domaće

živine (životinja) volova, bivola, konja i magaraca, a kadgod su hasnirani još i mule, a zdravo ritko mazge. Ljudskom snagom je dizan teret (udžakovan, u košaru, na vilama itd.), njom je okrećana naprava (ručna vršalica, mrvljačica, sička). Domaća živina je hasnirana za vuču tere-ta, a manje za nošenje – uglavnom magarci.

PROSTI UREĐAJI ZA PRINOS SNAGE LJUDI I ŽIVOTINJA

Za hasniranje zrna u ilu (jelu) tribalo je i vrmena i snage, pa su iz te nakane nastali suvi mlinovi koji su tirani (pogonjeni) snagom mišića ljudi i životinja. Ovako korišćenje pokretne snage počelo je u starom viku u više

krajova (predio). Naprava je okrećana uspravnim el poleg-nutim okretalima, nalik osovini, ljudskom el životinjskom snagom (mišićima), koja je priko osovine prineta na pogon mlina, krupare, sičke i dr. U našem kraju poljodilci su najprija ljudsku snagu hasnirali okrećanjem uređaja, sa 30-32 okretaja/min, a u tom su najpoznatije ručne mrvljačice klipova kuruza, krupare, sičke piće (stočne rane: blitve[riple]), ručne vršalica i sl. Da sebi olakšaju, a povećaju učinak, vrmenom su okretalo udesili za vuču životinja, u vidu zupčastog prinosa na pogonsku osovinu kojeg su nazvali jarganj.

JARGANJ

Jarganj je prosta naprava iz pokretnog kružnog gvozdenog zupčastog salivanca (odlivka) kojeg životinja, korakom ukrug okreće i priko nje svoju snagu prinosi na polegnutu osovinu, a ova je najprija okrećala mlin, kruparu, a vrmenom i druge naprave. Jarganj je osobito hasniran u razvoju vršidbe. Kad je u drugoj polovici XIX. vika počelo prioravanje atova (pašnjaka u pustari) u rodne njive, sijano je i više žita(rica) koje nisu dospili ovrć vršaljom (umitom [mlatrilom]) el gaženjem konjima pa ni najvećim ručnim vršalicama za okrećanje dva čovika. Kad se ukazala potriba za vršalicom većeg učinka, za tiranje snagom jačom od ljudske, jarganj je hasniran dok nije odminjen kazanom, parnom mašinom.

Sa jarganjom je napravljen velik iskorak u poljodilstvu jel je s njim omogućeno brže i jeptinije odranjivanje josaga u stajama, osobito gojenje svinja i marve naveliko. Josag se u stajama većinom rani kuruzima, prikрупom el zrnima iz klipa, a taka rāna zahtiva tušta i skupe ljucke snage.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Opsada Iloka, posljednjeg značajnog utvrđenog grada

Piše: dr. Zsombor Szabó

Otomanska je armada »kapiju kraljevine« Petrovaradin osvojila 27. srpnja 1526. godine i nakon četiri dana, 1. kolovoza započela je opsadu najznačajnijeg utvrđenog grada srednjovjekovnog Srijema – Iloka, kojeg je branilo 600 najamnika, većinom Hrvata, koje je »angažirao«, bolje rečeno platio Papa preko svog nuncija *Burgia*. O Iloku u svom izvješću Papi, *Burgio* piše: »Ilok je dva puta veći (teritorijalno, op. aut.) nego Petrovaradin, ali nije tako snažan i nemoguće je da izdrži opsadu.« Turski povjesničar *Ferdi* pak piše: Ilok spada među čuvene i značajne utvrde Kraljevine Mađarske, njegovi zidovi i kule su toliko visoki, a jarkovi toliko duboki, da onaj tko upadne u jarkove ne može odande ispuzati i nemoguće je popeti se na njegove tornjeve.« Turski pisac, kako su oni obično činili, veliča značaj i snagu osvojenih utvrda, da bi se time istaknula hrabrost i odvažnost turskih ratnika koji su ih osvojili (možemo to smatrati »svojevremenim marketingom«). Istina je bila kao i obično između ovih dviju ocjena.

TIJEK OPSADE I SUDBINA GRADA

Po površini koju je zauzimala, iločka je utvrda stvarno bila velika, zauzimala je 5,65 hektara i bila je veća nego srednjovjekovni Split ili Trogir. Zidove je ojačavalo sedam okruglih tornjeva i šest četverokutnih bastiona. Ulaz u grad sa zapadne strane ojačavala su dva tornja i veliki okrugli niski »barbakan« sposoban da s njega djeluje topništvo. Opsadu

Jedna manje poznata panorama Iloka s istočne strane grada, XVII. stoljeće

je započeo veliki vezir *Ibrahim* s oko 15-20 tisuća vojnika i 150 topova raznih kalibara iz kojih su danonoćno dejstvovali na grad s kopna i s turskih šajki, ukotvljenih na obali Dunava. Za to doba veliko topništvo bilo je sposobno za 8-14 dana razrušiti dio zida i omogućiti pješadijskim kolonama da jurišaju na branitelje. Sudeći po ostacima utvrde, Ilok je bio suvremenije utvrđen, u odnosu na većinu okolnih kaštela, i da je imao više branitelja, možda bi duže izdržao i opsadu. Po svemu sudeći, stanovnici, građani, nisu sudjelovali u obrani, kao u slučaju Beograda, tako da je malobrojna posada bila primorana na danonoćnu službu, za odmor skoro nisu imali vremena, a neprestana kanonada ih je iscrpljivala (to je bio i jedan od ciljeva napadača). Iscrpljenost i pretrpljeni gubici doveli su do toga da nakon tjedan dana odustanu od obrane i prepuste grad Turcima 8. kolovoza. *Kemal pašazade* (spomenuli smo ga u prethodnom nastavku) o Iloku kratko piše: »U grad Ilok mudri padišah (sultan) je postavio iskusnog komandanta, i kao u slučaju čvrstog Petrovaradina, grad

su čuvali hrabri vitezovi, koji su bili opskrbljeni svim potrebnim oružjem i zalihama. Crkve koje su podignute nevjerničkim idolima, pretvorene su u mošeje«. Desetak godina kasnije biskup *Antun Verančić* piše kako »Turci pomno čuvaju Ilok«. O tome svjedoče i slike s početka XVII. stoljeća.

VOJSKA HRVATSKO-MAĐARSKO-ČEŠKOG KRALJA NIKAKO DA SE OKUPI

»Vojska kralja Ludovika II.« konačno je krenula 20. srpnja iz Budima, s oko 4000 plaćenika, ali vrlo polako su napredovali, jer se plemstvo i njihova oružana pratnja sporo priključuju, usprkos tome što više nemaju isprike, jer je u boj krenuo i sam kralj. Poslije predaje Petrovaradina vojska je tek 50 km udaljena od glavnog grada kod mjesta Tolne. Sultanu *Sulejmanu* se pak žuri, pošto ima dobre obavještajce, on zna kako prema kraljevom logoru hitaju tri značajnije vojske – *Krsto Frankopan* (predviđeni glavnokomandujući) je krenuo iz Zagreba s hrvatskom vojskom usput skupljajući i Slavonce,

erdeljski vojvoda *Ivan Zapolja* se ulogorio kod Segedina s oko 20.000 ljudi i čeka upute, *Juraj Brandenburški*, kraljev nekadašnji odgojitelj, s oko 10.000 čeških plaćenika nalazi se kod jezera Balaton. Svi oni šalju poruke kralju da bez njih nikako ne započne sukob s Turcima. Sulejman je 14. kolovoza već kod Osijeka. Usput »osvaja bez borbe« 13 manjih utvrda, kako piše *Delezad Mustafa*: »Nevjernici su tražili milost i tako su spomenute utvrde sa svim svojim posjedima priključene u sastav od Boga čuvane imperije.« Kod Osijeka se već i onda nalazio važni riječni prijelaz, koji je od 5. srpnja čuvalo nekoliko stotina hrvatskih i mađarskih vojnika, ali kad su vidjeli ogromnu tursku vojsku i oni su napustili utvrdu. Kako pišu kronike, »Sultan je velikom brzinom počeo graditi most preko Drave« i cjelokupna turska armada, niotkoga ometana, već se 22. kolovoza prebacila preko pretposljednje prirodne prepreke, Drave, zaobilazeći močvare Kopačkog rita, i još su samo trebali savladati močvare Karašice (kod Belog Manastira) kako bi stigli nadomak Mohača.

Obiteljska molitva župa i filijala u Šidu

U nedjelju, 24. svibnja, u župnoj crkvi Presvetog srca Isusovog u Šidu održana je obiteljska molitva župa i filijala iz šidske općine. Svečanu misu predvodio je župnik vlč. *Nikica Bošnjaković*, a okupljeni vjernici iz svih sela općine Šid donijeli su svoje darove za nastradale u poplavama koje su stavljali pred oltar. Kako je župnik Bošnjaković istaknuo obraćajući se vjernicima, ovih dana stalno se priča o ljudskoj solidarnosti, a kršćanska solidarnost jest ljubav prema Bogu: »I zato vi danas pomažete Isusa, a ne čovjeka, odnosno pomažete Isusove učenike koji su trenutno u teškoj situaciji. Isus

rekao 'ko svoj život da zbog mene, ja ću se pobrinuti'. Isto sam i ja rekla. Bilo je teško, ali je s Isusovom snagom lakše išlo i već trideset godina u našem dvorištu trčkaraju mala djeca koja su naša velika radost«, rekla je Ružica. I kako su tijekom svog svjedočenja ovi hrabri roditelji istakli, djeca im nikada nisu bila ni gladna ni neodjevena, jer Gospodin je mnogo za njih učinio i dao im snagu koju su crpili iz Svetog pisma. Svjedočanstva ove obitelji ostavila su jak dojam na sve nazočne vjernike i potaknula ih na razmišljanje.

S. Darabašić

Susret ministranata Srijemske biskupije

Drugi po redu susret ministranata Srijemske biskupije održan je u subotu, 24. svibnja, u župi svetog Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici. Između 150 i 200 ministranata i ministrantica iz: Ljube, Sota, Erdevika, Šida, Lačarka, Platičeva, Nikinaca, Hrtkovaca, Banovaca, Petrovaradina, Čelareva, Beočina i Srijemske Mitrovice došli su zajedno sa svojim župnicima na susret na kojem su se upoznali sa svojim prijateljima iz drugih župa i doznali značaj svog služenja oko oltara. Na samom početku ovogodišnjeg druženja održana je sveta misa koju je predvodio srijemskomitrovački župnik mons. *Eduard Španović*, skupa sa svojim suradnicima vlč. *Mariom Paradžikom* i vlč. *Željkom Štimcem*, te župnicima iz cijelog Srijema

Obitelj Josipa i Ružice Vukašinić

od nas očekuje da ljubite njegove zapovijedi, jer će on tada moliti Oca koji će vam dati branitelja. Kršćanska solidarnost jest ljubav prema Bogu i zato ja pomažem Isusa, a ne čovjeka«, rekao je vlč. Bošnjaković.

Osim velikog broja vjernika iz župa i filijala, misnom slavlju nazočila je i mnogobrojna obitelj iz Velike u Republici Hrvatskoj, obitelj *Josipa i Ružice Vukašinić* koji imaju šesnaestero djece. Oni su svojim svjedodžbama i skladbama tijekom svete mise predočili svoja iskustva pri podizanju svoje brojne djece. Obraćajući se vjernicima, majka Ružica ispričala je svoju priču: »Nisam dopustila drugima da me zaustave u mom nastojanju da rodim svojih šesnaestero djece, nego sam slušala svoje srce i ono što mi Isus govori. Isus je

koji su došli sa svojim ministrantima. Nakon misnog slavlja uslijedilo je kratko predavanje, koje je održao vlč. Mario Paradžik, o dužnostima i značaju ministranata. Tijekom ovog predavanja istaknuo je da je ministrant pozvan da u župnoj zajednici služi s određenom zadaćom, i da je on sudionik bogoslužja. Svaki ministrant treba biti ponosan i radostan, jer je upravo njega župna zajednica izabrala i prihvatila između mnogo dječaka i djevojčica. Pošto je sveta misa najuzvišenija molitva koju vjernici mogu prinijeti Bogu, od poslužitelja oltara, odnosno ministranta, očekuje se posebna pozornost i sabranost. Na koncu predavanja vlč. Paradžik je istaknuo da ministranti, osim što se brinu da budu od pomoći svećeniku za vrijeme mise i ostalih obreda, oni svoju službu trebaju vršiti i izvan crkve: u školi, kod kuće, na cesti, igralištu, da svojim životom trebaju svjedočiti da su Božja djeca.

Veseliji dio za djecu bile su prijave za natjecateljske igre i sudjelovanje u njima. Kako bi skupili snagu za stolni tenis, nogomet, odbojku, skakanje u vrećama, nošenje oraha u žlici, vučenje konopca i mnoge druge igre, morali su prvo ručati. Kako su ovaj dio sa sportskim natjecanjem shvatili ozbiljno, najbolji sudionici i pobjednici su dobili pohvale i medalje. Kako se susret blizilo kraju ministranti su sa svojim župnicima polako počeli odlaziti svojim domovima i župama, obogađeni novim prijateljstvima, saznanjima, a oni najbolji i medaljama.

A. Dujić

VIJESTI

Liturgijska slavlja
na Bunariću

31. svibnja – Pohod Blažene Djevice Marije, sveta misa u 9.30 sati

7. lipnja – prva subota, sveta misa u 9.30 sati

28. lipnja – Prečisto Srce Marijino, sveta misa u 9.30 sati – Dan Radio Marije

Pomoć župa

U župama Hrtkovci i Nikinci svakodnevno se sakupljala pomoć stanovništvu u poplavljenim područjima širom regije. Pomoć u namirnicama, sredstvima za higijenu i dezinfekciju, hrani za bebe, odjeći i drugim potrepštinama otpremljena je za Jamenu i Morović. Za prijevoz se pobri-

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Iz svetopisamskih čitanja sedme vazmene nedjelje moguće je izvući više različitih poruka korisnih za vjerski život, između ostalog to su molitva i svjedočanstvo života.

MOLITVA

Evangelje sedme vazmene nedjelje donosi početak Isusove molitve Ocu prije njegova rastanka s učenicima (usp. Iv 17, 1-11a). Naime, molitva je bila uobičajeni način njegove komunikacije s Ocem. O tome nam svjedoče sva četiri evangelja. Isus se često povlačio u osamu na molitvu. I kao što je molitva Isusu bila uobičajeni način komunikacije s Ocem, isto vrijedi i za nas vjernike. Još kao djeca naučili smo uobičajenu definiciju molitve, da je ona razgovor s Bogom. I to ona u istinu jest. Kroz nju mi Bogu iznosimo sve što nam je na srcu, molimo ga, zahvaljujemo i kajemo se. Ali, i on nama progovara u tišini našeg srca. Kroz mir i sigurnost koju nakon molitve osjećamo Bog nam poručuje da je uz nas, da nas čuje i vidi te da se na njega u svim okolnostima našeg života možemo osloniti.

Važan je moment da se Isus povlačio na osamu da bi molio. Osama je mjesto daleko od svega što može okupirati naše misli, što može odvući našu pozornost i omesti nas u razgovoru s Bogom. To je mjesto, ali i vrijeme u kojem se potpuno Bogu predajemo, u kojem smo samo ja i Bog, kada ne

Značaj
molitve

dopuštam nikom i ničem da me omete u osluškivanju onog što će mi Bog reći niti učiniti da ono što ja imam reći njemu izbrbljam na brzinu. Molitva je sveto vrijeme za svakog vjernika u kojem se događa susret stvojenja i Stvoritelja u međusobnoj ljubavi. Kroz nju Stvoritelj nam daje snagu da izdržimo težinu svakog novog dana, daje nam utjehu nakon teških trenutaka, snagu pred velike izazove, blagoslov za naše poslove. Zato svaki dan u vjernikovom životu započinje i završava molitvom uz zahvalu za obilje milosti koje Otac svakom od nas iskazuje. Bez tako prisnog kontakta s Bogom iskreni vjernik ne može zamisliti svoj život.

I Isusu je molitva bila važna jer je njome bio povezan sa svojim Ocem, ali i, u ovom odlomku iz Ivanovog evangelja, ona je dio njegove pripreme učenika kada ostanu bez njega. Prije nego što se sami budu Ocu obraćali u molitvi Isus moli za njih: »Ja za njih molim... Ja više nisam u svijetu, no oni su u svijetu, a ja idem k tebi« (Iv 17, 9. 11). U ovoj svojoj molitvi Isus ne moli za pojedince, nego za zajednicu, zajednicu svojih učenika iz koje će se razviti Crkva. Kroz nju Isus promatra poslanje svojih učenika u svijetu te tako ostavlja neku vrstu oporuke Crkvi. On od nje ne traži ništa drugo do vjernosti u ljubavi i zajedništvu: »da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi« (Iv 17, 21). Jedinstvo koje Isus očekuje je na svim razinama, počevši od obitelji, preko župne zajednice, sve do opće Crkve. No, takvo jedinstvo ne može se postići samo ljudskim silama, nego prije svega molitvom. Jer, ono je dar od Boga. Kršćani u svom životu trebaju težiti jedinstvu i za njega

moliti, kao što i sve kršćanske crkve mole za jedinstvo, narušeno u povijesti mnogim ljudskim grijesima, znajući da ga same ne mogu nanovo uspostaviti, ali ga ustrajnom molitvom mogu od Boga izmoliti.

SVJEDOČANSTVO

Molitva je i temelj svjedočanstva Isusovih učenika. Oni iz molitve crpe snagu za svjedočanstvo života koje nije uvijek lako, kao i sigurnost da patnja i muka nisu uzaludne. Sveti Petar u svojoj poslanici poručuje svim nasljedovateljima Kristovim: »Radujte se kao zajedničari Kristovih patnji da i o objavljenju njegove slave mognete radosno klicati« (1Pt 4, 13). Radovati se patnji ne može netko tko je suviše vezan za ovaj svijet i svoj pogled ne usmjerava prema vječnosti. Patiti za kršćanske ideale bez usmjerenosti na vječno za čovjeka postaje besmisleno. Tko bi se izlagao tome a da ne vidi korist za sebe i bližnje. No, smislenost kršćanskog života i podnošenja tereta radi Krista može shvatiti samo onaj tko je s njim povezan. Ta se povezanost ostvaruje kroz molitvu i sakramente. Tada čovjek svijet više ne gleda samo očima tijela, nego očima duha i postaje mu jasno da živjeti onako kako nas Krist uči nije naporno i ponekad smiješno a bez ikakvog razloga, kako to tumači ovaj svijet, nego smisao svega pronalazi u vječnosti. Svaka patnja za Krista i ujedinjena s Kristovom dobiva smisao upravo po Kristu. Tako su živjeli prvi kršćani koji su radosno za njega davali svoj život te nam ostavili primjer da i mi radosno živimo i svjedočimo svoju pripadnost njemu.

nuo vlč. *Nikica Bošnjaković*, župnik šidske kao i okolnih župa, koji je osigurao dva kombi vozila i u suradnji sa župnikom vlč. *Ivicom Živkovićem*, ravnateljem župa u Nikincima i Hrtkovcima, organizirao prijevoz. Vlč. Bošnjaković se zahvalio župljanima Nikinaca i Hrtkovaca na velikoj humanosti koju su pokazali te obećao kako će pomoć otići gdje je najpotrebnija.

M. P.

KRISTINA BALIĆ, STUDENTICA IZ ŠIDA

VELIKI TRUD

koji se isplatio

U vrijeme teških ekonomskih prilika, kada roditelji jedva nađu financijska sredstva kako bi svojoj djeci omogućili školovanje, malo je one djece koja se za sebe uspiju izboriti sama. Jedna od rijetkih takvih mladih ambicioznih djevojaka je *Kristina Balić* iz Šida, koja je trenutačno na četvrtoj godini Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu, na smjeru grafičkog inženjerstva i dizajna. Prosjek u dosadašnjem studiranju joj je 9,62 i sve je ispite do sada dala u roku s ocjenama 9 i 10.

Kristina je prije upisa na željeni fakultet pohađala gimnaziju u Šidu, gdje je također bila veoma uspješna. Poslije mature imala je želju upisati grafičko inženjerstvo i dizajn, nesvakidašnje zanimanje i nimalo popularno u Srbiji. Kako kaže, upisala je taj fakultet prvenstveno zato što ju je zanimala umjetnost, ali je bila sklona prirodnim znanostima, te je na tom smjeru fakulteta pronašla taj spoj. Iako skromnih materijalnih mogućnosti, uspjela je upisati fakultet koji je željela i bila među prvim rangiranim upisanim studentima, a poslije

su se uspjesi samo nizali. Posjetili smo je u obiteljskom domu kada je došla u posjet roditeljima i sestri: »Željela sam upisati taj fakultet, jer za taj smjer postoji širok spektar zanimanja: u tiskari, dizajnerskih poslova preko interneta kod kuće, a konkretno bih se voljela baviti dizajnerskim dijelom posla, jer volim udovoljavati željama svojih klijenata i uvijek dodam neku umjetničku notu. Voljela bih raditi van Srbije, jer je ovdje jako mala potreba za dizajnerima. Ovdje ljudi više vole raditi sami za sebe, a u inozemstvu svaka tvrtka mora imati

vizualni identitet po kome će biti poznata, a za to su zaduženi upravo dizajneri«, kaže Kristina.

NASTAVAK ŠKOLOVANJA U HRVATSKOJ

Iako joj je tijekom studiranja bilo poprilično teško, s obzirom da su joj financijska sredstva bila skromna, vremenom se svojim trudom izborila za sebe. Dobila je stipendiju Fonda Republike Srbije za mlade talente, na čijem je čelu bivši vaterpolist, a sadašnji ministar sporta i omladine *Vanja Udovičić*. »Tijekom studiranja shvatila sam kako se moram boriti. Odricala sam se mnogih stvari, ali se sve to isplatilo. Mnogi asistenti i profesori s mog fakulteta, osobito profesor dr. *Dragoljub Novaković*, nagradili su moj trud i dali mi dobre preporuke za master studij – poslijediplomski studij u Zagrebu, gdje ću biti jedina s mog fakulteta koja će školova-

Kristina s kolegama u Zagrebu

iz Zagreba. Bili smo jako lijepo ugošćeni i stekla sam jako dobre prijatelje. Smatram kako u Hrvatskoj posjeduju veoma stručan kadar i veselim se što ću ponovno boraviti u Zagrebu.»

VOLONTERSKI RAD I NEKI PLANOVI

Do sada je bila aktivna i u području volonterskih aktivnosti i omladinskog rada, te kako kaže, sve to postiže vrlo lako uz dobru organizaciju. Veliku potporu u radu, osim roditelja, pruža joj dečko *Srđan*, student DIF-a, s kojim zajedno stanuje u Novom Sadu. Na naše pitanje na kraju razgovora, bi li poslije završenog studija voljela ostati u Hrvatskoj, ona nam odgovara: »Teško je odgovoriti na to pitanje, jer ovdje u Srbiji su mi bliski i dragi ljudi. U jednu ruku imam želju svoje znanje poslije prenijeti ovdje, ali opet nikada se ne zna, putovi sudbine su čudni, možda i ostanem u Zagrebu.«

Poželjeli smo joj puno uspjeha i nagrada i u daljnjem radu, sa željom da ovakvih mladih i ambicioznih ljudi bude što više. A možda će upravo Kristina biti uzoran primjer drugima, da se rad i trud i u ovako teškim životnim prilikama ipak ponekad i isplati.

Suzana Darabašić

nje nastaviti u Hrvatskoj. Moje školovanje u Zagrebu financirat će »Erasmus mundus«, financijer od strane Europske unije, tako da će mi biti plaćeni smještaj, prehrana i školovanje. Imam tu sreću da je Republika Hrvatska članica Europske unije, tako da

ću s velikim zadovoljstvom moći studirati u tom gradu«, ističe Kristina.

Ova ambiciozna djevojka imala je već priliku upoznati glavni grad Hrvatske, kao i kolege s tehničkih fakulteta, kada je prošle godine sudjelovala na

natjecanju iz grafičke tehnologije i dizajna za studente tehničkih fakulteta iz Srbije, Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine. Ponovno se sprema na isto natjecanje u tom gradu i neizmjereno se raduje svemu tome: »Nosim lijepa sjećanja i iskustva

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

STIPAN TURKALJ, ROGOZAR IZ MONOŠTORA

Majstor spretnih ruku

Tradiciju monoštorskih rogozara danas još čuva Stipan Turkalj, koji je ovaj zanat naučio prije nekoliko godina

sam prilagodio onome što proizvodi, a to su cekeri, damske torbe i asure.

PRODAJA NAJVEĆI PROBLEM

Napraviti cekere, damske torbe ili asure za Stipana nije problem, jer mnogo veća mu je briga kako ono što napravi prodati. Lakše bi bilo kada bi bilo više takvih dana, kao što je onaj od nedavno kada je u Monoštor došao autobus turista iz Slovenije koji su kupili desetak torbi od rogoza. Kaže naš sugovornik da su takvi turisti rijetki, jer oni domaći s naših prostora slabo kupuju. Slaba je prodaja i na sajmovima, pa ga pitamo kako onda prodaje svoju robu i kako se glas o njemu pronosi. » U mom slučaju značajnu ulogu imala je televizija, jer je o meni snimljen prilog na Radioteleviziji Vojvodine. Nekada kupci dođu kući, nekada poruče poštom. Ima mojih cekera u Njemačkoj, Makedoniji, Americi, Australiji. Još se nitko nije javio da nije zadovoljan cekerom koji

Cekeri i u rukama Josipovića i Tadića

Zanimljivo je da Stipanove cekere imaju i predsjednik Hrvatske Ivo Josipović i nekadašnji predsjednik Srbije Boris Tadić. Njima su prilikom susreta u Monoštoru 2010. godine darovi uručeni u Stipanim cekerima od rogoza. Darove u cekeru od rogoza dobila je i nekadašnja veleposlanica SAD-a Mea Warlick.

Nekada je u Monoštoru bilo tridesetak rogozara, koji su od rogoza pravili cekere i asure. To i ne čudi, jer je Monoštor okružen vodama pa problema s materijalom za cekere nije bilo. No, kao i ostali stari zanati, tako polako izmire i rogozarski zanat. Na sreću ne sasvim, jer tradiciju nekadašnjih monoštorskih majstora čuva *Stipan Turkalj*, koji je, što je zanimljivo, vještinu rada s rogozom svladao tek prije nekoliko godina. Nema preciznu evidenciju, ali po njegovoj procjeni napravio je nekoliko stotina cekera. Onih običnih za tržnicu, ali i onih damskih. Može se pohvaliti da njegove cekere nose i u Makedoniji, Americi, Australiji. Ima ova priča i onu manje lijepu stranu, jer ovo još uvijek nije posao od koga se može živjeti.

SATI RADA ZA JEDAN CEKER

A početak priče je od prije pet godina kada je Stipan, nakon privatizacije poduzeća u kojem je radio, ostao bez radnog mjesta. Počeo je tada raditi nešto što prije nikada nije niti pokušao. I malo, po malo, cekeri su bivali sve bolji, a na kraju svladao je i ono najteže, pletenje ručki. »Ti prvi cekeri nisu bili kao ovi koje danas pravim. Ali polako kroz rad sam ispravljao svoje pogreške. Čuvam prvi ceker koji sam napravio i u usporedbi s ovima koje pravim danas razlika je velika«, priča nam Stipan u svojoj radionici u Monoštoru. Kaže da mu za jedan ceker treba tri do četiri sata rada, a prije nego što krene pletiti rogoz na razboju treba pripremiti materijal. Početak je na kanalima u okolici Monoštora gdje se sječe rogoz. Doznajemo da se sječa

radi alatom koja se zove fagov, što je nešto između kose i srpa. Ima rogoza dosta, ali ne uvijek iste kvalitete. Naučio je Stipan da je za vlažnih godina rogoz mekši, a u sušnim godinama tanji i tvrdi. »Najbolje je sjeći ga sredinom srpnja, jer tada je rogoz na vrhuncu svoje vitalnosti, a s druge strane ima dovoljno toplih dana da se osuši«, kaže naš sugovornik. Na naš upit što se dalje radi kada se rogoz osuši, Stipan ušali odgovara da se čeka narudžba. A kada ta narudžba stigne, rogoz se ljušti i listovi paraju na dva ili tri dijela. Poslije toga se siječe na potrebnu dužinu, kvasi i tek tada je spreman za pletenje. Stipan to radi na razboju koji je

je kupio«, kaže monoštorski rogozar. Stipan ima certifikat »Hand made« što znači da njegovi proizvodi spadaju u proizvode starih zanata. Nažalost, nekih velikih olakšica zbog toga nema, pa je bio primoran i zatvoriti obrt koji je otvorio, čekajući bolje dane za stare zanate. »Od ovog zanata se još uvijek ne može živjeti. Jest dobra pomoć, ali da jedna obitelj živi samo od tog posla još uvijek je nemoguće«, zaključuje naš sugovornik koji usprkos svemu od ovog zanata ne odustaje. Nada se i nekim boljim danima, kada bi ponovno otvorio obrtničku radnju.

Z. Vasiljević

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Vinogradarski tečaj u Rumi

TRANSPORT GROŽĐA IZVAN RUME

Obitelj Herceg koristi preimućstva dobro odabranih lokacija vlastitih vinograda tako što je u blizini željeznička pruga Ruma – Vrdnik. U Rumi grožđe prihvaća na željezničkoj postaji na svoje kamione i vozi do podruma, dok je u Pavlovcima i u Vrdniku Đura imao 60 jutara vinograda. Razgranavajući o trgovini vinom, Đura Herceg je kupovao grožđe i vino od vinogradarske zadruge u Irigu do Negotinske krajine i Povardarja. Za 24 sata maršutni vlak s grožđem stizao je iz Makedonije u Rumu, a iz Negotinske krajine i za kraće vrijeme. Vagoni su oblagani gumenim ceradama koje nisu puštale vino, a sprečavani su i napadi od insekata. Dobar i sposoban trgovac Đura Herceg nastoji osigurati sirovinsku bazu kvalitetnim sortama vinove loze i tom prigodom zajedno s agronomom *Trivom Krstonošićem*, tajnikom Saveza srpskih zemljoradničkih zadruga Vojvodine, i Hrvatskom ratarskom čitaonicom u Rumi, organizira vinogradarsko voćarski tečaj kome su nazočili zainteresirani Srijemci s južnih padina Fruške gore. Tečaj je organiziran u prostorijama Hrvatske ratarske čitaonice na Brijegu u Rumi.

Suzana Darabašić

Da je vinogradarstvo jedna od omiljenih grana poljoprivrede Srijemaca, upravo govori fotografija koju objavljujemo uz ovaj tekst, a datira još iz 1928. godine. U jednom od svojih djela o povijesti Rume, koje je objavio rum-ski pisac *Ratko Racković*, opisan je i vinogradarski tečaj u Rumi iz 1928. godine. Vinogradarski tečaj te davne godine organizirao je *Triva Krstonošić* u ime Saveza srpskih zemljoradničkih zadruga u Rumi.

Poznate osobe koje su na fotografiji su: četvrti po redu s naočalama i štapom *Đura Herceg*, vlasnik vinarije i vjerojatno tada i financijer tečaja. Do njega je *Ferdinand-Frajnc Rajnpreht*, gradonačelnik Rume od 1927. – 1934. godine, inače zet Đure Hercega, i do njega agronom *Triva Krstonošić*.

POVIJEST HERCEGOVA PODRUMA

Reorganizacijom vlastelinstva *Pejačević* u Rumi, prodaje

se jedan od najstarijih objekata, gdje je bila zgrada Provizorata s podrumima, koje 1905. godine kupuje *Eduard Herceg*, građevinski poduzimač i trgovac iz Rume. Trgujući vinima, vlasnik vinograda u Vrdniku i okolici *Eduard Herceg* počinje ostvarenje vlastitog sna. Gradi novi objekt za flaširanje i proširuje podrum koji je bio lociran na istočnoj padini Borkovačke doline. Tu još i danas postoje objekti gdje je bila podignuta prva kuća u novoj Rumi pod nazivom – Provizorat iz 1746. godine. U njoj je stanovao prvi provizor vlastelinstva Frank, koji je zajedno s geometrom *Slaninom* premjeravao teren za buduće ulice i kućne placeve. U fazi intenzivne gradnje podruma na tri razine uz korištenje betona i armiranih temelja i ploča, do Prvog svjetskog rata, koristeći vode potoka Borkovac za vlastite potrebe, *Eduard Herceg* je pozadi vrta *Marinka Viculina* betonirao dio potoka, ugradio betonske stupove sa žljebovima u koje su stavljane debele daske i tako je stvorio mini akumulaciju koja se

preko zime prelijevala i plavila njegovu livadu. Ulažući u kupovinu temelja, vinograda, podruma, betonskog silosa za žitarice, *Eduard Herceg* se rano potrošio. Preminuo je 1917. godine u 52. godini života. *Eduardova* supruga *Eva* se nakon njegove smrti uključuje u posao i pridonosi daljnjem napretku ove vinarije. Po završetku fakulteta, *Eduardov* sin *Đura* pomaže majci i širi vinogradarsku proizvodnju. *Đurina* supruga *Stefanija* vodila je pogon likera, a *Đura* zasniva i nove proizvodnje u tekstilnoj branši s pogonima Kudeljara i Svilara.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Zrakoplov

Braća Orville i Wilbur Wright izumili su »leteći stroj« (tako je pisalo u njihovoj prijavi patenta). Godine 1903., dakle na samom početku stoljeća, izgradili su prvi zrakoplov koji je imao vlastiti pogon te se njime moglo upravljati. Zrakoplov je sigurno jedan od najvažnijih izuma 20. stoljeća, jer se njime najbrže putuje.

Frizbi

Frizbi je zapravo započeo s pitama. Frisbie Baking Company iz Connecticuta opkrbljivala je koledže Nove Engleske pitama. Kad su studenti otkrili da prazni limeni podlošci za pite odlično lete i pružaju super priliku za zabavu nastao je današnji frizbi. Kad je 1955. registriran, frizbi se tada zvao prema popularnim pitama Pluto Platter.

Misa zahvalnica

Misa zahvalnica za kraj školske godine služit će se u subotu, 31. svibnja, u subotičkoj katedrali – bazilici svete Terezije Avilske s početkom u 10.30 sati. Dođi i ti!

Ljetni dvobroj

Novi broj podlistka »Hrcko« - ljetni dvobroj, izlazi idućeg petka, 6. lipnja. Svoj primjerak potraži kod učiteljice ili na kioscima.

31. SVIBNJA OBILJEŽAVA SE

Svjetski dan protiv duhanskog dima

Usprkos mnogim podacima o štetnosti duhanskog dima i nadalje su zapažajuće brojke koliko ima pušača svugdje oko nas. U Srbiji u prosjeku puši svaki drugi muškarac i svaka treća žena, a oni najstrašniji podaci su da je više od polovice školske djece probalo cigaretu prije svoje desete godine. Veliki broj pušača su i djeca iz viših razreda osnovne škole, kao i srednjoškolci.

Što je zapravo duhanski dim? To je kompleksna smjesa plinova i čestica koju čini više od 4700 kemijskih spojeva, od kojih su preko 40 kancerogeni. Sastojci duhanskog dima se apsorbiraju udisanjem preko pluća, preko sluzokože usne duplje i kože i dospijevaju u krvotok, a za samo nekoliko minuta i u mozak. Čestice duhanskog dima dovode do smanjenja količine kisika koji dospijeva do vitalnih organa i poremećaja funkcije stanica koje oblažu krvne žile.

Svjetski dan sporta

Nekada je riječ »sport« označavala svaku igru i zabavu. Danas se pod pojmom sporta podrazumijevaju različite motoričke aktivnosti u kojima na specifičan način dolaze do punog izražaja sportaševе sposobnosti, osobine i znanja u trenin-gu i natjecanju. Sportom se čovjek može baviti rekreacijski, amaterski i profesionalno, a sportove dijelimo

na dvije skupine - na grupne i samostalne. Sport nije samo rekreacija, zabava, natjecanje, nego je često i potreba za zdravljem. Dakle, ukoliko imate volje, vremena i bar malo sposobnosti, radije izaberite neki sport nego da sjedite za računalom. Popis sportova je poprilično dug, stoga sami odaberite kojim se želite baviti. Neki od najpoznatijih su oni ekipni, poput nogometa, odbojke, hokeja, košarke, ali tu su i plivanje, gimnastika, bacanje koplja...

Dan papiga

Da, da, papige imaju svoj dan, koji se također obilježava 31. svibnja. Papige pripadaju porodici iz reda papigovki. U ovu porodicu ubraja se najveći dio vrsta iz ovog reda, iznimka su samo kakadui, iako se u novije vrijeme u zasebnu porodicu svrstava i kea (s više podvrsta), kaka, tankokljuni nestor i kakapo, koji nastanjuju samo Novi Zeland. Prave papige razlikuju se od kakadua nedostatkom kukmice koju mogu uspraviti, što je odlika svih kakadua. Umjesto toga, niz vrsta pravih papiga može uspraviti perje na zatiljku i/ili vratu. Boja perja ovih ptica jako varira, od jednobojskih zagasito smeđih, pa do vrlo živih i sjajnih boja. Većina vrsta je uglavnom zelene boje s mrljama izraženih boja, svijetložute, crvene ili plave. Druge su većinom bijele i žute, a nekoliko ih je i plave boje. Sve vrste ove porodice imaju tzv. »Dyckovu teksturu«, strukturni element pera na kojem se lomi svjetlost. Razlikuju se po obliku i veličini. Mogu biti dugi od 9 do 100 cm. Dok su neki graciozni, drugi su maleni i zdepasti. Prvenstveno se hrane plodovima, sjemenjem, pupoljcima, nektarom i polenom; ponekada jedu i insekte.

1. LIPNJA

Međunarodni dječji dan

Svi mi dobro znamo kako je svaki dan »dječji dan« i tako i treba biti! Svak dan za vas treba biti poseban i treba ga iskoristiti u zajedništvu, ljubavi, igri i zabavi (da, dobro, i u učenju). Ovo je ipak samo jedan od dana kada se posebno misli na djecu. Tijekom godine ima puno sličnih datuma koji se obilježavaju samo za vas. Iskoristite svaki od njih i budite veseli!

Svjetski dan mlijeka

Prvi puta Svjetski dan mlijeka obilježen je 2001. godine u mnogim državama diljem svijeta. Od tada pa do danas svake godine se povećava broj država koje sudjeluju u obilježavanju ovog važnog dana. Godišnje se u cijelom svijetu proizvede više od 700.000.000.000 kilograma mlijeka, a godišnje se konzumira u prosjeku oko 100 kg

mlijeka po osobi. U svijetu je 2011. proizvedeno ukupno oko 721 milijun tona mlijeka. Najveći proizvođač mlijeka na svijetu je Indija, čija godišnja proizvodnja mlijeka iznosi 121,7 milijuna tona, a sve je namijenjeno domaćoj potrošnji. Svjetski potrošači mlijeka su: Azija 39%, Europa 29%, Sjeverna Amerika 13%, Južna Amerika 9%, Afrika 6%, Središnja Amerika, uključujući Meksiko – 3% te Oceanija 1%. Azija je najveći potrošač mlijeka, ali potrošnja po glavi stanovnika (67 kg) je niska u odnosu na Europu (277 kg). Ova razlika proizlazi iz važne činjenice da se u područjima s razvijenom mljekarskom industrijom, kao npr. u Europi, mliječni proizvodi smatraju glavnom hranom, dok u drugim područjima to nije slučaj, jer mliječni proizvodi nisu sastavni dio tradicionalne prehrane i često se smatraju luksuznom hranom.

Međunarodni dan rijeke Save

Iako je proteklih nekoliko tjedana rijeka Sava mnogima u regiji zagorčala život, odnijela sve što su imali, Međunarodni dan rijeke Save obilježava se 1. lipnja od 2007. godine s ciljem promicanja značaja ove rijeke za sve zemlje u slivu, njenih iznimnih ekoloških vrijednosti i socio-ekonomskih potencijala.

Sava nastaje spajanjem Save Dolinke i Save Bohinjke u blizini Lancova u Sloveniji, a utječe u Dunav kod Beograda. Jednim dijelom čini riječnu granicu između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i između Bosne i Hercegovine i Srbije. Najveća širina korita je do 700 m (Šabac), na ušću u Dunav 290 m. Sava je najvodonosnija pritoka Dunava.

PETAK **30.5.2014.**

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:18 Kad srce zatreperi, telenovela
 10:00 Vijesti
 10:15 Naturopolis: Ozelenjivanje Pariza, dokumentarna serija
 11:00 Dan Hrvatskoga sabora
 11:00 Ni da ni ne: Temeljni dohodak
 11:50 Vijesti iz kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim, telenovela
 13:20 Labirint
 14:10 Abeceda zdravlja
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Ekumena: Religije i ideologije
 15:15 Kulturna baština
 15:45 S Međunarodne smotre folklor: Sedam plesnih koraka
 16:15 Puna kuća Raftera
 17:00 Vijesti
 18:15 Znanstveni krugovi
 18:42 Iza ekrana
 19:00 Javna stvar - politički intervju
 19:30 Dnevnik
 20:06 Znaš li tko si?: Sebastian Coe, dokumentarna serija
 21:10 Taks, američki film
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Slatke šesnaeste, britansko-njemačko-španjolski film - Filmski maraton
 01:05 Elektra Luxx, američki film - Filmski maraton
 02:45 Obećaj mi nemoguće, američki film - Filmski maraton
 04:15 Reprizni program
 04:35 Ekumena: Religije i ideologije
 05:05 Hrvatska uživo
 06:05 Ljubav u zaleđu, serija

 05:22 Najava
 05:25 Moć sudbine, telenovela
 06:07 Moć sudbine, telenovela
 06:50 TV vrtić: Dimnjačar
 07:00 Danica i tuljanica
 07:08 Tajni dnevnik patke Matilde: Zamka za leopolda(R)
 07:20 Pustolovine Prudence

Petitpas, crtana serija
 07:50 Corto Maltese, crtana serija
 08:15 Vatrene kugle, serija
 08:37 Školarci obavještaji, serija za djecu
 09:00 Školski sat: 1/2 sata s Billom Connorom
 09:30 Puni krug
 09:45 Svaki dan dobar dan: Devedesete su bile godine...
 10:25 Pozitivno
 10:55 Biblija
 11:35 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija
 11:50 Dobra žena, serija
 12:35 Sachienova kuhinja, dokumentarna serija
 13:15 Obećaj mi nemoguće, američki film
 14:45 Edgemont, serija
 15:10 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat: 1/2 sata s Billom Connorom
 17:00 Puni krug
 17:15 Briljanteen
 17:55 Tračica, serija
 18:35 Večer na 8. katu
 19:25 Vaterpolo, EL: Primorje - ?, prijenos
 20:45 Djeca u kutijama, kanadski film
 22:20 Vera, serija
 23:50 Zločinački umovi, serija
 00:35 Potonuće Laconije, serija
 02:00 Hrvatska na SP Francuska.: Hrvatska - Japan, snimka
 03:45 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas
 07:20 Aladdin, animirana serija
 07:45 Moji džepni ljubimci
 08:05 Virus attack
 08:25 Snažne žene, serija
 09:40 Ekkluziv Tabloid, magazin
 10:40 Odbačena, serija
 11:10 Odbačena, serija
 11:40 Villa Maria, serija
 12:55 Pet na pet, kviz
 13:50 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
 14:20 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
 14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Bibin svijet
 17:30 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Transformeri, igrani film, znanstveno-fantastični

22:30 Pogled u budućnost, igrani film, znanstveno-fantastični triler
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Pogled u budućnost, igrani film, znanstveno-fantastični triler
 00:55 Kriza, serija
 01:40 RTL Danas

SUBOTA **31.5.2014.**

07:12 Iza ekrana
 07:45 Usamljen, američki film
 09:05 Normalan život
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:36 Veterani mira, emisija
 13:26 Duhovni izazovi
 14:00 Prizma
 14:50 Kućni ljubimci
 15:25 Emmine želja, američki film
 17:00 Vijesti
 17:20 Seoska gozba, gastroputopis
 18:07 Manjinski mozaik: Kula Stojana Jankovića
 18:25 Lijepom našom: Novalja
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 7/39
 20:12 Poštena igra, američki film
 22:00 Vladarica, serija
 23:20 Boks sa sjenom, ruski film - Filmski maraton
 01:30 Usamljen, američki film - Filmski maraton
 02:50 Subotom ujutro
 04:30 Reprizni program
 04:35 Duhovni izazovi
 05:05 Veterani mira, emisija
 05:50 Prizma

04:52 Najava
 04:55 Turistička klasa (R)
 05:25 Moć sudbine, telenovela
 06:07 Moć sudbine, telenovela
 06:50 Dim dam dum
 06:55 Wot wot's, crtani film
 07:05 Dr. Pas, crtani film
 07:15 Mali ljudi, dokumentarna serija
 07:20 Mali ljudi, dokumentarna serija
 07:25 Grubzon, crtani film
 07:55 TV vrtić: Roni čita stripove
 08:00 Danica
 08:05 Profesor Baltazar
 08:10 Čarobna ploča
 08:55 Pit Bul Terje, norveški film za djecu
 10:20 Mjesto pod suncem -

ostati ili otići, serija
 11:10 Kroz tvoje oči, serija
 11:40 Titanik, serija
 12:25 Titanik, serija
 13:15 Znaš li tko si? (8): Sebastian Coe, serija
 14:45 Puni krug - specijal subotom u Lisinskom
 15:15 Osijek: Prijateljska nogometna utakmica: Hrvatska - Mali, emisija
 15:50 Osijek: Prijateljska nogometna utakmica: Hrvatska - Mali, prijenos
 17:50 Osijek: Prijateljska nogometna utakmica: Hrvatska - Mali, emisija
 18:10 Köln: Rukomet - Liga prvaka 2013/14, final four: Barcelona - Flensburg, prijenos
 20:00 Eurosong - Mladi glazbenici klasičari
 22:00 Eugene: Atletika, Dijamantna liga - prijenos
 00:05 Potonuće Laconije, serija
 01:30 InMusic '13. - S.A.R.S., koncert
 03:00 Hrvatska na SP Francuska '98.: Hrvatska - Argentina, snimka
 04:40 Noćni glazbeni program

06:55 RTL Danas, (R)
 07:40 Phineas i Ferb
 09:00 Svemoguć Spideerman
 09:25 Učilica, kviz za djecu
 10:00 TV prodaja
 10:15 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
 11:25 TV prodaja
 11:40 Malcolm u sredini, serija
 12:10 Malcolm u sredini, serija
 12:40 Malcolm u sredini, serija
 13:25 Arthur i Maltazardova osveta, igrani film, obiteljski/avanturistički
 15:15 Dugi prsti, igrani film, komedija
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Dugi prsti, igrani film, komedija
 17:15 Koledžicom po svijetu
 18:30 RTL Danas
 19:15 Galileo, emisija
 20:00 Arthur 3: Rat dvaju svijetova, igrani film
 22:10 Odskok, igrani film
 23:55 Divlja orhideja, igrani film, erotska drama
 02:10 Astro show
 03:10 RTL Danas, (R)
 03:55 Kraj programa

NEDJELJA **1.6.2014.**

06:40 Lijepom našom: Novalja
 07:55 Foreign Correspondent, američki film - Zlatna kinoteka
 10:00 Vijesti
 10:15 Press klub
 11:00 Ubojstvo, napisala je
 12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u 2
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Raj, serija
 16:27 Suvremenici: Zlatko Bourek
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrtlarica (R)
 17:45 Sretna obitelj, serija
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 6/45
 20:12 Potjera, kviz
 20:55 Stipe u gostima
 21:30 Damin gambit
 22:15 Dnevnik 3
 22:50 Klasika mundi: Gala koncert Njujorške filharmonije - 120 godina Carnegie Halla (1. dio)
 23:40 Igrani film - strani
 01:45 Press klub
 02:25 Nedjeljom u 2
 03:25 Damin gambit
 04:05 Mir i dobro
 04:35 Plodovi zemlje
 05:25 Rijeka: More
 05:55 Vrtlarica (R)

04:07 Najava
 04:10 Labirint (R)
 04:55 Moć sudbine, telenovela
 05:37 Moć sudbine, telenovela
 06:20 Moomini, crtana serija
 06:45 Tintinove pustolovine
 07:10 Zvonko u Zemlji igračaka, crtana serija
 07:20 Vatrogasac Sam
 07:30 Gladijatorska akademija
 07:55 Mowgli, crtana serija
 08:20 Tajni dnevnik patke Matilde
 08:35 Laboratorij na kraju svemira
 08:45 Deset života mačka Titanica, norveški film za djecu
 10:10 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret Crkve i mjesta
 11:00 Tugare: Misa, prijenos
 12:35 Ni da ni ne: Naknade zaslužnim sportašima
 14:10 Rukomet, PH: Zagreb - Karlovac, prijenos
 15:45 Gustav, crtani film
 15:50 Gustav, crtani film
 16:00 Nedjeljom lagano
 17:28 Uoči SP, Brazil 2014. - dokumentarna serija
 17:55 Köln: Rukomet - Liga prvaka 2013/14, final

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

four - finale
19:45 Laboratorij na kraju
svemira
20:00 Divlja prostranstva,
američki film - spektakl
nedjeljom
22:15 Robocop, američki film
23:55 Hrvatska na SP -
Francuska '98.: Hrvatska
- Rumunjska, snimka
01:35 Noćni glazbeni program

06.35 RTL Danas, (R)
07.20 Phineas i Ferb
08.40 Svemoguća Spiderman R
09.20 Galileo, emisija
10.10 TV prodaja
10.25 Malcolm u sredini, serija
11.00 Malcolm u sredini, serija
11.30 Malcolm u sredini, serija
12.10 Arthur 3: Rat dvaju
svjetova, igrani film, (R)
14.15 Beauty shop, igrani film
16.25 Mjenjačnica
16.30 RTL Vijesti
16.45 Mjenjačnica
17.35 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Sulejman Veličanstveni
20.00 Nevini - TV premijera
22.10 Kriza, serija
22.45 CSI: Miami, serija
23.40 CSI: Miami, serija
00.35 CSI: Miami, serija
01.35 Astro show
02.35 Afera Thomasa Crowna,
film, kriminalistički
04.30 RTL Danas, (R)
05.20 Kraj programa

PONEDJELJAK 2.6.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Amerika iza kulisa
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža: Treća
dob
15:30 Velikani u sjeni:
Marcel pl.Kiebach -

izumitelj u kratkim
hlačama, dok. serija
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Potrošački kod
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:06 TV Bingo
20:28 Zločini komunizma u
Hrvatskoj - znanstveni
skup Matice hrvatske
21:20 Fokus
22:20 Domovina, serija
23:15 Dnevnik 3
23:50 Poslijepodne jednog
fazana - Ciklus
hrvatskog filma
01:15 Što vas žulja?
02:00 Društvena mreža: Treća
dob
02:40 Potrošački kod
03:10 Fokus
04:05 Glas domovine
04:30 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:24 Najava
05:27 Moć sudbine, telenovela
06:09 Moć sudbine, telenovela
06:52 TV vrtić: Posudba
07:02 Ninin kutak: Kuglana
07:07 Čarobna ploča: Engleski
- Slovo N
07:20 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugle, serija
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Znanost za djecu (Boli
glava itd.)
09:45 Briljanteen
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Kirstie preuređuje:
Vintage domovi,
dokumentarna serija
12:00 Dobra žena, serija
12:45 Sachien kuhinja
13:10 Northern Lights (Polarna
svjetlost), kanadsko-
američki film
14:45 Edgemont, serija
15:15 Tračica, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Znanost za djecu (Boli
glava, itd.)
17:15 DW: Shift
17:30 Village Folk: Otok sira
i šafrana
17:40 Domovi Brazila,
dokumentarna serija
18:10 Svaki dan dobar dan
19:00 Nogometni Oscar,
prijenos
20:15 Svačionica: Mario
Mandžukić, talk-show
21:10 Bivši dečko, američki

film
22:45 Igra prijestolja, serija
23:45 Zakon i red: Zločinačke
nakane, serija
00:30 Sestra Jackie, serija
01:00 Hrvatska na SP -
Francuska '98.: Hrvatska
- Njemačka, snimka
02:40 Noćni glazbeni program

07.25 RTL Danas, (R)
08.10 Aladdin
08.35 Moji džepni ljubimci
08.55 Virus attack
09.10 Sulejman Veličanstveni
10.20 RTL Extra Magazin, (R)
11.10 TV prodaja
11.25 Odbačena, serija
12.00 Odbačena, serija
12.30 Villa Maria, serija
13.40 Pet na pet, kviz (R)
14.35 Hokus-pokus, film
16.30 RTL Vijesti
16.45 Bibin svijet, serija
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika
20.35 Ljubav, navika, panika
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.35 RTL Vijesti,
23.00 Laka lova - TV
premijera, igrani film
01.05 Kriza, serija (R)
01.45 CSI: Miami, serija (R)
02.40 Astro show, (R)
03.40 RTL Danas, (R)
04.25 Kraj programa

UTORAK 3.6.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Amerika iza kulisa
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Pravilo 72
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 Generali, serija
22:15 Domovina
23:20 Dnevnik 3

00:10 Kazališna predstava
01:50 Što vas žulja?
02:35 Društvena mreža
03:50 Pravilo 72
04:20 Duhovni izazovi (R)
04:50 Hrvatska uživo
05:50 Ljubav u zaleđu

05:22 Najava
05:25 Moć sudbine, telenovela
06:07 Moć sudbine, telenovela
06:50 TV vrtić: Bakina
ljubičica
07:00 Krčić prikazuje: Blizanci,
Kome smo nalik, Suze
07:05 Danica i ribica
07:10 Ninin kutak: Kazalište
lutaka
07:15 Profesor Baltazar:
Izbuljeni zec
07:20 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugle, serija
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:35 Navrh jezika
09:45 Svaki dan dobar dan (R)
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Kirstie preuređuje:
Vintage domovi
12:00 Dobra žena, serija
12:45 Sachien kuhinja
13:15 Obećanje, američki film
14:45 Edgemont, serija
15:15 Tračica, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Navrh jezika
17:15 Garaža: Gabula
17:45 Domovi Brazila
18:15 Svaki dan dobar dan
18:55 Dr. Oz, talk show
19:35 TV vrtić: Bakina
ljubičica
19:45 Krčić prikazuje: Blizanci,
Kome smo nalik, Suze (R)
19:48 Danica i ribica
19:53 Ninin kutak: Kućno
kazalište lutaka
20:05 Top Gear 19B: Top Fails
20:55 Obiteljska pravila
22:45 Igra prijestolja, serija
23:40 Zakon i red: Zločinačke
nakane, serija
00:25 Sestra Jackie
00:55 Hrvatska na SP -
Francuska '98.: Hrvatska
- Francuska, snimka
02:35 Noćni glazbeni program

06.55 RTL Danas, (R)
07.35 Aladdin, serija
08.05 Moji džepni ljubimci
08.20 Virus attack
08.40 Snažne žene, serija
10.00 Ekkluziv Tabloid, (R)

10.45 TV prodaja
11.00 Odbačena, serija
11.30 Odbačena, serija
12.00 Villa Maria, serija
13.05 Pet na pet, kviz (R)
14.00 Ljubav, navika, panika
14.35 Ljubav, navika, panika
15.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!
16.30 RTL Vijesti
16.45 Bibin svijet, serija
17.35 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika
20.35 Ljubav, navika, panika
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.35 RTL Vijesti
23.00 Neka bolji pobijedi - TV
premijera, film
00.50 Laka lova, igrani film, R
02.55 Astro show
03.55 RTL Danas, (R)
04.40 Kraj programa

SRIJEDA 4.6.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Amerika iza kulisa
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Reporter: Krvne veze
14:16 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Eko zona
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:10 Car Franjo Josip I.
svjetski rat,
dokumentarni film
21:00 Paralele
21:30 Pola ure kulture
22:00 Povrh jezera, serija
23:05 Dnevnik 3
23:30 Vijesti iz kulture
23:40 Ja također, španjolski
film - ciklus Kino Europa
01:20 Što vas žulja?
02:05 Društvena mreža
03:20 Reprizni program
03:25 Paralele
03:55 Pola ure kulture
04:25 Eko zona
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:24 Najava
05:27 Moć sudbine, telenovela
06:09 Moć sudbine, telenovela
06:52 TV vrtić: Glumimo gljivu
07:06 Mala sluškinja, butanska drama za djecu
07:20 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla, serija
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 EBU dokumentarci - Izazovi
09:45 Svaki dan dobar dan (R)
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Kirstie preuređuje: Vintage domovi, dokumentarna serija
12:00 Dobra žena, serija
12:45 Sachien kuhinja
13:15 Iznevjereno povjerenje, kanadski film
14:45 Zastave na Marsu, dokumentarna serij
15:15 Tračerića, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 EBU dokumentarci - Izazovi (R)
17:15 Generacija Y
17:43 Domovi Brazila
18:10 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk show
19:30 TV vrtić: Glumimo gljivu
19:44 Mala sluškinja, butanska drama za djecu (R)
20:05 Latino Amerikanci:

Argentinci, dok. serija
21:00 Staro za novo, američki film
22:55 Igra prijestolja, serija
23:50 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
00:35 Sestra Jackie, serija
01:05 Hrvatska na SP - Francuska '98.: Hrvatska - Nizozemska, snimka
02:55 Noćni glazbeni program

06.55 RTL Danas, (R)
07.35 Aladdin, serija
08.05 Moji džepni ljubimci
08.20 Virus attack
08.40 Snažne žene, serija
10.00 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.00 Odbačena, serija
11.30 Odbačena, serija
12.00 Villa Maria, serija
13.05 Pet na pet, kviz (R)
14.00 Ljubav, navika, panika
14.35 Ljubav, navika, panika
15.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!
16.30 RTL Vijesti
16.45 Bibin svijet, serija
17.35 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika
20.35 Ljubav, navika, panika
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj
22.35 RTL Vijesti
23.00 Bez traga, serija
23.50 Bez traga, serija
00.50 Neka bolji pobijedi - TV premijera, film, (R)
02.40 Astro show
03.40 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 5.6.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri10:00 Vijesti
10:15 Amerika iza kulisa
11:00 Što vas žulja?
11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:18 Paralele
13:48 Reporteri: Dah smrti, Somalija i mafija za otrovni otpad
14:18 Abeceda zdravlja
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Turistička klasa
18:50 Stipe u gostima
19:30 Dnevnik
20:05 Večer na 8. katu
20:55 Labirint
21:45 Povrh jezera, serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Drugi format
00:50 Što vas žulja?
01:35 Društvena mreža
02:50 Labirint
03:35 Abeceda zdravlja
03:45 Drugi format
04:25 Turistička klasa

04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:22 Najava
05:25 Moć sudbine, telenovela
06:07 Moć sudbine, telenovela
06:50 TV vrtić: Film
07:01 Profesor Baltazar: Drama oko cvijeća
07:11 Laboratorij na kraju svemira: Limunski sat
07:20 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla, serija
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Kokice
09:45 Svaki dan dobar dan (R)
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Ovisni o čišćenju, serija
12:00 Dobra žena, serija
12:45 Sachien kuhinja
13:15 Smrtonosna anestezija, američki film
14:45 Zastave na Marsu
15:15 Tračerića, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Kokice
17:15 Močvarna staništa: Jelen obični (2.dio)
17:45 Domovi Brazila
18:15 Svaki dan dobar dan
18:55 Dr. Oz, talk show
19:35 TV vrtić: Film
19:45 Laboratorij na kraju svemira: Limunski sat (R)
20:05 U obitelji sjevernih medvjeda, dok. serija

21:00 Drugi muškarac, američki film
22:30 Igra prijestolja, serija
23:25 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija

00:10 Sestra Jackie, serija
00:40 Hrvatska na SP - Koreja/ Japan 2002.: Hrvatska - Meksiko, snimka

02:20 Noćni glazbeni program

06.55 RTL Danas, (R)
07.35 Aladdin
08.05 Moji džepni ljubimci
08.20 Virus attack
08.40 Snažne žene, serija
10.00 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.00 Odbačena, serija
11.30 Odbačena, serija
12.00 Villa Maria, serija
13.05 Pet na pet, kviz (R)
14.00 Ljubav, navika, panika
14.35 Ljubav, navika, panika
15.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!
16.30 RTL Vijesti
16.45 Bibin svijet, serija
17.30 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Ljubav, navika, panika
20.35 Ljubav, navika, panika
21.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22.35 RTL Vijesti
23.00 Kućanice, serija
23.50 Kućanice, serija
00.50 Bez traga, serija (R)
01.45 Bez traga, (R)
02.40 Astro show
03.40 RTL Danas, (R)
04.20 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • »Popularne melodije« - zabavna glazba (ponedjeljom) • »Na valovima hrvatske glazbene tradicije« - narodna glazba (utorkom) • »Veliki majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19.30 - 20.00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • »Kulturna povijest« (utorkom) • »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljom) • »Aktualije« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 »Vojvodanski tjedan«
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

SVIBANJ DOĐE, MATURALNA VEČER PROĐE

Kad svibanj svome kraju prilazi, a lipanjski se dani naziru, među srednjoškolcima glavna je tema – matura. Oni koji su tek na kraju prve godine, razmišljaju – jao, kad ćemo mi do toga stići? Oni koji, pak, završavaju drugu godinu misle – huh, na pola smo do mature. Učenici koji se za vrijeme mature nađu u trećoj godini uglavnom najviše kukaju, jer imaju najviše posla oko mature koja zapravo nije njihova. Moraju dati novac za cvijeće kojim će ukrasiti učionice maturanata, pa na sam dan mature radosno pljeskati maturantima, a sve to rade s mišlju: »E, mučit će se i za nas sljedeće godine«. A učenici četvrtih razreda u svibnju se nađu, kako oni kažu, pred velikim mukama – pred maturom. Odabir haljine, frizure, odijela, boje noktiju u nekim trenucima postaje bitnija čak i od mature – završnog ispita u školi, državne mature u Hrvatskoj (za one koji se odluče za studij u matičnoj državi), maturalnog rada koji pišu od početka četvrte godine. Sve to u nekom trenutku u svibnju postaje manje važno, jer treba zasjati na maturalnoj večeri.

Mnogi su mislili kako hrvatski odjeli u srednjoj školi neće opstati, no, godina po godina, i evo već četvrte generacije maturanata hrvatskog odjela iz Gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici.

Zasjali su,

zaista jesu

Evo divnog dokaza: Ispred vas su fotografije dvadeset sretnih maturanata u punom sjaju. Završni 4. f razred četiri je godine bio pod budnim okom profesora *Zorana Nagela*. Pošteno su ga namučili, no poslije svega, kako je rekao na zadnjem satu svojim učenicima, veoma je na njih ponosan. Ponosan je na ono što su radili tijekom četiri godine – mijenjali se, odrastali te sazrijeli u divne mlade osobe koje su spremne zakoračiti u akademski svijet. Svatko od njih ima svoj cilj i kani ga ispuniti najbolje što može. Dvoje od njih odvažilo se na državnu maturu te će fakultet i akademski život probati nastaviti u Hrvatskoj.

Dvadeset je divnih mladih ljudi pred vama koji će za koji dan zakoračiti u novi svijet i postati svoji. Uložili su truda u svoje školovanje te im maturalna večer dođe kao nagrada. Djevojkama najveća nagrada uglavnom bude duga haljina koju su mnoge po prvi puta obukle, a momci su iz odrapanog »trenerica stila« odjednom prešli na ozbiljan stil – odijelo i kravata. Lijepo ih je vidjeti ovako uglađene i sređene. Taj dan kad su slavili bili su sretni, a i mi možemo biti sretni jer je iz gimnazijskih klupa izašla još jedna generacija hrvatskih odjela.

Antonija Dević

POGLED S TRIBINA

Luka Modrić

Navijači Atletico Madrida već su polagano počinjali s pobjedničkim slavljem, jer ih je od prvog naslova pobjednika Lige prvaka dijelilo nešto više od minute u dodatnom sudačkom vremenu velikog finala protiv gradskog rivala Real Madrida. Ali, nakon kornera koji je tada izveo Luka Modrić, a njegov snajperski točan centaršut završio na glavi braniča Ramosa i potom u mreži do tada odličnog vratara Curtoisa, crveno-bijeli dio tribina je utihnuo. I ostao tih sve do kraja produžetaka u kojima su novi Galacticosi postigli još tri pogotka i stigli do svoje, toliko očekivane, desete pobjede u najelitnijem klupskom natjecanju cijelog nogometnog planeta. A svega toga ne bi bilo da omaleni veznjak kraljevskog kluba i hrvatske reprezentacije nije maestralnim potezom učinio ono zbog čega je svojevremeno doveden iz Tottenhama.

Danas, kada navijači Reala dijem svijeta u transu izgovaraju njegovo ime, a čelništvo kluba zadovoljno trlja ruke zbog još jednog odličnog osjećaja u valjanoj procjeni, vratimo malo u znak počasti film unatrag i pođimo od najranijih početaka jedne od najblistavijih hrvatskih nogometnih karijera novoga doba.

Luka Modrić je rođen 9. rujna 1985. godine u Zadru, gdje je u mlađim kategorijama istoimenog prvoligaša započeo prve nogometne korake. Dinamovi skauti su prepoznali njegov talent, pa je 2000. godine prešao u redove modrih iz Maksimira. Uslijedile su, pokazat će se, vrlo korisne sezone kaljenja u Zrinskom iz Mostara i Interu iz Zapešića. Povratkom u redove Dinama osvojio je tri uzastopna naslova prvaka (2006.-2008.), da bi uz rekordan klupski transfer (16,5 milijuna funti) bio 2008. godine prodan u londonski Tottenham. Prelaskom u Real Madrid (2012.) postao je najplaćeniji hrvatski nogometaš u povijesti (i šesti u klupskoj povijesti), a sav uloženi novac Španjolcima je već višestruko vratio. Za hrvatsku reprezentaciju je prvi puta nastupio 2006. godine i do sada je odigrao 73 utakmice i postigao 8 pogodaka.

Nastavak njegovih super igara na velikoj sceni očekujemo već 12. lipnja na otvorenju Svjetskog prvenstva u Brazilu.

P. S.

Luka Modrić je postao osmi igrač u hrvatskoj nogometnoj povijesti koji je osvojio naslov pobjednika Lige prvaka i pridružio se: Bobanu, Prosinečkom, Šimiću, Bokšiću, Šukeru, Biščanu i Mandžukiću.

D. P.

NOGOMET

Hrvatska – Mali

Prvi prijateljski susret u ciklusu priprema za odlazak na Svjetsko prvenstvo u Brazil nogometna reprezentacija Hrvatske odigrat će u subotu, 31. svibnja, u Osijeku protiv Malija. Susret na stadionu Gradski vrt počinje od 16 sati.

Bez Strinića i Kranjčara

Zbog ozljeda dva standardna reprezentativca Hrvatske, Ivan Strinić i Niko Kranjčar, otpala su s popisa izbornika Kovača.

TENIS

Velika pobjeda Karlovića

Hrvatski teniski veteran Ivo Karlović (35. godina) je još jednom dokazao kako nije spreman za odlazak u sportsku mirovinu. Nakon uspješnog tjedna u Dusseldorfu (igrao finale), u prvom kolu Roland Garrosa izbacio je 11. nositelja Bugarina Dimitrova u glatka tri seta (6:3, 7:5, 7:6). Prolazak u drugo kolo izborio je i prvi hrvatski reket Marin Čilić, sigurnom pobjedom protiv Španjolca Andujara (6:0, 6:3, 7:6).

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor OBRADOVIĆ-AM-COMPANY o.d, Subotica, Ulmer Gašpara (Velenjska) br. 24, podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš za Projekt: Rekonstrukcija, dogradnja i prenamjena postojećeg stambenog objekta u objektu uslužnog zanatstva (punjenje parfema), na katastr. parc. br. 10847 k.o. Novi grad.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 30.5.2014.godine do 9.6.2014. u vremenu od 10 do 12h.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš predmetnog Projekta.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem čutke, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, kapute s peržijanom, dunju, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanjski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak s ravnom pločom, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu, rolere, bijele i roze leandere. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem automobil Opel Astra coupe bertone 1,8 2003. Tel.: 024 754760.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okruglic-camci.co.rs

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grejanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čakšire i kožne čizme, rojtoš i plišane marame, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi talijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem nov dvoiposoban stan na I. katu 70m². Garaža i podrum, u ulici Bore Stankovića u Subotici. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. Stan je sreden. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću novu katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalnim priključcima i CG u centru Sombora. Tel.: 025 5449 220 ili 064 2808432.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar - kredenac za dnevnu sobu - sa stolom, stolicama i »virangašima«, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: leanikolas17@yahoo.com

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembriž valjak (2 m širok iz jednog dela) - vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavonska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Prodajem stare cigle - velikog formata, cijele polutke, povoljno (15 din/kom). Tel.: 024 532570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lombardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/ 6012021 098/ 9622059.

Tražim ženu koja bi me primila u svoju kuću, da me pazi i dvori. Bolestan sam, i invalid 40%, imam penziju 45.000,00 dinara, koju bi vjenčanjem, kasnije poklonio toj osobi. Tel.: 064 1759512.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 6. 6. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge.

Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC »Bunjevačko kolo«, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8-14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: POLA STOLJEĆA ZAJEDNIŠTVA

Slavlje iznenađenja

Rijetko imamo prigodu u ovoj rubrici čestitati tako značajne događaje kakve su polustoljetne obljetnice braka. No, sada nam se pružila ta rijetka prigoda, imajući u vidu saznanje o malom obiteljskom okupu. Zapravo, i sami su slavljenici bili zatečeni jer je proslava bila organizirana kao svojevrsno iznenađenje – rečeno im je kako su pozvani na nečiji rođendan.

Tako vam predstavljamo obitelj *Stipe* ('40.) i *Verice* ('37.) Dulić, koji su zimus doživjeli 50 godina braka, a ovoga je mjeseca priređena svečana večera tim povodom. Oboje su prosvjetni djelatnici, svatko na svoj način. Stipe

je radio u Đurđinu kao nastavnik matematike, a zatim je službom prešao u Suboticu. Radeći u Bajnatu upoznao je odgojiteljicu Vericu i od tada su skupa.

Ovaj je par bio poznat po društvenom aktivizmu prije više desetljeća, jer su pomagali djeci da idu na plavi Jadran. U tome se u Subotici posebno isticao Stipe, koji je s Dalmatincima uvijek uspijevaio isposlovati odlične aranžmane, te su godinama tisuće djece iz okolice uspijevale otići i susresti čari modrog mora.

»Vodili smo na more toliko puta i svoju i tuđu djecu. Nikada nismo išli u hotele već uvijek u aranžmanu s djecom«, pojašnjava Verica. Ona skreće pozornost da brak ipak nije samo med i mlijeko:

»Kad smo bili mladi, kao i kod svih, bilo je i svađe i svega« priznaje gospođa Dulić. No, uvijek se nađe netko pametniji da popusti, a život donosi lijepe trenutke. Ovaj par među svoje najljepše bračne trenutke bez dvojbe navodi rođenje sinova. Prvo se rodio *Davor*, a zatim i *Slaven*. Obojica su dobro poznati profesori tjelesnog odgoja. Davor radi u OŠ »Žarko Zrenjanin«, a Slaven se preorijentirao i uposlen je u Gradskoj upravi, nakon dugogodišnjeg rada u zajednici. Zapravo su njih dvojica svojim roditeljima priredili ovo slavlje iznenađenja, koje je ipak procurjelo do uredništva našeg tjednika.

Osim obitelji svojih sinova, slavlje su uveličali i Stipine sestre Justina i Anica, kao i Veričina Jelica, te bać Pere, susjed Dulićevih. Goste je na ulazu dočekala domaća Dulićeva rakija od kruške, nakon koje je malo zadržala ruka fotografa.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Velika nevolja

Piše: Branko Ivković

Faljniis čeljadi.

Jevo ja nikako da svatim već konce, stalno nika nevolja za nevoljom se nadvisila nad našim svitom. Bože moj šta smo mi vako Bogu zgrišili da nas tako kažnjava. Gledim televiziju pa sve ne virujem

da tako štogod mož strevit čovika, da ostane brez kuće i imanja, a da ne divanimo da imade i nastradani – pa da pravo pobisni čovik. Gledim visti pojavili su se bome i koji kaki huncuti pa su podizali cine u nebesa. Zarađivaje na tuđoj nevolji, a i imade taki što idu u tuđe kuće i krađu. Nije dosta čoviku što je moro pobić već i to malo sirotinje mu triba kogod da odnese. E dobro je moj pokojni baćo kazo da nam sad fajin slab zakon: »Triba to vratit za take dvajst pet na tur, a u polak brojjanja zaboravit dokleg si stigo pa brojit od početka, a ne ranit koji kake netribaše još njim dat kompjutor i internet, da imadu vezu sa svitom iz zatvora naređivadu onim pajdašima napolju di triba ukrast. Ta imade toliko napušteni zadruga pa momke nek idu radit na zemlji i nako nema ko kopat«. Dobro je divanijo moj baćo, sad se svi šetaju po polju, čekadu godinama suđenje a na kraju još dobijedu i odštetu – kod bajage lažno optuženi. E bome di ima dima ima i vatre. Nisu milicaji nikog dirali ko nije štogod zgrišijo, barem ja nisam čuo. Gledim pripovitku o jednim Kinezu što imade dućan tamo di je najviše plavilo, viko čovik: »Nula dinala«. Jedva i divanit naški znade, al pokazo da je čovik i to samo taki. Svaki bi ga rado primijo i u familiju ako triba. Još sam se nagledo taki tužni pripovidaka da su mi krenile suze na oči. Fala Bogu da imade dobri ljudi i mi smo skupljali ranu za josag i ruvo i sve što triba u kuću. Dičije stvari koji kake, da makar malo pomognemo tim napaćenim svitu da je makar otkaleg. Al na jednu sam se vist tako rasrdijo čeljadi moja kad sam je čuo da je žena morala trt televiziju. Amerikanci, najbogatiji svit na svitu nam dodilijo niku pomoć koja toliko vridi da se jedva mož kupit jedan salaš s malo zemljice kod nas u Ivković šoru. E pa baš njim fala, ja to ne bi ni primijo da sam na kakov vlasti, kako njim nije sramota. No gledim u ataru se voda povukla iz doljača, koru malo pokreće pluženje, ako da Bog valjda će bit štogod roda i moj ječam se malkoc podigo, kaže mi baš moj rođo *Joso* daće se ovrć, doduše slama će ostat. Doduše ta slama mi ni ne triba, od nje se samo češe josag. Čeljadi moja do juče smo nosili zimske kapute, a vidi ti sad ove sparine. Kažem ja vama da tu štogod ne valja. »Ajd nemoj samo crtat vraga ta neće baš uvik trevit nas«, kaže mi žena, al ja niki nisam smiren, koga zmija ugrize taj se i guštera boji. Al molimo se Bogu da sve bude dobro, al ni se dosta molit, triba ga i slušat. Ne ko moj jedan pajtaš *Losko*, on se zavitovo da neće više pit jedno pet puta, a i danas spava pod Markušovom ogradom. No dosta vam je danas Braniša divanijo, zbogom čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Kaćemo mi već jedamput kako triba

Bač Iva vi dana malo odanijo. Sve mu već došlo na vr glave. Zapališ televiziju jel radijon, te poplave, te pomažite. Uzmeš novine i tamo poplave i pomažite. Nigdi pročitat kako i koliko država pomaže, ako već ne misli da je dovoljno i to što pozivlju sirotinju da pomaže. Dobro, pomagala je i država, ni da ni. Eno i prvi je sijo u nikaku lađicu i izvuko niko dite iz vode. I bome, nema ko ni to beštelovo, nagledo se bač Iva taki slika za cili život, pa se oma sitijo

Piše: Ivan Andrašić

i kako je vaj samo u košulje izvlačijo nikako dite iz sniga ka su drumovi bili zavijani. Vaj put ni samo prvi bijo tamo di ni tribalo, bilo i njegovi najbliži, najviše ni što mu svaki dan najglasnije divanu kaki je dobar, lip, mlad i pametan. A znade se kaki je red. Svi najviše beštelovali baš prvoga. Vada je taj i u najveće brige. Niki dan se taman krenijo obit kuma Tunu, veli vada šta stvarno ima novoga, ka je misec dana pri izbora prišo u partiju od prvoga. Baš mu se ni dalo. Ni još pošteno ni zakoračijo u gank, kum na vraca. Šta će, obadva sili prid vojatac. Lomača lipo istirala, pa već ima i po malo ladovine. Zoto bač Iva i izno u gank astalić i dva stolčića. Oma je dono i bocu katarke i naljo dvi bukarice. Sili su, malo čutili i guckali, a kum Tuna se samo vrtoši na stolčiću »Bome, kume, sovim mojim nema šale. Jesi ti vidijo na televizije kako on sa svima što su pod njim, te ti vo te ti no, pa ji opominje da ne divanu, pa da se ne cigru š telefonma, pa... bome, ni pokojni Tita mu ni ravan. E, nema š našima drugače, naš svit se kroz vikove navadijo na gospodara, kandžiju i dreku, pa se brež toga drugače ni ne zna vladat kako triba«, veli i izdune bukaricu. »Ta neka kume, prvi je, pa se i vlada kako oće. Samo, vidim ja da je njemu više do beštelovanja, neg do bilo čega drugoga. Da je osto radit no što triba da radi, ne bi ga ti dana bilo na televizije i u novina, pa bi ga mogli zaboravit i ni što će ope kroz niko vrime pazit koga će izbirat. Jedino mi se nikako ne dopada to što starijima kaže ti, pa bar bi se on tribo vladat gospocki, da se naša dica imadu u koga utvorit«, veli bač Iva i samo pogleda kuma ispod oka. »Nego kume, šta to čitam u naši novina, već par nedilja se oko ničega protirivu vi tvoji u varoši. Ko da baš i nisu svi od iste fele, ko da se međ nama ope gleda ko će komu prvi šipak pod nos. Taman smo malo zaboravili na pripovike ko je čiji, sad se, ope, nadmudrivamo šta je čije, pa ka se tu umišu i crkva i partija i ne znam ko sve ne, bome, prosti svit se mora zbludit, ne ostaje mu dužan kum Tuna. BačIva je samo duboko izdanijo i dono karte. »Kume, da se mi manemo praznoga divana. Ajdemo malo po šnapsli dok ne triba marvu ranit«, veli i krene se mišat.

30. svibnja 2014.

MISLI POZNATIH

- **Dostojevski:** Kada bi na zemlji bilo sve razumno, ništa se ne bi dogodilo
- **Sand:** Čovjeku je teže primiti savjet nego dar
- **Epiktet:** Želi samo ono što ovisi o tebi

KVIZ

Martin Divalt

- Koje godine se rodio glasoviti osječki tiskar Martin Divalt?
- Gdje se školovao?
- Kada se doselio u Osijek?
- S kojom je tiskarom započeo rad?
- Koje godine je dobio carski privilegij za tiskarsku djelatnost?
- Na što je utjecalo otvorenje njegove tiskare?
- Čija su sva djela tiskana?
- Kada i gdje je umro Martin Divalt?

U Beču
Rodio se 1743. godine u Budimu
1775. godine
S nekadašnjom franjevačkom tiskarom u Osijeku
Iste godine kada se i doselio u Osijek
Na razvijanje kulturnog preporoda u cijeloj Slavoniji i Kanizli, Stojanovića, Lanosovića, Tomikovića, Pavševića, Katanića, Velićkanovića, Sitića i dr.
Umro je 28. veljače 1806. godine u Osijeku

FOTO KUTAK

Tko voli uživati!

VICEVI

Pita mali Ivica svoju drugaricu Anu:

- Gdje ti stanuješ?
- U bloku 5.
- Daj! A nisi možda u bilježnici na kvadratiće!

Razgovaraju dva prijatelja u kafiću:

- Vidim da ti sin ulazi u pubertet.
- Platiće mi za to. A ja ga poslao u trgovinu.

NOGOMET

Dinamovi napadači na odmoru

SOMBOR – Sončani su u 26. kolu na gostovanju u Somboru kod OFK Metalca pretrpjeli težak poraz od 1–5. Već godinama, u pravilu drugi dio proljetnog dijela prvenstva im je zbog odlaska nekoliko prvotimaca na sezonske poslove u inozemstvo vrlo problematičan. Tu se nadovezao i izostanak dvojice standardnih zbog kartona, a kapetan Željko Tadijan je zbog zdravstvenih tegoba za dulje vrijeme izgubljen za nogomet. Igra Dinama u Somboru nalikovala je onoj iz posljednjeg odigranog kola protiv Panonije u Sonti. Plavi su bili solidni u polju, napadali, ali jalovo. Svaki napad završavali su bez, ili s vrlo mlakim udarcima, koji nisu pošteno ni zagrijali vratara domaćina. S druge strane, protivnici su nemilosrdno kažnjavali njihove pogreške u obrani, pa je konačni rezultat od 5–1 (3–1) prema igri i previsok. Ovim porazom plavi su pali na 12. mjesto. Nogometaši Dunava u završnici definitivno posustaju u borbi za plasman u Područnu ligu Sombor. U ovom kolu bodove su ostavili u Kolutu, porazom od 2–4, i spustili se na 5. mjesto.

I.A.

Povijesna utakmica za NK Croatiu Zurich i Hrvatske nogometaše iz Vojvodine

ZURICH - Prije 30 dana NK Croatia Zurich dobila je pomlađeni Upravni odbor. To je velika prekretnica za klub koji ove godine slavi 45. rođendan. NK Croatia je uvijek bila u prednosti pred ostalim klubovima iz dijaspe, pa je tako i ovaj korak vrlo značajan, jer dozvoliti mladim ljudima da već sada vode klub i stječu potrebna znanja je vrlo bitno za budućnost. Predsjednik kluba, nekadašnji tajnik i glasnogovornik Stjepan Špehar s mladim ljudima želi ostvarivati nove uspjehe. Želja predsjednika Špehara je bila da se upravo na 45. obljetnicu odigra povijesna utakmica NK Croatie i reprezentacije Hrvata iz Vojvodine. Pregovori su započeli još u prvom mjesecu ove godine u Novom Sadu i uspješno su se završili 19. svibnja sastankom u Zurichu u prostorijama NK Croatie.

NK Croatiu je zastupao predsjednik kluba Špehar, a Mario Vrselja, zamjenik predsjednika mladeži DSHV-a, bio je nazočan u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća. Pregovori su tekli bez većih problema. Povijesna utakmica će se odigrati 18.10.2014. na stadionu NK Croatie u Zurichu. Gosti iz Vojvodine će boraviti u Švicarskoj od 17. do 19. listopada i uživati će potpuno gostoprimstvo domaćina, a jedino će snositi troškove prijevoza. Razgovaralo se i o mogućim uvjetima za eventualni uzvratni meč koji bi bio u Novom Sadu, Subotici ili Srijemskoj Mitrovici. Špehar je istaknuo da je budućnost hrvatske zajednice u Švicarskoj i Srbiji definitivno u rukama mladih ljudi.

A.D.

KAJAK

Torubarov i Boltić osvojili zlatnu medalju na Svjetskom kupu u Segedinu

SEGEDIN – Dvojac Vladimir Torubarov iz Plavne i Simo Boltić osvojio je u nedjelju, 25. svibnja 2014., zlatnu medalju u Segedinu na Svjetskom kupu u kajaku.

Oni su u A finalu discipline K-2500 metara došli do 1. mjesta u vremenu 1:30.525. Vladimir Torubarov je podrijetlom iz Plavne i za sada je najbolji sportaš iz ovoga mjesta.

Z.P.

ŠAH

Pobjeda Zrinjskog

SUBOTICA – Šahisti HAŠK Zrinjskog zabilježili su prvu pobjedu u novoj sezoni Međuopćinske lige svladavši gostujuću momčad Sente s 4,5:3,5. Pobjede su zabilježili Godar, Marjanušić i Skenderović, dok su remizirali Engi, Hegediš i Mlinko. Prije sljedećeg prvenstvenog susreta, koji će se igrati u Kanjiži u nedjelju, 1. lipnja, Zrinjski gostuje u Vinkovcima, gdje će na 8 ploča odigrati prijateljski susret s istoimenim hrvatskim prvoligašem.

HUMANITARNE AKCIJE

Prikupljeno 100.000

SUBOTICA – Prošle subote, 24. svibnja, na terenima TK Sparta-ka organiziran je teniski turnir na kojemu su sudjelovali članovi

nekoliko tenis klubova iz Subotice, Bajmoka i Sombora. Turnir je imao humanitaran karakter, a prikupljeno je 100.000 dinara koji su uplaćeni na namjenski račun Vlade Republike Srbije.

Malonogometni susret

SONTA – U sportskoj dvorani »Ivan Goran Kovačić« u Sonti odigran je malonogometni susret između učenika iz Sonte i OŠ »Kiš Ferenc« iz susjednog Svilojeva. Utakmica, u kojoj su Sončanke postigle visoku pobjedu od 6–0, bila je humanitarna, a prikupljena novčana sredstva namijenjena su za pomoć stradalima od poplava. »S humanitarnim aktivnostima nastavljamo do kraja tjedna. Još ćemo održati dramsku večer, a prikupili smo i pun kombi potrepština za stradalnike«, kazao je ravnatelj sončanske škole prof. Zvonko Tadijan.

EVA ĐANIĆ, LEGENDA SONČANSKOG RUKOMETA

Nekadašnja perjanica »Dinama«

Umirovljenica *Eva Đanić* (1942.), ili kako je Sončani znaju Evča Sruliki-na, živi skromno i nezamjetno u toplini obiteljske kuće sa sinom, snahom i unukom. Svoje umirovljeničke dane hrani druženjem sa sebi sličnim susjedstvom iz Beogradske ulice u Sonti, a kad ostane u samoći svoje sobe, hrani ih i sjećanjima na mladost, na radost loptanja, na voljom roditelja neispunjenu želju i skršenu perspektivu. Malo Sončana danas zna da je njihova Evča u drugoj polovici pedesetih i početkom šezdesetih godina prošloga stoljeća bila više nego dobra rukometašica, perjanica njihovog RK »Dinama«.

SUSRET S OMILJENIM SPORTOM

Čari rukometa Eva je upoznala vrlo mlada, još u osnovnoj školi. Upoznala i zavljela. »Rukomet je u moj život ušao poput bombe, poput mladalačke ljubavi. Tadašnji učitelj, danas pokojni *Maksim Čanak*, u školi nam je predavao tjelesni odgoj. Okupio je jednu skupinu, po njegovom mišljenju vrlo darovitih cura, među kojima sam bila i ja. Radio je s nama

uporno, učio nas osnovama rukometa, ali nas je istodobno podučavao i najvećim ljudskim vrijednostima. Uvijek nam je govorio da je bitno postati dobar sportaš, ali je još bitnije postati dobar čovjek. Kroz izvjesno vrijeme od naše skupine je napravio jako dobru ekipu, a svi naši snovi su se ostvarili kad smo odjenule majice našeg Dinama. Igrale smo prave utakmice, ljudi su nas gledali i bodrili. Što ćeš više u godinama u kojima smo bile?«, prisjeća se Eva. Tih godina u Sonti, poznatoj po konzervativnom odgoju, na sportašice nisu baš svi gledali blagonaklono. »Roditelji se nikako nisu mogli pomiriti s mojim igranjem rukometa. To po njima baš i nije bilo najmoralnije. Duboko su poštovali i upražnjavali i vjerski život, pa se podrazumijevao nedjeljni odlazak u crkvu, a utakmice u Sonti igrale su se isto vrijeme kad se slavila misa. No, kako ljubav ne zna za zapreke i to sam riješila. Šorc, majicu i tenisice ostavljala sam kod Nevenke Bačić, kod kuće bih se odjenula svečano, kao da ću na misu. Kod Nevenke bih se, uz stalno gundanje njezine majke, preodjenula i otišla na utakmicu. Roditelji su doznali za taj moj gaf,

pa je u kući bilo i malo oluje. No, moja ljubav je bila nesalomljiva, sve sam istrpjela i na koncu, kad su vidjeli da me ne mogu odvojiti od rukometa, popustili su i oni«, s osmijehom se prisjeća Eva.

NAPREDAK EKIPE

Djevojke su iz utakmice u utakmicu igrale sve bolje, postajale su miljenice Sončana naklonjenih sportu. Odlične igre u prvi plan su izbacile nekoliko rukometašica, među kojima je bila Eva, *Katica Čerika*, *Nevenka Bačić*, *Mandica Lukić*, *Jelica Matić*. Ekipa je stasavala i rezultatski napredovala. Sončanke su došle i do Vojvođanske lige, bile su strah i trepet za protivnice. »Igrale smo širom Vojvodine, u Vršcu, Subotici, Somboru i što ti ja znam gdje sve još. Gdje god smo došle, domaćini su nas respektirali. Bile smo seoska ekipa od koje su strahovale i sve gradske. No i mi smo imale jednog problematičnog protivnika, susjednu Prigrevicu. Tamo se igralo vrlo grubo, a ukoliko smo kod njih osvojile bodove, slijedile su i batine od publike. Jedino mi je žao što naša generacija nije doživjela plasman u višu ligu od Vojvođanske, a potencijala smo imale. U najboljim godinama za sport cure su se udavale i prestajale s aktivnim igranjem. To je zadesilo i mene. Zbog rukometa sam i odugovlačila s udajom, pa sam u brak stupila s punih 20, što je za Sontu u to vrijeme bila rijetkost, odnosno, kako selo kaže, bila sam već stara divojka«, prisjeća se Eva.

NEREALIZIRANI POZIV IZ BEOGRADA

Velika prilika za napredak u rukometu, prilika kakva se ne ispušta, ukazala se Evi i njezinoj suigračici Katici Čerika. Za gostovanje rumunjske vrste u Beogradu, čelništvo njihovog kluba htjelo se pojačati s nekoliko igračica, a izbor je pao na ove dvije Sončanke. No, koliko god to bila velika želja, dobra prilika i perspektiva koja se ne odbacuje, roditeljsko »ne« bilo je jače. »Ovaj poziv bio je najveće priznanje za mene, za Katicu, za naš klub, samo ne za naše roditelje. U onako konzervativnoj sredini nije se moglo zamisliti da djevojka sama ode u velegrad, odmah bih došla na vrlo loš glas. Poput mnogih Sončana i moji su rezonirali da je ženskoj mjestu isključivo u kuhinji i za motikom. S velikom tugom sam poziv odbila, tu je bio i kraj mojih ambicija. Ubrzo sam se i udala, posvetila se obiteljskom životu i zauvijek napustila rukomet. Par puta sam bila u našoj dvorani gledati djevojke iz ŽRK »Sonta«, srce bi mi zaigralo, u njima bih prepoznala i svoju mladost. Samo mi je žao što zbog krhkog zdravlja ne mogu gledati sve njihove utakmice. I žao mi je još nečega. Za sve godine igranja, nitko nas nikada nije fotografirao, tada je to bila velika rijetkost. Jako bih voljela da sada imam bar jednu fotografiju ekipe, lakše bih se prisjećala najljepših dana mladosti«, završava priču Eva, u kojoj i pokraj slabog zdravlja, još uvijek kuca sportsko srce.

Ivan Andrašić

VIII. Međunarodni i regionalni Sajam privrede

Subotica, 4 – 7. lipnja 2014. godine

»Mali biznis i stari zanati – veliki izazov na pragu EU«

Adresa: 24000 Subotica – Đure Đakovića 23/I kat Žiro račun: 160-11093-68 Tel/fax: +381 24 555-013 PIB 100838380
E-mail: direkcija@supijace.co.rs RegistarSKI broj:23608711585 Šifra djelatnosti: 6820 Matični broj:08711585

JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE "СУБОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ"
JAVNO KOMUNALNO PODUZEĆE "SUBOTIČKE TRŽNICE"
"SZABADKAI PIACOK" KOMMUNÁLIS KÖZVÁLLALAT
СУБОТИЦА - SUBOTICA - SZABADKA
Đure Đakovića 23/I sprat

VIII. međunarodni i regionalni sajam gospodarstva Subotica, od 4.–7. lipnja 2014. godine

Osmi međunarodni i regionalni sajam gospodarstva održat će se u periodu od 4. do 7. lipnja 2014. godine u subotičkoj Dvorani sportova. Tema ovogodišnjeg sajma glasi: »Mali biznis i stari zanati – veliki izazov na pragu EU«.

U organizaciji ovogodišnje sajamske manifestacije sudjeluju, prije svega - Grad Subotica kao generalni pokrovitelj, Regionalna gospodarska komora Subotica – koja pruža svu potrebnu pomoć i logistiku u domeni gopsodarstva, i JKP »Subotičke tržnice« kao organizator i realizator čitavog projekta.

Cilj sajma je pružiti mogućnosti za predstavljanje, upoznavanje i uspostavljanje kontakata među gospodarstvenicima, kako unutar granica Republike Srbije, tako u regiji, i šire. To je izuzetna prilika da se izlagači predstave širem krugu posjetitelja i potencijalnih kupaca, poslovnih suradnika i korisnika usluga.

Za ovu je godinu planirano oko 250 sudionika na sajmu, a osim izlagača iz Republike Srbije, sudjelovat će i predstavništva iz susjedne Mađarske, Hrvatske, Rumunjske, a po prvi put će na sajmu sudjelovati i daleka Švedska.

Država partner ove godine nam je Crna Gora, koja će prvenstveno iznijeti svoju turističku ponudu.

Na ovogodišnjem sajmu će se predstaviti i učenici triju subotičkih srednjih škola – Tehničke škole »Ivan Sarić«, Kemijsko-tehnološke škole »Lazar Nešić« i Politehničke škole – sa svojim radovima, a bit će predstavljen i Građevinski fakultet u Subotici sa svojom ponudom.

Sajam će biti otvoren svakoga dana u navedenom periodu, od 10 do 18 sati, a za posetitelje koji ispune anketne listove koje budu dobili na ulazu – slijedi vredna nagradna igra!

Ulaz je BESPLATAN!

Ovim putem pozivamo sve građane da iskoriste svoje slobodno vrijeme i posjete Sajam gospodarstva, gdje mogu dobiti najširi pregled ponuda iz Subotice i okolice, korisne informacije i ostvariti određene popuste!

OČEKUJEMO VAS!

JKP »Subotičke tržnice«